

ProMedico

PISMO ŚLĄSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ W KATOWICACH

sierpień/wrzesień 2016 nr 233

ISSN 1232-8693

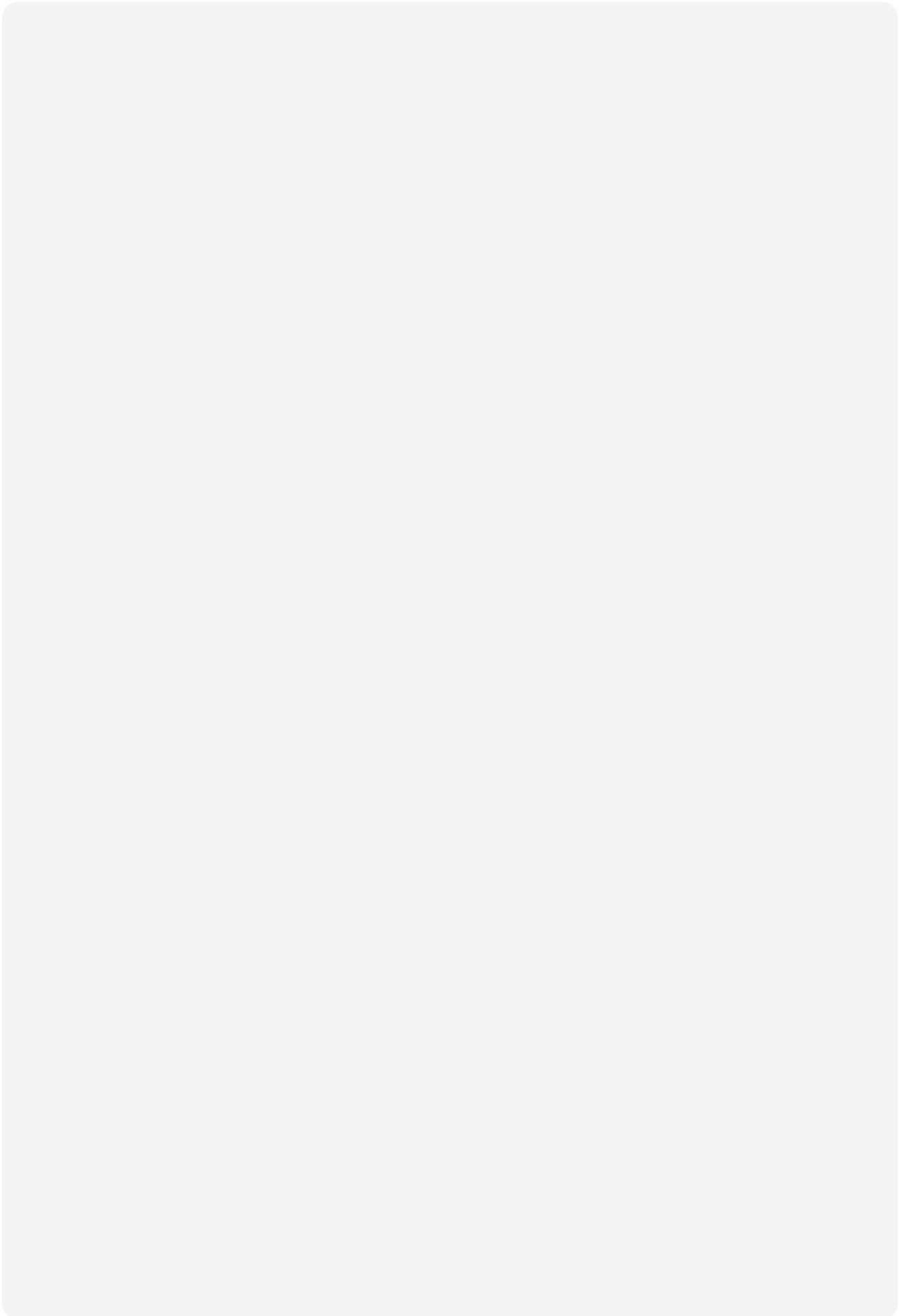

**Wspólnie o naprawę
polskiej ochrony zdrowia**
str. 11-12

► **Tajemnica
lekarska**
str. 8-9

► **Składka
jak bumerang**
str. 9-10

► **Szpital
bez bólu**
str. 20-22

Z mojego punktu widzenia

Wstrząsająca informacja o śmierci naszej młodej koleżanki z Białogardu spowodowała, że na temat czasu pracy w ochronie zdrowia znowu zrobiło się głośno. Śląska Izba Lekarska od lat postuluje, by zapewnić lekarzom właściwe warunki pracy i apeluje o odpowiedzialną organizację czasu pracy lekarzy, również tych pozostających na kontraktach, gdy odpowiedzialność wyraźnie wzrasta (podnosiłem już ten temat wielokrotnie, m.in. w felietonie z września 2013 roku). Dziennikarzom, którzy poprosili mnie o komentarz, przypomniałem po raz kolejny: konsekwencją braku perspektywicznej polityki zdrowotnej w Polsce w ostatnich kilkunastu latach jest m.in. obecna liczba praktykujących lekarzy, zbyt mała w relacji do liczby mieszkańców, plasująca nasz kraj na końcowym miejscu w Europie. Przeciętnie w Polsce przypada 22 lekarzy na 10 tys. mieszkańców, podczas gdy średnia dla krajów UE wynosi 31. Przy niewystarczającej liczbie lekarzy, a także przy braku odpowiedniej wielkości środków finansowych w dyspozycji większości pracodawców, wymusza się na nas podejmowanie i wykonywanie dodatkowej pracy w warunkach odbiegających często od przyjętych za standardowe. Do tego trzeba dodać starzenie się kadry medycznej w wielu specjalnościach. Średni wiek lekarza specjalisty i lekarza dentystry w Polsce to aż 54,5 roku. Średnia wieku pielęgniarek i położnych to 48 lat, a szacuje się, że w 2022 r. będzie to 50 lat (źródło GUS, „Zdrowie i ochrona zdrowia 2012”).

Kilka lat temu, w lipcu 2011 r., na czołówki mediów trafiła informacja: 52-letni anestezjolog (na umowie kontraktowej) zmarł podczas dyżuru; miał go pełnić piątą dobę z rzędu. „Dostało się” wtedy całemu środowisku lekarskiemu, określenia „**tyrają, a nie leczą**” i tytuły „**Żądza pieniądza**” były jednymi z łagodniejszych. Dopiero w styczniu 2012 r. prokuratura ustaliła, że przyczyną śmierci była choroba. Ale wyrok medialny brzmiał: lekarz pracował ponad siły wyłącznie z chęci zarabiania.

O prawie do odpoczynku i odpowiedzialnym zorganizowaniu czasu pracy „białego personelu” mówi się w Polsce od dawna, ale medialny szum i zainteresowanie polityków wrasta, gdy zdarzy się tragedia. Czy trzeba aż śmierci lekarza, żeby przypominano sobie, że nie ma kim wypełniać dyżurów, że brakuje specjalistów, że w izbie przyjęć lekarz ma do zbadania kilkudziesięciu chorych, do tego oddział i pilne wezwania, że w POZ... Sami wiemy najlepiej, jaka jest rzeczywistość.

Z czasem pracy nieodłącznie związane jest wynagrodzenie. Ile zarabiają lekarze? To pytanie budzi wiele emocji także wśród tych, którzy

chętnie widzieliby zrównanie zarobków np. specjalisty ze swoimi, co widać szczególnie na portalach internetowych. Rzecz w tym, że ci „oburzeni” uczyli się 10-12 lat, a nie dwadzieścia parę (i potem, przez całe zawodowe życie), pracują np. 160 godzin w miesiącu, mają wolne weekendy, a o pracy mogą zapomnieć zaraz po wyjściu do domu. Dodatkowe argumenty byłyby już banałem. Dlatego, moim zdaniem, najbardziej obiektywne porównania można zrobić, wyliczając wynagrodzenie za jedną godzinę pracy. Kiedy więc opublikowaliśmy, co bardzo szeroko cytowały media, wyniki naszej mrówczej pracy (dane opracowane przez Śląską Izbę Lekarską znajdują się na str. 4 tego numeru pisma), komentarze były w większości przychylnie. Wiele osób nie zdawało sobie sprawy, że na przykład lekarz z II st. specjalizacji po 40. roku życia zarabia niespełna 25,00 PLN (brutto) za godzinę. Nagłośnienie tego problemu jednoznacznie wskazuje, że apel XXXVI OZL (kwiecień br.) dotyczący ustalenia minimalnych wynagrodzeń dla lekarzy był słuszny. Sytuacja w zakresie wynagrodzeń śląskich lekarzy jest bowiem zróżnicowana. W niektórych dziedzinach medycznych zarobki istotnie się poprawiły, świadczenia medyczne są tam dobrze wyceniane, zatem wynagrodzenie może być adekwatne do włożonego wysiłku. Są lekarze, którzy zarabiają bardzo dobrze, są tacy, którzy zarabiają godnie, ale w większości wielu zarabia znacznie poniżej średniej krajowej. Wynagrodzenia niektórych lekarzy są często dobre tylko dlatego, że pracują w wielu miejscach i często ponad swoje siły, ale niemalym kosztem: życia prywatnego i zdrowia. Trzeba też pamiętać o często trudnej sytuacji seniorów, którzy nie mają już sił do pracy, a ich emerytury są niższe od średniej krajowej.

Na wrzesień planowana jest kolejna manifestacja w Warszawie. Jej organizatorom – OZZL i Porozumieniu Rezydentów udostępniłmy łamy „Pro Medico” i naszą stronę internetową. Prezydium ORL postanowiło także wesprzeć Koleżanki i Kolegów, zapewniając chętnym do wzięcia udziału w proteście transport do stolicy. Młodzi lekarze mogą tego nie pamiętać, ale manifestacje środowiska lekarskiego w walce o godne wynagrodzenie i poprawę sytuacji w ochronie zdrowia odbywały się już kilka razy. Brali w nich szeroki udział także członkowie ŚIL, o czym przypominamy też w naszej monografii, wydanej na 25-lecie Śląskiej Izby Lekarskiej. Nakłady publiczne na ochronę zdrowia nie są problemem od kilkunastu miesięcy. Dramatyczną sytuację w tym zakresie obserwujemy od 2009 roku, kiedy to zamiast wzrastać, zaczęły spadać (dane zawarte w „Narodowym Rachunku Zdrowia”, GUS).

W numerze:

Z mojego punktu widzenia	1	Wyróżnienia. Prof. Władysław Nasiłowski uhonorowany przez śląskich adwokatów	19
Od redakcji	2	Rozmowa z dr. Michałem Tkoczem	20-22
Z działań samorządu	3-9	Stomatologia. Dziura w zębie a kariera i jakość życia	22-23
Tajemnica lekarska	8-9	Felieton. Historie prawdziwe	23
Składki wracają do lekarzy	9-10	Kultura. Z klubu literata	24
Wspólnie o naprawę polskiej ochrony zdrowia	11-12	„Pro Medico” postscriptum:	25-27
Telemedycyna. Dyskusja środowiskowa	13	Zarys historii Kliniki Pediatrii w Zabrze	28
Orzeczenie OSŁ	13	Dzień pamięci o lwowskich Profesorach	29-30
Z teki rzeczownika. Sprawnie i sprawiedliwie	14	Podróże. Pocztówka z Końca Świata	30
Prawo medyczne	15-16	Sport. Mistrzostwa Polski Lekarzy w Squashu	31
Listy	16	Wspomnienia, nekrologi	32-36
Kursy i konferencje	17-18	Ogłoszenia, reklamy	

Śląska Izba Lekarska

Biuro czynne jest w poniedziałki, wtorki i czwartki od 8.00 do 16.00, w środy pd 8.00 do 17.00, a w piątki od 8.00 do 15.00

- ▶ **32 60 44 200** – główny numer, informacja o numerach wewnętrznych ŚIL
- ▶ **32 60 44 257** – FAX
- ▶ **32 60 44 210** – Dział Rejestru Lekarzy
- ▶ **32 60 44 220** – Dział Prywatnych Praktyk
- ▶ **32 60 44 225** – Ośrodek Kształcenia Lekarzy
- ▶ **32 60 44 230** – Składki
- ▶ **32 60 44 235** – Dział Księgowy
- ▶ **32 60 44 237** – Główna Księgowa
- ▶ **32 60 44 240** – Biuro Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Katowicach
- ▶ **32 60 44 251** – Dyrektor Biura ŚIL
- ▶ **32 60 44 253** – Sekretariat ŚIL
- ▶ **32 60 44 254** – rezerwacja miejsc w Hotelu „Pro Medico” w Warszawie
- ▶ **32 60 44 260** – Redakcja pisma „Pro Medico” oraz Dział Informacyjno-prasowy
biuletyn@izba-lekarska.org.pl
mediasil@izba-lekarska.org.pl
Rzecznik prasowy:
a.vdc@izba-lekarska.org.pl
- ▶ **32 60 44 262** – Ogłoszenia i reklamy w „Pro Medico”
- ▶ **32 60 44 265** – Zespół Radców Prawnych
- ▶ **32 60 44 270** – Sekretariat Komisji: Bioetycznej, Konkursowej i Etycznej
- ▶ **32 60 44 280** – Sekretariat Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach

Uprzejmie informujemy, że od 1 sierpnia 2016 r. nastąpiła zmiana godzin pracy Biura Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach

Nowe godziny pracy Biura:

- **poniedziałek 8.00-16.00**
- **wtorek 8.00-16.00**
- **środa 8.00-17.00**
- **czwartek 8.00-16.00**
- **piątek 8.00-15.00**

Od redakcji:

Na okładce tego numeru pisma widać młodych lekarzy, którzy wzięli udział w marszu protestacyjnym w Warszawie. „We want to work in Poland” – chcemy pracować w Polsce – głosi naprędce zrobiony transparent. To było dziesięć lat temu, w maju 2006 r. Zarabiać, a nie dorabiać! Móc godnie wykonywać zawód, w sposób bezpieczny dla lekarza i pacjenta, zwiększyć nakłady na ochronę zdrowia – o to m.in. postulowało wtedy (i nie po raz pierwszy) środowisko lekarskie manifestujące na ulicach stolicy. Wysokość zarobków lekarzy i lekarzy dentystów powinna być adekwatna do ponoszonej przez nich odpowiedzialności za życie i zdrowie chorych. Minęła dekada, ale ten postulat jest wciąż aktualny. O zarobkach lekarzy i planowanej we wrześniu manifestacji „białego personelu” piszemy na dalszych stronach.

Szanowni Czytelnicy – czy znacie Państwo młode osoby z transparentem na naszej okładce? Może należą do śląskiego samorządu lekarskiego? Może wykorzystują swój medyczny talent na rzecz chorych w Niemczech albo Anglii? Pragnęlibyśmy dowiedzieć się, jak potoczyły się ich zawodowe losy, przedstawić je w artykule.

Grażyna Ogródowska, zastępca redaktora naczelnego
g.ogrodowska@izba-lekarska.org.pl

ZAPRASZAMY DO LEKTURY POSZERZONEJ WERSJI „PRO MEDICO” – „PRO MEDICO POSTSCRIPTUM”

W internetowym wydaniu pisma znajdziecie Państwo artykuły, które nie były publikowane w wersji papierowej. Ta edycja jest dostępna tylko w zakładce „Pro Medico”: bieżące numery. Przykłady artykułów:

Marzec: „Latarnie umarłych” – fragmenty eseju dr. Eugeniusza Czubaka przedstawionego podczas inauguracji Lekarskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku ŚIL w Brennej, str. 28. **Sport: Multimedałiści po XIII Igrzyskach Lekarskich w Zakopanem**, str. 27. **Spotkanie Wielkanocne w Domu Lekarza** – fotorelacja, str. 29-30.

Kwiecień: „Moralna ambiwalencja współczesnej medycyny” – fragmenty wykładu ks. Antoniego Bartosza, wygłoszonego podczas konferencji „Dehumanizacja medycyny” w październiku ub. r. – str. 26. **Lwów – symbol czasów dobrych**. Jeszcze o prof. Ceypku – o tomie 3 Biblioteki Historycznej ŚIL.

Maj: IV Krajowa Konferencja Biegłych Sądowych w Częstochowie – relacja dr. n. med. Ryszarda Szozdy, str. 22-23. **Z sukcesów śląskich lekarzy:** Nowatorska metoda leczenia w WSS nr 4 w Bytomiu. **Sport:** „Siatkarskie srebro i złoto dla Silesii” – pisze dr Przemysław Rosak, a dr Leszek Stecuła o sekcji lekkoatletycznej ŚIL.

Czerwiec/lipiec: Kodeks przejrzystości. Z końcem czerwca br. innowacyjne firmy farmaceutyczne przedstawiły opinii publicznej raporty na temat zakresu i wartości współpracy ze środowiskiem medycznym. Obejmują m.in. koszty związane z udziałem lekarzy w konferencjach naukowych oraz wynagradzania za usługi świadczone przez medyków na rzecz firm – sygnatariuszy Kodeksu Przejrzystości. Czym jest Kodeks, jakie ma znaczenie i dlaczego warto o nim mówić – str. 23.

Przedmioty z duszą – felieton konserwatora zabytków, Ewy Sońskiej, córki dr Zofii Łukowej. O tym, jak wielka historia wplotła się w dzieje rodziny, we wstępie pisze Grażyna Ogródowska, str. 24. **Lekarskie Chóry na Festiwalu Ave Maria** – fotorelacja, str. 28.

► Outsourcing – przyszłość czy przeszłość?

8 czerwca 2016 r.

Prezes ORL **Jacek Kozakiewicz** prowadził jeden z paneli dyskusyjnych podczas ogólnopolskiej konferencji „Outsourcing Medycznych Laboratoriów Diagnostycznych w strukturach szpitali – przyszłość? A może dawno oczekiwana przeszłość”. Konferencja, którą zorganizowali diagności laboratoryjni na czele z dr n. med. **Elżbietą Rabsztyn**, odbyła się w Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich. – *Rola rzetelnej diagnostyki laboratoryjnej w procesie diagnostyczno-lecznym jest niezwykle istotna, należy ją mocno profesjonalizować, aby unikać błędów co do poboru badań, transportu materiału czy przekazywania wyników. Komercjalizacja poszła w tej kwestii za daleko, zwłaszcza w leczeniu szpitalnym, dlatego należy wspomóc diagnostów laboratoryjnych w ich walce o właściwe warunki dla wykonywania tego odpowiedzialnego zawodu. Błędne wyniki badań rzutują na decyzję lekarza, co tworzy nie tylko dodatkowe koszty, ale bezpośrednio przekłada się na pacjenta. Oszczędzanie w taki sposób jest po prostu nieracjonalne i niebezpieczne* – powiedział podczas konferencji prezes Jacek Kozakiewicz. ●

► Szczepienia – pierwszy krok do zdrowia

9 czerwca 2016 r.

foto.: Joanna Wójcik

Sala wypełniona po brzegi świadczyła o aktualności tematu Konferencji.

Konferencja naukowo-szkoleniowa została zorganizowana przez ŚIL we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną oraz Polskim Towarzystwem Higienicznym. Otworzyli ją **Jacek Kozakiewicz**, prezes ORL oraz dr **Urszula Mendera-Bożek**, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Wśród poruszanych tematów znalazły się m.in. Polski Program Szczepień, kardiologiczne powikłania grypy, zakażenia wywołane przez bakterie otoczkowe i ich profilaktyka, wpływ szczepień ochronnych na sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w województwie śląskim.

W gronie wykładowców znaleźli się m.in. dr hab. prof. nadzw. **Leszek Szenborn**, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii i Chorób Infekcyjnych, SPSK nr 1 we Wrocławiu, dr n. med. **Jolanta Biernat** (SPSK nr 7 SUM GCM im. prof. Leszka Gieca), dr hab. n. med. **Ernest Kuchar** (Klinika Pediatrii z Oddziałem Obserwacyjnym, WUM), mgr **Renata Cieślak-Tarkota** (Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach). Konferencja miała charakter otwarty, a uczestniczyli w niej m.in. lekarze, pielęgniarki, położne oraz przedstawiciele powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych.

► Stop agresji wobec lekarzy

9 czerwca 2016 r.

Prezes ORL **Jacek Kozakiewicz** spotkał się z dr **Barbarą Żyglowicz** – lekarzem Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach, która została zaatakowana przez agresywnego pacjenta 31 maja 2016 r. podczas udzielania mu pomocy. Śląska Izba Lekarska zaoferowała pani doktor pomoc prawną, obecnie sprawa rozpatrywana jest przez prokuraturę. Prezes ORL wystosował także list z podziękowaniami do ratowników medycznych, którzy stanęli w obronie lekarki pogotowia. ●

► Międzynarodowa Konferencja Historii Medycyny w ŚIL

10-11 czerwca 2016 r.

Patronat honorowy nad Konferencją „Szpitalnictwo na Górnym Śląsku” objęli JM Rektor SUM w Katowicach prof. **Przemysław Jałowiecki** oraz prezes **Jacek Kozakiewicz**. Witając zebranych gości, prezes ORL Jacek Kozakiewicz powiedział:

– *Myszę, że ta konferencja jest szczególnym znakiem, aby przypomnieć, że to, co osiągamy, to też zasługa naszych wielkich poprzedników. Chcemy pokazać, że tu, na Górnym Śląsku, działa się tak wiele niezależnie od tego, kto sprawował władzę. (...) Nie wstydzmy się osiągnąć Górnego Śląska także w zakresie szpitalnictwa. Warto też wspomnieć piewców tej historii. Dr **Krzysztof Brożek** jest osobą niezwykle zasłużoną dla kształtowania wiedzy o historii. Wydajemy niebawem specjalną monografię, która będzie pokazywała 50 lat działalności historycznej dr. Brożka, który uwiecznił bardzo wiele z naszych dziejów. On także był jednym z pomysłodawców infokiosku, ważnego dla historii śląskiego środowiska medycznego, który stanął na parterze Domu Lekarza.*

Prezes ORL podziękował także przewodniczącemu Komisji Historycznej, dr. **Stanisławowi Mysiakowi**, za aktywną pomoc w organizacji konferencji, podczas której poruszono tematykę m.in.: szpitali XIX-wiecznej Europy w Polskiej Bibliografii Lekarskiej XIX w. Stanisława Konopki, wojskowych szpitali francuskich na Śląsku w latach 1806-1808, Zakładu Psychiatrycznego w Lublińcu na tle szpitalnictwa psychiatrycznego w międzywojennej Polsce. ●

► Śląscy lekarze rozmawiają z NFZ

Komunikat ze spotkania przedstawicieli samorządów lekarskich województwa śląskiego z dyrektorem śląskiego OW NFZ – 22 czerwca 2016 r.

W Śląskiej Izbie Lekarskiej odbyło się kolejne spotkanie Prezydium ORL z dyrektorem ŚOW NFZ **Jerzym Szafranowiczem**. Wzięli w nim udział przedstawiciele Beskidzkiej Izby Lekarskiej: prezes ORL **Klaudiusz Komor** i wiceprezes **Beata Jarczewska-Głońska** oraz wiceprezes OIL w Częstochowie **Urszula Kołodzińska**. Spotkanie nawiązywało do kwietniowego spotkania w siedzibie Śląskiego OW NFZ i rozmów z dyrektorem oddziału oraz do wspólnego spotkania trzech Prezydów ORL 15-16 kwietnia w Tarnowskich Górach.

Dyrektor ŚOW NFZ Jerzy Szafranowicz słucha postulatów samorządu lekarskiego.

Uczestnicy spotkania podkreślili, że Porozumienie podpisane 8 kwietnia 2016 r. dotyczące **harmonogramu pracy lekarzy stomatologów w ramach kontraktów** ze Śląskim OW NFZ jest realizowane z zadowoleniem zainteresowanej części środowiska stomatologicznego.

Dyr. Szafranowicz podkreślił, że jego zdaniem należałoby rozważyć, czy zasada „mniejszy kontrakt, mniejsza liczba godzin” (proporcjonalności ilości pracy do wynagrodzenia), artykułowana i wnioskowana przez samorząd lekarski, powinna obejmować również AOS. W zakresie umożliwienia wszystkim lekarzom z I st. specjalizacji, posiadającym niezbędne doświadczenie zawodowe określone przez samorząd lekarski, pracy w oddziałach szpitalnych i poradniach specjalistycznych z kontraktem z NFZ, ustalono, że ŚOW NFZ nie jest właściwym organem, aby podejmować takie rozstrzygnięcia. Postulat ten powinien zostać skierowany do władz centralnych.

W zakresie **kontroli podmiotów** wykonujących działalność leczniczą ustalono, że przedstawiciele samorządu lekarskiego w najbliższym czasie przedstawią opinię prawną uzasadniającą postulat samorządu lekarskiego, by informacja o planowanej kontroli docierała do lekarzy wcześniej niż „przynajmniej dzień” przed kontrolą. Termin kontraktowania w AOS i stomatologii uniemożliwia powołanie wspólnego zespołu lekarzy i NFZ mającego przygotować wytyczne do najbliższego kontraktowania. Postulat przedstawiony przez samorząd lekarski, by umożliwić **udział w posiedzeniach Rady Śląskiego OW NFZ** przedstawicielom trzech samorządów lekarskich nie uzyskał akceptacji Rady Funduszu, mimo wniosku złożonego przez dyrektora Szafranowicza.

Z nowych zagadnień przedstawiciele samorządu zwrócili uwagę na niepokojące zjawisko żądania zwrotu wartości wykonanych przed kilku laty świadczeń, które zostały przez system przyjęte, a obecnie uznaje się je za wadliwie wykonane. Podczas rozmów pojawił się również wniosek, by małym gabinetom umożliwić sprawozdawanie i aktualizację kolejek nie tylko w piątki. Planowane jest także, po przerwie wakacyjnej, spotkanie konsultanta ds. medycyny rodzinnej ze szpitalnikami, specjalistami i lekarzami rodzinnymi w celu stworzenia przewodnika dla pacjentów w kwestii kompetencji i możliwości wykonywania badań.

Obie strony wyraziły wolę dalszych rozmów o sporządzaniu dokładnych harmonogramów w AOS, ze względu na wiele zmian w organizacji dnia pracy lekarzy i niezbędnej elastyczności, zwłaszcza w sytuacji niedoboru kadr medycznych. W podsumowaniu podkreślono znaczenie merytorycznego dialogu między kierownictwem ŚOW NFZ, a samorządem lekarskim dla bezpieczeństwa chorych i opiekujących się nimi lekarzy. ●

► ŚIL w trosce o wynagrodzenia lekarzy

W związku z apelami środowiska lekarskiego, m.in. Apelem nr 12 XXXVI Okręgowego Zjazdu Lekarzy w Katowicach, które dotyczą minimalnego wynagrodzenia dla lekarzy, **przedstawiamy dane zebrane i opracowane przez Śląską Izbę Lekarską**. Analiza wysokości zasadniczego wynagrodzenia (brutto) lekarzy zatrudnionych na podstawie umowy o pracę* (w przeliczeniu na pełny etat) z obszaru działania Śląskiej Izby Lekarskiej** z podziałem na 5 grup.

* W opracowaniu uwzględniono płacę zasadniczą – bez wysługi lat i innych dodatków (tzw. stałych do pensji i funkcyjnych).

** Województwo śląskie jest objęte działaniem trzech izb: Śląskiej Izby Lekarskiej, Beskidzkiej Izby Lekarskiej oraz Okręgowej Izby Lekarskiej w Częstochowie, przy czym ŚIL obejmuje największą jego część.

1. Materiał badawczy: odpowiedź uzyskano z 73 jednostek leczniczych, przede wszystkim szpitali. Przeanalizowano otrzymane dane z 55 jednostek (w analizie uwzględniono tylko te, które przesłały pełne informacje). Dane dotyczą łącznie ponad **3000 etatów lekarskich**.

2. Z badań wynika, że **minimalna wysokość wynagrodzenia miesięcznego i wartość godziny pracy (pełny etat – śr. 165 godz./mies.) w poszczególnych grupach wynosi:**

- Lekarz bez specjalizacji to 2253 PLN (brutto). To daje odpowiednio 13,65 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z I st. specjalizacji to 2553 PLN (brutto) czyli 15,47 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z II st. specjalizacji do 40 r. ż. to 2800 PLN (brutto), czyli 16,97 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z II st. specjalizacji po 40 r. ż. to 2787 PLN (brutto), czyli 16,89 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz na stanowisku kierownika/ordynatora to 3458 PLN (brutto), czyli 20,95 PLN (brutto) za godzinę.

3. Z tych samych badań wynika, że mediana*** w zakresie płac miesięcznych i wartość godziny pracy (pełny etat – śr. 165 godz./mies.) wynosi:

- Lekarz bez specjalizacji to 3207 PLN (brutto). To daje odpowiednio 19,43 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z I st. specjalizacji to 3400 PLN (brutto), czyli 20,61 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z II st. specjalizacji do 40 r. ż. to 3909 PLN (brutto), czyli 23,69 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz z II st. specjalizacji po 40 r. ż. to 4074 PLN (brutto), czyli 24,69 PLN (brutto) za godzinę.
- Lekarz na stanowisku kierownika/ordynatora to 4696 PLN (brutto), czyli 28,46 PLN (brutto) za godzinę.

***Mediana (inaczej wartość środkowa lub wartość przeciętna). Liczba środkowa (w przypadku, gdy mamy nieparzystą liczbę liczb w zbiorze). Jeżeli mamy parzystą liczbę liczb w zbiorze, to mediana jest równa średniej arytmetycznej dwóch środkowych liczb.

Analiza powstała w ramach opracowania mapy wynagrodzeń lekarzy na terenie całego kraju, obejmującej informacje o uśrednionych wynagrodzeniach za normatywny czas pracy tej grupy zawodowej. ●

▶▶▶ Głos Forum o bezpieczeństwie wykonywania zawodu

28 czerwca 2016 r.

W ŚIL odbyło się drugie posiedzenie Śląskiego Forum Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego, w którym wzięli udział przedstawiciele 15 samorządów zawodów zaufania publicznego z województwa śląskiego. Lekarze, adwokaci, radcy prawni, pielęgniarki i położne, weterynarze, farmaceuci, architekci, inżynierowie budowlani, notariusze, doradcy podatkowi, rzecznicy patentowi, biegli rewidenci i komornicy doszli do konsensusu, którego efektem jest pierwsza uchwała Forum.

śląskie
FORUM
samorządów zawodów
zaufania publicznego

Uchwała nr 1/2016 Śląskiego Forum Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie: bezpieczeństwa wykonywania zawodu

Zawody zaufania publicznego stanowią jeden z fundamentów państwa prawa. Uregulowania prawne zawarte w zapisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dowodzą wagi, jaką suweren przywiązuje do samorządności.

Bezpieczeństwo zawodów zaufania publicznego wymaga stabilnego i racjonalnego prawa. Zawody zaufania publicznego, utrwalone już historycznie, wymagają pewności regulacji prawnych. Wszelkie zmiany przepisów określających ich funkcjonowanie powinny być zawsze poddawane szerokim konsultacjom społecznym z zapewnieniem udziału zainteresowanych. Śląskie Forum Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego podkreśla zatem znaczenie rozważliwej i szerokiej konsultacji we wprowadzaniu zmian w przepisach regulujących funkcjonowanie zawodów zaufania publicznego. Wzajemny szacunek i współpraca ma niezwykle znaczenie dla naszych zawodów, które z definicji pełnią ważne zadania w budowaniu dialogu społecznego i umacnianiu idei państwa obywatelskiego.

– *Podjęta uchwała nie ma w swojej treści żadnych spornych elementów. To próba, czy członkowie Forum potrafią być jednomyślni – ten test wypadł dobrze. Chciałbym, by każdy z naszych samorządów był przez władzę ustawodawczą i wykonawczą traktowany z należnym szacunkiem, aby rząd i parlament wiedziały, że mamy prawo do zajęcia stanowiska. Zaslugujemy na poważne traktowanie. Jeżeli państwo obarcza nas szczególnymi obowiązkami i daje prawa, to chcemy, aby wszelkie zmiany były z nami konsultowane, wypada zapytać nas o zdanie. Po prostu: nic o nas, bez nas!* – powiedział autor uchwały, dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach, mec. **Roman Kusz**.

– *Istotą Forum jest to, abyśmy znajdowali pewne wspólne fundamenty i wartości. Nie możemy bać się mówić, co jest solą samorządności, nie tylko zawodowej. W dobie światowych przemian, globalizacji, odbioru emocjonalnego, często mówią ci, którzy chcą mówić, a nie ci, którzy mają coś do powiedzenia. Należy to od-*

*wrócić. To ważne zadanie nie tylko dla polskiej debaty publicznej – Śląskie Forum Zawodów Zaufania Publicznego chce w niej brać czynny udział – dodał przewodniczący Forum prezes **Jacek Kozakiewicz**.*

Forum powstało 27 kwietnia 2016 r., spotyka się cyklicznie – co najmniej raz na trzy miesiące. To platforma dialogu, wymiany poglądów i doświadczeń, zrzeszająca wszystkie zawody mające swoje oparcie w Konstytucji i odgrywające ważną rolę w otaczającej nas rzeczywistości. Przedstawiciele tych zawodów wykonują zadania o szczególnym charakterze z punktu widzenia społeczeństwa. ●

▶ Debata o konflikcie serologicznym

29 czerwca 2016 r.

W Domu Lekarza odbyła się konferencja „Aspekty profilaktyczne, diagnostyczne i prawne konfliktu serologicznego”. Kierownikiem naukowym wydarzenia była prof. **Anita Olejek** z Katedry i Oddziału Klinicznego Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej w Bytomiu, we współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, reprezentowanym przez dr **Bożenę Drybańską**. Konferencję, którą otworzył prezes **Jacek Kozakiewicz**, rozpoczął wykład prof. Anity Olejek, która omówiła następstwa konfliktu, konsekwencje ekspozycji na obce antygeny oraz znaczenie badań przesiewowych po rozpoznaniu ciąży. Przytoczyła także obowiązujące od 2015 r. zalecenia konsultanta krajowego prof. **Stanisława Radowickiego** oraz prezesa PTG prof. **Mirosława Wielgosia**.

O konflikcie serologicznym w ujęciu następstw prawnych oraz etiopatogenezie, diagnostyce i profilaktyce, mówił dr n. med. **Tadeusz Urban** – Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej. Obecny był też dr n. med. **Adam Dyrda** – przewodniczący OSL w Katowicach. Aspekt diagnostyki immunohematologicznej konfliktu serologicznego matczy-no-łożniowego omówiła **Katarzyna Szczudło** z Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Konkluzją spotkania była deklaracja konsultanta wojewódzkiego ds. ginekologii i położnictwa – prof. Anity Olejek oraz konsultanta wojewódzkiego ds. transfuzjologii klinicznej – dr Bożeny Drybańskiej o podjęciu rozmów z ŚOW NFZ na temat zasad finansowania badań z zakresu diagnostyki i profilaktyki konfliktu serologicznego, celem wypracowania zaleceń praktycznych dla śląskich położniczek. ●

▶ Nie żyj złudzeniami – zdrowie jest najważniejsze

9 lipca 2016 r.

Jako społeczeństwo jesteśmy bierni, tylko 25% świadków zdarzenia reaguje, gdy dochodzi do nieszczęścia. Dlatego tematem trzeciej edycji akcji edukacyjnej ŚIL były zasady udzielania pierwszej pomocy. W spotkaniu wzięli udział dziennikarze, rzecznicy prasowi i pracownicy ŚIL.

– *Trzeba wyłowić ambasadorów, którzy będą przekazywać i promować wiedzę, jak udzielać skutecznie pierwszej pomocy, często odgrywającej najważniejszą rolę w łańcuchu przeżycia. W wielu publicznych miejscach znajdują się nieaktualne i niepełne schematy postępowania, trzeba to zmienić. Obecność na dzisiejszym spotkaniu rzecznika prasowego ŚOW NFZ **Małgorzaty Doros** podkreśla znaczenie pierwszej pomocy, nie tylko dla lekarzy, ale i dla płatnika, który musi pokrywać koszty zaniezań w tym zakresie – powiedział prezes ORL.*

Fot.: Alicja van der Coghren

Dziennikarze radiowi podczas szkolenia.

Pierwsze minuty po nieszczęśliwym wypadku są decydujące. Prawdopodobnie wykonywana resuscytacja daje szansę na przeżycie. – *Główną przyczyną braku reakcji ze strony świadków zdarzenia jest obawa przed nieumiejętnym udzieleniem pierwszej pomocy i konsekwencjami związanymi z odpowiedzialnością prawną* – tłumaczył konsultant wojewódzki w dziedzinie medycyny ratunkowej prof. **Krystyn Sosada**.

Odwagi do działania w obliczu wypadku dodaje Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 2006 r., która mówi, że każdy, kto podejmie się działań ratowniczych, korzysta z ochrony należącej funkcjonariuszowi publicznemu, może zatem poświęcić dobra osobiste i majątkowe osoby poszkodowanej, w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla ratowania jej życia i zdrowia.

Kolejny Informator dla Pacjentów załączony (jako insert) do tego „Pro Medico”, poświęcony został zasadom udzielania pierwszej pomocy osobom dorosłym. Ma na celu edukację pacjentów odwiedzających gabinety lekarskie, dlatego **prosimy każdego lekarza i lekarza dentyście o wyłożenie go do wglądu w swoim miejscu pracy oraz upowszechnianie, w miarę możliwości.** ŚOW NFZ planuje, by podobne informacje w formie plakatów pojawiły się we wszystkich placówkach w województwie śląskim, które mają kontrakt z Funduszem. Projekt będzie realizowany we wrześniu 2016 r. ●

► W trosce o rzetelność, obiektywizm ocen i dobre przygotowanie biegłych sądowych

15 lipca 2016 r.

Było to spotkanie przedstawicieli śląskiego samorządu lekarskiego: prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza**, Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej **Tadeusza Urbana** i przewodniczącego Zespołu ds. Orzekania i Opiniowania Sądowo-Lekarskiego ORL **Ryszarda Szody** z przedstawicielami Prokuratury Regionalnej w Katowicach: zastępcą Prokuratora Regionalnego **Adamem Rochem** i prokuratorem **Sebastianem Głuchem**.

Omówiono podjęte działania organizacyjne w obrębie prokuratury, wprowadzone w wyniku Rozporządzenia ministra sprawiedliwości z kwietnia br., a także problemy związane z toczącymi się postępowaniami w zakresie odpowiedzialności zawodowej, jak i karnej lekarzy. Przedstawiciele prokuratury pozytywnie ocenili działania podejmowane przez ŚIL od 2010 r. na rzecz profesjona-

lizacji organów odpowiedzialności zawodowej oraz właściwego przygotowania biegłych sądowych i kandydatów na biegłych sądowych, w celu m.in. unikania przewlekłości w prowadzonych postępowaniach i podniesienia jakości wydawanych ekspertyz. Dokumenty te są niezwykle istotne dla obiektywnej oceny wszystkich okoliczności zdarzeń. Ustalono celowość dalszych cyklicznych spotkań, a także poszerzenie współpracy w zakresie pozyskiwania biegłych posiadających niezbędną wiedzę w odpowiednich dziedzinach medycznych.

Przedstawiciele prokuratury wyrazili także wstępne zainteresowanie pozyskaniem dla podległych jednostek monografii przygotowywanej w Śląskiej Izbie Lekarskiej „Opiniowanie sądowo-lekarskie”, powstającej na bazie zebranych doświadczeń w latach 2010-2016. Wyznaczono także kolejny termin spotkania – na przełomie września i października 2016 r. ●

► W skrócie:

2-4 czerwca 2016 r. – prezes **Jacek Kozakiewicz** uczestniczył w IX Kongresie Polonii Medycznej i II Światowym Zjeździe Lekarzy Polskich 2016. Spotkanie było okazją do podziękowań dla prof. **Marka Rudnickiego**, członka ŚIL, który przez wiele lat kierował Federacją Polonijnych Organizacji Medycznych. Nowym przewodniczącym został wybrany prof. **Janusz Kasina** ze Sztokholmu.

6 czerwca 2016 r. – spotkanie z dziekanem Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach mec. **Romanem Kuszem**, dotyczące współpracy w ramach Śląskiego Forum Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego.

7 czerwca 2016 r. – spotkanie z dyrektorem Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności **Robertem Ciupą** w sprawie udziału ŚIL w obchodach 35. rocznicy pacyfikacji Kopalni Wujek.

7 czerwca 2016 r. – koncert zorganizowany przez poseła **Barbarę Dziuk** w ramach podziękowania za udział w społecznej akcji „Tak, dla śląskiej onkologii”. Nie zabrakło przedstawicieli śląskiego samorządu lekarskiego: prezesa Kozakiewicza i przewodniczącego Komisji Sportu ORL **Jerzego Pabisa**.

10 czerwca 2016 r. – spotkanie prezesa Jacka Kozakiewicza z prof. **Jadwigą Joško-Ochojską**, podsumowujące konferencję „Medyczne i Społeczne Aspekty Traumatyzacji”, która odbyła się w Domu Lekarza 3-4 czerwca 2016 r.

10 czerwca 2016 r. – wyjazdowe posiedzenie Okręgowych Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej w Wiśle, organizowane przez OIL w Krakowie. Uczestniczyli m.in. prezes Jacek Kozakiewicz, OROZ **Tadeusz Urban**, przewodniczący OSŁ **Adam Dyrda** oraz zespół prawny ŚIL. Zaprezentowano doświadczenia ŚIL w aspekcie profesjonalizacji biegłych sądowych z zakresu medycyny, omówiono działania Zespołu ds. Orzekania i Opiniowania Sądowo-Lekarskiego ORL działającego od 2010 r. oraz sposób szkolenia biegłych sądowych i kandydatów na biegłych sądowych. Ponadto poruszano tematy z zakresu prowadzonych spraw przez rzeczników odpowiedzialności zawodowej i członków okręgowych sądów lekarskich. W trakcie szkolenia również zwrócono uwagę na ważny aspekt ujednoczenia polityki karalności.

13 czerwca 2016 r. – prezes ORL Jacek Kozakiewicz wziął udział w spotkaniu Klubu Członkowskiego Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, które miało miejsce w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny” w Chorzowie. Podczas spotkania dyskutowano m.in. o planach rozwojowych regionu, przy udziale członka Zarządu Województwa Śląskiego **Kazimierza Karolczaka**. ►►►

►►► **17 czerwca 2016 r.** – posiedzenie Konwentu Prezesów ORL i Naczelnej Rady Lekarskiej.

22 czerwca 2016 r. – Posiedzenie Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach.

24 czerwca 2016 r. – prezes ORL Jacek Kozakiewicz wziął udział w obchodach 40-lecia Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju. Szpital jest jednostką marszałkowską, która w programie rozwoju województwa śląskiego należy do 10 szpitali o strategicznym znaczeniu dla regionu.

– *Staliśmy się z czasem wiodącym ośrodkiem medycznym dla mieszkańców Jastrzębia-Zdroju i okolic. Około 50% hospitalizowanych pacjentów to mieszkańcy naszego miasta, a drugie 50% to osoby z ościennych miejscowości oraz całego województwa śląskiego* – podkreśliła dyrektor szpitala **Grażyna Kuczera**. Lekarze tego szpitala: dr n. med. **Tomasz Wysockiński**, dr n. med. **Józef Danek**, dr **Grażyna Adamek**, **Mirela Gibas-Kliś** i **Jolanta Kost** otrzymali Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”, przyznawaną przez Ministerstwo Zdrowia oraz listy gratulacyjne z rąk prezesa ORL. Kolejną okazją do wyróżnienia lekarzy pracujących w Jastrzębiu-Zdroju za ich oddaną pracę, będzie wyjazdowe posiedzenie Prezydium ORL w Katowicach, planowane na 7 września 2016 r.

30 czerwca – 2 lipca 2016 r. – prezes ORL Jacek Kozakiewicz i członkowie Prezydium ORL **Krystyn Sosada** i **Jan Cieślicki** wzięli udział w konferencji „System Ochrony zdrowia w Finlandii – dziś i jutro”, zorganizowanej w Helsinkach.

3 lipca 2016 r. – delegacja ŚIL: prof. **Bolesław Turczyński**, prof. **Henryka Langauer-Lewowicka**, dr **Weronika Siwiec**, **Anna Issakiewicz-Niewiaromska**, **Krystyna Briksi-Szeluch**, **Janina Bić-Szudak**, **Zygmunt Michel**, wzięła udział w XXII Światowym Zjeździe i Pielgrzymce Kresowian w Częstochowie.

8 lipca 2016 r. – prezes Jacek Kozakiewicz wziął udział w VIII Gali Adwokackiej w Zabrze, podczas której odbyło się uroczyste ślubowanie 89 nowych adwokatów. Podkreślając dobrą współpracę obu samorządów, prezes wręczył specjalne gratulacje dla osób, które najlepiej zdały egzamin adwokacki, podobnie, jak czynione jest to w środowisku lekarskim.

Fot.: Alicja van der Coghren

Prezes ORL Jacek Kozakiewicz podsumowuje dobrą współpracę obu samorządów.

W ostatnich tygodniach kontynuowano też analizy i rozmowy w sprawie wzajemnych relacji pomiędzy Śląską Izbą Lekarską a Spółką Dom Lekarza, z uwzględnieniem należnych zasad gospodarności, transparentności i potrzeb środowiska lekarskiego, zwłaszcza w zakresie kształcenia podyplomowego.

Ustalono m.in., że w najbliższym czasie zostaną udostępnione sale wykładowe na potrzeby śląskich towarzystw medycznych na bardzo korzystnych warunkach. ●

Alicja van der Coghren

Inauguracja Klubów Lekarza Seniora w Katowicach...

**Komisja ds. Emerytów i Rencistów
Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach
uprzejmie informuje, że**

13 września 2016 r. o godz. 14.00
odbędzie się inauguracyjne spotkanie
Katowickiego Klubu Lekarza Seniora
Śląskiej Izby Lekarskiej
w Bistro La Vineria w Katowicach
przy ul. Panewnickiej 88.

Zapisy przyjmuje Kol. Weronika Siwiec (tel. 601 822 835)
– do 11 września br. w godzinach 18.00-20.00

...i w Rybniku

Wychodząc naprzeciw zgłaszanej przez kolegów Seniorów potrzebie spotykania się we własnym gronie **postanowiliśmy, że podejmiemy próbę powołania do życia Klubu Lekarza Seniora w Rybniku**. Klub miałby na celu przede wszystkim integrację, przez organizowanie cyklicznych spotkań. Chcielibyśmy, żeby stały się okazją do wymiany informacji na temat życiowych potrzeb naszych starszych kolegów i organizowania pomocy. W grę mogłyby wchodzić również spotkania w formie wspólnego uczestniczenia w imprezach kulturalnych czy różnych formach aktywności fizycznej. Wstępnie ustalono częstotliwość spotkań: w pierwszą środę kwartału (z pominięciem okresu wakacyjnego) **Pierwsze spotkanie ustalono zatem na 6 października 2016 r.** Mamy nadzieję, że zawiązany Klub okaże się trwałą i cenną formą podtrzymywania wzajemnych kontaktów i przyjaźni z okresu aktywności zawodowej.

Koordinowania spotkań podjęła się Kol. **Stefania Łopacz-Stoczek** (tel. 602 712 079)

Urszula Zimoń
przewodnicząca delegatury ŚIL w Rybniku

Komunikat: ubezpieczenia Program dla stażystów

Śląska Izba Lekarska kontynuuje w tym roku Program dla Stażystów we współpracy z Towarzystwem Ubezpieczeń INTER Polska SA.

Program polega na zabezpieczeniu przez Izbę ewentualnych szkód, jakie mogą powstać w trakcie stażu. ŚIL ubezpieczyła każdego lekarza i lekarza denstystę na stażu od odpowiedzialności cywilnej w czasie wykonywania świadczeń zdrowotnych wraz z klauzulą asysty prawnej.

Składka za ubezpieczenie dla każdego stażysty, bez względu na to, czy staż trwa 12, czy 13 miesięcy, wynosi 5,00 zł. Ubezpieczenie to nie tylko pokryje ewentualne szkody osobowe i rzeczowe, które mogą się wydarzyć w trakcie odbywania stażu, ale daje też możliwość wyjaśnienia różnych kwestii spornych z prawnikiem w ramach asysty prawnej.

Komunikat Prezesa ORL

Tajemnica lekarska

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy!

Tajemnica lekarska od wieków wpisana jest w wykonywanie zawodu lekarzy i lekarzy dentyków, stanowiąc niezwykle ważny fundament naszych relacji z pacjentem. Zapewnienie ochrony informacji uzyskanych od pacjenta, w szczególności o stanie jego zdrowia, jest jednym z podstawowych obowiązków każdego z nas. W związku z wejściem w życie z dniem 5 sierpnia br. nowelizacji przepisów ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentyki w zakresie tajemnicy lekarskiej i zasad ujawniania informacji nią objętych, uprzejmie informuję, prosząc jednocześnie o szczególną ostrożność w nowych uwarunkowaniach prawnych:

– Nowelizacja wprowadza konieczność ujawniania przez lekarza na wniosek osób bliskich pacjenta, który zmarł, informacji objętych tajemnicą lekarską. Dotyczy to także przypadków, gdy pacjent za życia nie upoważnił żadnej osoby do uzyskania informacji o swoim stanie zdrowia lub wprost sprzeciwił się przekazywaniu takich informacji.

– Trudnością w stosowaniu wskazanej regulacji będzie faktyczne ustalenie kręgu osób bliskich uprawnionych do żądania informacji objętych tajemnicą lekarską i uprawnionych do sprzeciwienia się ujawnieniu przez lekarza tych danych.

– Zmienione przepisy dotyczą także zasad zwalniania lekarzy z tajemnicy lekarskiej w postępowaniu karnym.

Z uwagi na m.in. wspomniane wyżej trudności w interpretacji nowych przepisów, jak również indywidualny charakter poszczególnych spraw, zachęcam do kierowania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości z Zespołem Radców Prawnych ŚIL. Kontakt możliwy jest osobiście w siedzibie Śląskiej Izby Lekarskiej, jak również drogą mailową – prawnik@izba-lekarska.org.pl bądź telefonicznie pod numerem: 32 60 44 265.

*Z koleżeńskim pozdrowieniem,
Jacek Kozakiewicz*

Opracowanie prawne

Tajemnica lekarska i poszczególne procedury

W związku z nowelizacją przepisów dotyczących tajemnicy lekarskiej, uzasadnionym jest przypomnienie regulacji w zakresie zwalniania lekarzy z obowiązku jej dochowania w poszczególnych procedurach, gdyż w codziennych sytuacjach lekarze coraz częściej stykają się z różnego rodzaju postępowaniami, w których informacje o stanie zdrowia pacjenta odgrywają ważną rolę.

► POSTĘPOWANIE KARNE

Organem uprawnionym do zwolnienia lekarza – świadka – z tajemnicy lekarskiej, na każdym etapie tego postępowania, jest sąd, który bada przesłanki konieczne do zwolnienia. Warunkami tymi, zgodnie z przepisem art. 180 § 2 Kpk., są: uzyskanie informacji objętych tajemnicą jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. W przypadku wydania przez sąd postanowienia o zwolnieniu lekarza z tajemnicy lekarskiej – przesłuchanie sądu odbywa się na rozprawie z wyłączeniem jawności.

Ujawnienie w postępowaniu karnym informacji objętych tajemnicą aktualnie jest możliwe także w przypadku, gdy pacjent wyrazi zgodę na ujawnienie informacji objętych tajemnicą, albo osoba bliska (po śmierci pacjenta) wyrazi taką zgodę, a inna osoba bliska nie wniesie sprzeciwu co do ujawnienia tych informacji. W takim przypadku przesłuchanie lekarza odbywa się co do zasady na rozprawie jawnej. Jako osobę bliską należy rozumieć małżonka, krewnego lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciela ustawowego, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu lub osobę wskazaną przez pacjenta.

Wydaje się, że w tych sprawach, w których sąd nie wydał postanowienia o zwolnieniu lekarza z tajemnicy lekarskiej, a zostanie on wezwany na przesłuchanie w charakterze świadka, koniecznym będzie żądanie przez niego okazania oświadczenia pacjenta o wyrażeniu zgody na ujawnienie tajemnicy (a po śmierci pacjenta – oświadczenia o zgodzie, złożonego przez osobę bliską lub ewentualnie sprzeciwu innej osoby bliskiej).

Podkreślenia wymaga, że w niektórych sytuacjach nie ma możliwości przesłuchania lekarza – świadka. Zgodnie bowiem z przepisem art. 52 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, nie wolno przesłuchiwać osób obowiązanych do zachowania tajemnicy jako świadków na okoliczność wypowiedzi osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z niniejszej ustawy, co do popełnienia przez nią czynu zabronionego pod groźbą kary. Powyższy zakaz stosuje się odpowiednio do lekarzy wykonujących czynności biegłego.

► PROCEDURA CYWILNA

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje wprost regulacji dotyczącej zwalniania lekarza – świadka z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej. Przepis art. 261 § 2 kodeksu stanowi, że **świadek może odmówić odpowiedzi na zadane mu pytanie**, jeżeli zeznanie mogłoby narazić jego lub jego bliskich, wymienionych w paragrafie poprzedzającym, na odpowiedzialność karną, hańbę lub dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową, albo **jeżeli zeznanie miałyby być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej**.

Tym samym, w postępowaniu cywilnym – w przeciwieństwie do procedury karnej – nie przewidziano szczególnego trybu zwalniania lekarza z tajemnicy lekarskiej. Do oceny lekarza pozostaje, czy odpowiedź na zadane pytanie, w kontekście prowadzonej sprawy, będzie stanowiła pogwałcenie istotnej tajemnicy zawodowej.

Jak przyjęto w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z 28.12.2005 r., sygn. akt VII Ca 982/05, na podstawie

cyt. przepisu lekarz ma prawo odmówić odpowiedzi na zadane mu przed sądem pytanie, jeśli zeznanie miałyby być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej. Należy przy tym zwrócić uwagę, że chodzi o istotną tajemnicę lekarską. (...) Lekarz sam musi ocenić, jakie informacje może ujawnić w interesie osób trzecich. Rozwiązanie przyjęte w prawie polskim jest zatem klasycznym kompromisem pomiędzy stanowiskami skrajnymi: bezwzględnego zakazu dowodu z zeznań świadków, co do okoliczności objętych tajemnicą zawodową oraz nieuznawaniem jakichkolwiek ograniczeń proceduralnych w tej dziedzinie. Decyzja o ujawnieniu okoliczności i faktów objętych tajemnicą lekarską, jak i zakresie takiego ujawnienia, jest pozostawiona osobie powołującej się na tajemnicę zawodową.

▶ POSTĘPOWANIE PROWADZONE PRZED WOJEWÓDZKĄ KOMISJĄ DO SPRAW ORZEKANIA O ZDARZENIACH MEDYCZNYCH

Zgodnie z przepisem art. 14 ust. 1 i 2a ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, w przypadku postępowania prowadzonego przez wojewódzką komisję do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych, osoby wykonujące zawód medyczny (w tym lekarze) nie mają obowiązku zachowania w tajemnicy

informacji związanych z pacjentem, w szczególności ze stanem zdrowia pacjenta. Tym samym, lekarz – świadek może złożyć zeznania w zakresie informacji o pacjencie, bowiem ww. przepis umożliwia składanie zeznań, bez konieczności zwalniania lekarza z tajemnicy.

▶ POSTĘPOWANIE W PRZEDMIOCIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ

Przepis art. 59 ust. 4 ustawy o izbach lekarskich przewiduje, że nie stanowi naruszenia tajemnicy lekarskiej składanie przez lekarza zeznań i wyjaśnień w zakresie okoliczności objętych postępowaniem w trakcie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy. W postępowaniu prowadzonym przez okręgowego (naczelnego) rzecznika odpowiedzialności zawodowej albo okręgowy (naczelnny) sąd lekarski, składanie przez lekarza – świadka zeznań, jak również wyjaśnień – gdy lekarz staje się obwinionym, z mocy powołanych przepisów przewiduje zwolnienie z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji dotyczących pacjenta. ●

Katarzyna Różycka
radca prawny,
Zespół Radców Prawnych ŚIL

To pierwsze takie rozwiązanie w historii samorządu lekarskiego Składka jak bumerang wraca do lekarzy

Przypominamy: z początkiem lipca 2016 r. na indywidualnym koncie każdego lekarza i lekarza dentystry, członka Śląskiej Izby Lekarskiej, pojawiła się kwota 180 zł (lub niższa, jeśli członkiem Izby został dopiero po 1 stycznia 2015 r.). Co miesiąc pula ta powiększa się o 10 złotych. Zebrane na indywidualnym koncie lekarza środki mogą być wykorzystane na zakup czasopism i literatury medycznej oraz na pokrywanie kosztów opłaty rejestracyjnej za udział w konferencjach naukowych, zjazdach, sympozjach, kongresach i innych wydarzeniach medycznych. **To lekarz decyduje, na co wydaje pieniądze ze swojej składki, zgromadzone na koncie.**

U podstaw inicjatywy prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza** stworzenia nowej formuły wykorzystania składki członkowskiej było założenie, aby „**z jednej strony podkreślić znaczenie kształcenia podyplomowego w życiu zawodowym lekarza i lekarza dentystry, z drugiej pogłębić więź z samorządem. Zależy nam, aby każdy lekarz i każdy lekarz dentysta, poprzez niewielkie wprowdzenie, ale jednak określone pieniądze, mógł współdecydować o tym, co robimy w zakresie kształcenia podyplomowego, dobrać indywidualną formę kształcenia do swoich potrzeb**”. Lekarze ŚIL bardzo pozytywnie przyjęli takie rozwiązanie.

Dr n. med. Agata Gierlotka, **specjalista otorynolaryngologii:**

To pomysłowe rozwiązanie, zwłaszcza że pieniądze można przeznaczyć na rozwój zawodowy. Zachęca to lekarzy do podniesienia swoich kwalifikacji i jednocześnie toruje im drogę. Biorąc pod uwagę, że rozwój zawodowy lekarza jest obowiązkowy, to inni też powinni pójść za tym przykładem.

Lek. stażysta Oskar Bożek:

Koszty szeroko rozumianego kształcenia stanowią ogromną część wydatków w budżecie młodego lekarza. Nawet podstawowe polskojęzyczne podręczniki nierzadko kosztują po kilkaset złotych. Niestety – dzisiaj książki wyjątkowo szybko się dezaktualizują. Ze wszech miar słusznym zwyczajem jest podręczna biblioteczka w dyżurce do użytku kolegów – lekarzy pracujących w tej samej jednostce. Można mieć nadzieję, że dzięki wsparciu ze strony Izby takie biblioteczki wypełnią się najnowszymi pozycjami – przecież jednym z warunków otrzymania dofinansowania jest złożenie oświadczenia o dzieleniu się zdobytą wiedzą z Koleżankami i Kolegami Lekarzami. (...) Mam jednak nadzieję, że to dopiero po-

czątek tej inicjatywy. Młodzi lekarze z pewnością będą mieli wiele pomysłów na jej udoskonalenie i rozwój (na przykład zakupy grupowe).

Lek. Piotr Ficenes:

Inicjatywę oceniam bardzo wysoko. Uzyskane pieniądze przeznaczyłem na prenumeratę „Medycyny Praktycznej”. Zawsze lepiej jest mieć pieniądze na kształcenie, niż ich nie mieć! Z pewnością skorzystam z tych środków ponownie.

Lek. Sebastian Liber:

Wykorzystałem dostępne środki na prenumeratę czasopism medycznych. Rozwiązanie, które zaproponowała swoim członkom ŚIL, oceniam bardzo dobrze. Taka propozycja de facto obniża wartość naszej składki miesięcznej. Po prostu część zapłaconej kwoty wraca do nas. To cenne, zwłaszcza na początku drogi zawodowej, gdy możliwości kształcenia są mocno regulowane prawem i jesteśmy zobowiązani kupować książki oraz czasopisma medyczne – niektóre bardzo kosztowne. Taki fundusz do wykorzystania na kształcenie to spore udogodnienie.

Lek. Elżbieta Bednarska:

Sama rozgłaszam wśród swoich znajomych i współpracowników informację o możliwości wykorzystania części środków z naszych składek na kształcenie. Swoje pieniądze chcę wykorzystać na prenumeratę i przesłałam już fakturę. To dla nas duża pomoc i wsparcie, ale żałuję, że pieniędzy nie można wykorzystać na inicjatywy droższe niż suma zgromadzonych środków. Przykładowo, ktoś ma zgromadzonych 180 zł, a kurs kosztuje 300 zł. Dlaczego zatem z własnej kieszeni nie może dopłacić tych 120 zł? Może warto pomyśleć o takim udogodnieniu? To jedyny minus. Natomiast sam pomysł jest świetny.

Lek. Piotr Szczeponek:

Ze środków, które możemy otrzymać z Izby, kupiłem roczną prenumeratę czasopisma medycznego. Te pieniądze to zawsze odciążenie domowych finansów. Składka dwa lata temu posłała bardzo do góry i tym bardziej cieszy, jeśli możemy otrzymać jakiś zwrot tych pieniędzy. U nas w pracy wszyscy o tym wiedzą, korzystają już teraz lub zbierają pieniądze, bo chcą

Składka jak bumerang...

ciąg dalszy ze str. 9 ►►►

wydać większą kwotę. Super sprawa i bardzo dobry pomysł!

Lek. Jolanta Chmielnicka:

Dzięki pieniądzom zgromadzonym na moim koncie chciałam wziąć udział w konferencji „Krakowska jesień pediatryczna” organizowanej przez Medycynę Praktyczną. Są to coroczne spotkania mające na celu omówienie postępów w pediatrii. Taka możliwość bardzo mnie ucieszyła, tym bardziej, że opłacenie uczestnictwa jest dość kosztowne. Bardzo wysoko oceniam inicjatywę Izby, daje nam ona możliwość dodatkowej edukacji oraz dalszego pogłębiania wiedzy, jest także sporą ulgą w domowym budżecie.

Informacje o sposobach wykorzystania środków można uzyskać u każdego pracownika Biura ŚIL, ale najwięcej pytań kierowanych jest do Działu księgowości.

Komunikat

**Komisja ds.
Młodych Lekarzy
Śląskiej Izby Lekarskiej
zaprasza
na dziesiąte jubileuszowe
spotkanie
szkoleniowo-integracyjne**

**„Powitanie
Jesieni
2016”**

W tym roku
zapraszamy serdecznie również
naszych
Mistrzów i Nauczycieli.

Spotkanie odbędzie się w dniach
1-2.10.2016 r. w Hotelu Stok w Wiśle.

Wspólne rozmowy, wymiana
doświadczeń, szkolenie odbywające
się w miłej atmosferze,
są atrybutem
corocznych spotkań,
które mają na celu ułatwienie
pokonywania trudów
nieustannego kształcenia
niezbędnego
dla wykonywania zawodu.

Szczegółowe informacje
i formularz zgłoszeniowy
dostępny na stronie internetowej
Śląskiej Izby Lekarskiej.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane przez lekarzy pytania (FAQ)

1. Jak mogę się starać o wykorzystanie pieniędzy na moim indywidualnym koncie?

By rozpocząć procedurę wykorzystania tych pieniędzy, należy użyć informacji z działu finansowo-księgowego ŚIL, jaką kwotą dany lekarz dysponuje i złożyć oświadczenie, które jest do pobrania na naszej stronie internetowej. Potem na podstawie faktury zwracamy poniesione przez lekarza koszty. Jeśli chodzi o konferencje naukowe, to na podstawie zgłoszenia uczestnictwa w konferencji przekazanego do działu finansowo-księgowego Śląska Izba Lekarska uiszcza stosowną opłatę do wysokości posiadanych środków.

2. Jak często mogę korzystać z programu? Skorzystanie z ww. formy może nastąpić nie częściej niż dwa razy w roku kalendarzowym, w miarę posiadanych na indywidualnym koncie środków.

3. Czy kwota jest do wykorzystania raz na rok kalendarzowy i czy przechodzi na rok następny?

Kwota jest do wykorzystania dwa razy w roku i niewykorzystana przechodzi na kolejny rok kalendarzowy.

4. Czy wszyscy mają kwotę początkową 180 zł?

Nie, zgodnie z §2 pkt 2 Uchwały nr 102/2016 osoby wpisane w rejestr członków ŚIL po 1 stycznia 2015 r. mogą dysponować kwotą odpowiednio niższą, odpowiadającą iloczynowi 10 zł i liczby miesięcy ich członkostwa.

5. Czy będąc zwolnionym z obowiązku opłacania składki członkowskiej mogę skorzystać z tego programu?

Tak, członkowie zwolnieni z obowiązku opłacania składki członkowskiej, a także członkowie posiadający prawo do opłacania składki o obniżonej wysokości, są uprawnieni, na równi z członkami płacącymi składkę w podstawowej wysokości, do korzystania ze środków dostępnych w ramach programu.

6. Czy fakturę mogę wysłać pocztą, czy muszę dostarczyć ją osobiście? Czy musi być oryginał faktury, czy może być wersja elektroniczna wysłana mailem?

Prosimy o dostarczenie w miarę możliwości oryginału faktury osobiście lub pocztą, jednak dopuszczamy możliwość przesłania elektronicznej wersji faktury drogą mailową.

7. Czy może być wystawiona faktura na większą kwotę, a resztę kwoty dopłacę sam?

Nie. Faktura wystawiona na ŚIL nie może przekraczać salda widniejącego na koncie lekarza.

8. Czy oświadczenie musi być wysłane/dostarczone wraz z fakturą?

Oświadczenie może zostać dostarczone osobno, ale przed fakturą.

9. Czy fakturę za kurs trzeba dostarczyć przed czy po kursie?

Należy ją dostarczyć niezwłocznie po otrzymaniu przez organizatora.

10. Czy zgłoszenie na konferencję/kurs musi być złożone przed?

Tak. ŚIL sfinansuje opłatę rejestracyjną za udział lekarza w konferencjach naukowych, zjazdach, sympozjach, kongresach i innych zdarzeniach medycznych do wysokości dostępnego salda, na podstawie zgłoszenia uczestnictwa przekazanego do działu finansowo-księgowego, który przekazuje środki finansowe na wskazane konto organizatora szkolenia.

11. Czy kwota za konferencję/kurs może być zwrócona na moje konto osobiste?

Oplaty powinna dokonać ŚIL, a nie osoba biorąca udział w kursie/konferencji. ŚIL sfinansuje opłatę rejestracyjną za udział lekarza w konferencjach naukowych, zjazdach, sympozjach, kongresach i innych zdarzeniach medycznych do wysokości dostępnego salda na podstawie zgłoszenia uczestnictwa przekazanego do działu finansowo-księgowego, który przekazuje środki finansowe na wskazane konto organizatora szkolenia.

*Oprac. Grażyna Ogrodowska
we współpracy z Joanną Majerczyk, gł. księgową ŚIL
oraz Alicją van der Cogen i Aleksandrą Wiśniowską*

Wspólnie o naprawę polskiej ochrony zdrowia: by każdego dnia coraz lepiej służyć pacjentom i społeczeństwu

Fot.: Archiwum „Pro Medico”

Maj 2006 roku: „Panie premierze – czy rząd spełni postulaty lekarzy? Konferencja prasowa zorganizowana podczas marszu protestacyjnego przed Sejmem RP.

▶ MANIFESTACJA PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA – WARSZAWA – 24 września 2016 r.

Zarząd Krajowy Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy i Porozumienie Rezydentów OZZL planują na 24 września manifestację wszystkich pracowników ochrony zdrowia. Hasłem przewodnim wrześniowej demonstracji „białego personelu” będzie żądanie istotnego zwiększenia publicznych nakładów na ochronę zdrowia.

– Bez tego nie można liczyć na lepsze płace ani na zwiększenie dostępności świadczeń zdrowotnych dla polskich pacjentów (...) Wspólny i masowy udział przedstawicieli wszystkich zawodów medycznych jest ważny, aby pokazać, że jesteśmy razem, nie dajemy się podzielić i zrobimy wszystko, aby poprawić sytuację ochrony zdrowia w naszym kraju – tłumaczą organizatorzy manifestacji, wzywając do udziału w niej wszystkich lekarzy.

OZZL i Porozumienie Rezydentów OZZL wystosowało również list skierowany szczególnie do wszystkich lekarzy specjalistów. „Stanie z nami ramię w ramię, potrzebujemy Waszego doświadczenia i wsparcia w naszych działaniach” – apelują.

DO WSZYSTKICH LEKARZY SPECJALISTÓW!!!

Drodzy Koledzy!

Zmagamy się od wielu lat z wciąż pogarszającą się i niestabilną sytuacją w polskiej ochronie zdrowia. Mimo upływu lat i wielu działań prowadzonych na rzecz poprawy sytuacji – znaleźliśmy się w punkcie, gdzie całe środowisko medyczne jest nie tylko niezadowolone, ale również gotowe do podjęcia kolejnej walki. Nie tylko lekarze, ale również inne grupy tworzące „biały personel”: pielęgniarki, ratow-

nicy, fizjoterapeuci, diagności laboratoryjni, technicy medyczni, wszyscy, którzy codziennie dbają o zdrowie pacjentów i utrzymują „tonący statek” systemu swoją ciężką pracą w warunkach niedofinansowania, złych płac, braku poszanowania ze strony rządzących i części społeczeństwa.

Porozumienie Rezydentów, funkcjonujące aktywnie od dziewięciu miesięcy, osiągnęło w krótkim czasie olbrzymie poparcie, skupiając 20 tysięcy młodych ludzi, którzy organizują się, aby coś zmienić. Spektakularnym przykładem naszych działań była ostatnia wielka, wielotysięczna manifestacja lekarzy rezydentów w Warszawie. Wcześniej młodzi lekarze odbyli setki spotkań z parlamentarzystami i reprezentantami innych środowisk, wzięli udział w dziesiątkach audycji telewizyjnych i radiowych, udzielili niezliczonej ilości wywiadów do wszystkich niemal mediów. Do rezydentów dołączają inne grupy zawodowe. Z inicjatywy OZZL powstało Porozumienie Związków Zawodowych Zawodów Medycznych, skupiające dziewięć ogólnopolskich organizacji, które ustaliły wspólne postulaty i plan wspólnych działań mających na celu radykalną zmianę obecnej sytuacji.

Potrzebujemy również Was – lekarzy, specjalistów, którzy przez lata toczyli tę samą co my teraz wojnę. Potrzebujemy Waszego doświadczenia i wsparcia w naszych działaniach. Chcemy, byście włączyli się czynnie i pomogli nam osiągnąć wspólny cel. Wiemy, że 10-20-30 lat temu Wam było bardzo ciężko, wiemy, że walczyliście nie tylko o poprawę swojej sytuacji, ale również o naprawę całego systemu opieki zdrowotnej. Doceniamy to i szanujemy. Teraz my chcemy doprowadzić do sytuacji, gdy młody lekarz, pielęgniarka, ratownik, technik medyczny będą mogli powiedzieć: „Tak, chcę pracować w Polsce. Jest mi tu dobrze. Jestem szanowany i godziwie wynagradzany”.

ciąg dalszy na str. 12 ►►►

Wspólnie o naprawę polskiej ochrony zdrowia...

ciąg dalszy ze str. 11 ►►►

Nie chcemy emigrować, choć myśli o tym 50% młodych lekarzy – chcemy zawalczyć o własną przyszłość – i Waszą również. W całym kraju wśród pracowników „białego personelu” następuje obecnie silna mobilizacja, szykujemy się razem do wspólnej walki.

Manifestacja odbędzie się 24 września 2016 r. w Warszawie – do zobaczenia!!!

Dajemy Wam nasze świeże, idealistyczne serca i umysły oraz ręce gotowe do pracy we wspólnym celu. Pragniemy czuć, że jesteście i walczycie z nami, że swoją pozycją i doświadczeniem wesprzecie nas na każdym kroku tej walki. Wasze pozycje w środowisku medycznym są mocno ugruntowane latami pracy i doświadczenia – stańcie więc z nami ramię w ramię i dołączcie do ruchu, który powstał na Waszych oczach i będzie dążył do założonych celów. Razem z Wami możemy nabrać w żagle wiatru tak silnego, że wszelkie przeszkody zostaną ominięte, a cele osiągnięte. Zapraszamy do współpracy!!!

**Porozumienie Rezydentów OZZL – Damian Patecki
Zarząd Krajowy OZZL – Krzysztof Bukiel**

► DZIAŁANIA ŚIL W WALCE O ZWIĘKSZENIE NAKŁADÓW NA PUBLICZNĄ OCHRONĘ ZDROWIA

Śląska Izba Lekarska od wielu lat nieustannie zabiega o zwiększenie publicznych nakładów na ochronę zdrowia oraz przypomina, że ma to bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo pacjentów, jak i wykonywanie odpowiedzialnego zawodu lekarza i lekarza dentystry. Walka o zwiększenie nakładów przejawia się nie tylko w licznych apelach Okręgowego Zjazdu Lekarzy, Okręgowej Rady Lekarskiej i jej Prezydium, kierowanych do kolejnych premierów, ministrów zdrowia i parlamentarzystów, ale przede wszystkim w konsekwentnych działaniach, mających na celu uświadamianie problemu niskich nakładów na ochronę zdrowia różnym środowiskom społecznym, bez których zrozumienia i wsparcia osiągnięcie zamierzonych celów będzie niemożliwe. Potrzeba podwyższenia publicznych nakładów finansowych na ochronę zdrowia w Polsce do co najmniej 6% PKB (czyli powszechnie akceptowanego minimum) była wielokrotnie artykułowana przez prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza** w Ministerstwie Zdrowia, Narodowym Funduszu Zdrowia, Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego, Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, podczas kolejnych edycji Europejskiego Kongresu Gospodarczego oraz w trakcie licznych debat, sympozjów, konferencji i warsztatów. Prezes, reprezentując śląski samorząd lekarski, przedstawiał w obszernych prezentacjach m. in. dane statystyczne i fakty, które wskazują, że Polska jest krajem, który ma jeden z najniższych w Europie poziomów publicznych nakładów na ochronę zdrowia. Za istotne uznano także dotarcie do pacjentów poprzez wydawanie informatorów, publikacje prasowe i wystąpienia w mediach.

Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach w Staniu 13 lipca 2016 r. wyraziło swój niepokój w kwestii propozycji wstępnego projektu ustawy dotyczącej płac minimalnych w ochronie zdrowia, które są konsekwencją niskiego poziomu finansowania polskiej ochrony zdrowia i niedoszacowania zdecydowanej większości wykonywanych świadczeń medycznych. ●

oprac. Alicja van der Cogen

STANOWISKO

**Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej
w Katowicach
z dnia 13 lipca 2016 r.
w sprawie: propozycji wstępnego
projektu ustawy dotyczącej płac
minimalnych w ochronie zdrowia**

Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach z niepokojem przyjmuje informacje o przedstawionym podczas posiedzenia Zespołu Trójstronnego do spraw Ochrony Zdrowia w dniu 21 czerwca 2016 r. wstępnym projekcie ustawy dotyczącej płac minimalnych w ochronie zdrowia. Proponowane uregulowanie minimalnych wynagrodzeń lekarzy i lekarzy dentystrów znacząco odbiega od oczekiwań naszego środowiska. Wysokość zarobków lekarzy i lekarzy dentystrów powinna być adekwatna do ponoszonej przez nich odpowiedzialności za podejmowane decyzje i wagi oraz roli wykonywanego zawodu w życiu społeczeństwa. Samorząd lekarski nieustająco podejmuje starania mające na celu zapewnienie lekarzom i lekarzom dentystrów godnych warunków pracy i płacy, wyrażając wielokrotnie swoje zdanie, m.in. w apelu nr 12/2016 XXXVI Okręgowego Zjazdu Lekarzy w Katowicach z 9 kwietnia 2016 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia lekarza, w którym wskazano, że minimalne wynagrodzenie lekarza specjalisty powinno wynosić 3-krotną średnią krajową, lekarza z 1 stopniem specjalizacji – 2-krotną średnią krajową, i 1,5-krotną średnią krajową dla lekarza bez specjalizacji. Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach zwraca się do Ministra Zdrowia o uwzględnianie opinii środowiska lekarskiego w podejmowaniu decyzji w tak ważnych sprawach.

**Prezes ORL w Katowicach Sekretarz ORL w Katowicach
Jacek Kozakiewicz Krystian Frey**

Komunikat

KOMUNIKAT DZIAŁU INFORMACYJNO-PRASOWEGO ŚLĄSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ W KATOWICACH

**Dział Informacyjno-prasowy
Śląskiej Izby Lekarskiej uprzejmie informuje,
że pod numerem tel. 32 60 44 260
mogą Państwo uzyskać konsultację
w zakresie kontaktów z mediami
(codziennie w dni robocze,
w godzinach pracy Biura ŚIL)**

Nasze porady, opinie oraz inne informacje związane z funkcjonowaniem polskiego rynku medialnego mogą być też uzyskane drogą mailową mediasil@izba-lekarska.org.pl oraz w redakcji „Pro Medico”

Śląska Izba Lekarska zainicjowała dyskusję środowiskową o telemedycynie - korzyściach i zagrożeniach z niej płynących

E-opieka, czyli cyfrowy postęp medycyny

Z inicjatywy prezesa ORL **Jacka Koza-kiewicza** w Domu Lekarza rozpoczęto dyskusję o możliwościach i potencjalnych zagrożeniach, jakie niesie ze sobą wdrożenie rozwiązań teleinformatycznych w pracy lekarza. W gronie ekspertów znaleźli się przedstawiciele środowiska lekarskiego: dr **Tadeusz Urban** – rzecznik OROZ, prof. **Jarosław Markowski** – przewodniczący Komisji Etyki Lekarskiej ŚIL, dr **Wojciech Wawrzynek** – konsultant wojewódzki z dziedziny radiologii i diagnostyki obrazowej, dr **Iwona Wiczorek-Szołek**, lekarz POZ – wiceprezes firmy „Telecare”, prof. **Andrzej Lekston** ze Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrzu oraz przedstawicielki Biura Radców Prawnych ŚIL – **Katarzyna Różycka** i **Ewa Beblot**.

Robocze spotkanie miało na celu przygotowanie panelu dyskusyjnego, który odbędzie się podczas październikowego posiedzenia ORL oraz zainicjowanie szerokiej dyskusji dotyczącej telemedycyny. Na ten temat mogą wypowiedzieć się wszyscy zainteresowani lekarze ze Śląska. Platformą wymiany opinii jest Fanpage Młodych Lekarzy na Facebooku oraz ad-

res e-mail: a.wisniowska@izba-lekarska.org.pl

WSPÓLNYM GŁOSEM

W obliczu coraz częstszych doniesień prasowych o zastosowaniu systemów łączności w opiece nad pacjentem, przedstawiciele ŚIL uznali za stosowne wypracowanie wspólnego stanowiska, wytyczenie wskazówek, które umożliwiłyby bezpieczne, zgodne ze sztuką lekarską oraz prawem medycznym, wykorzystanie techniki teleinformatycznej w leczeniu chorych. O telemedycynie rozmawiano zatem w kontekście art. 42 Ustawy o Zawodach Lekarza i Lekarza Dentysty oraz w ujęciu art. 9 Kodeksu Etyki Lekarskiej. Zastanawiano się, w jakim zakresie lekarz może odpowiedzialnie opiekować się pacjentem bez osobistego z nim kontaktu. Czy rozwiązania teleinformatyczne rzeczywiście pomogą złagodzić braki kadrowe szpitali, wpłynąć na redukcję kosztów, a nawet wspomóc profilaktykę i prewencję zdrowia? Jakże zagrożenia płyną z „leczenia na odległość”, a jakie korzyści odnosi pacjent z monitorowania zdrowia on line? I co ważne, w jakim stopniu

prawo reguluje zakres odpowiedzialnej (bezpiecznej dla lekarza i bezpiecznej dla pacjenta) opieki telemedycznej?

Zachęcamy Państwa do podzielenia się swoimi poglądami, refleksjami oraz doświadczeniami związanymi z przydatnością i zastosowaniem telemedycyny. Wszystkie opinie ułatwią naszym ekspertom pełne omówienie interesującego nas zagadnienia, pozwolą także udzielić odpowiedzi na nurtujące Państwa pytania lub wątpliwości, jakie napotykanie w codziennej pracy związanej z e-opieką.

Czekamy na Państwa korespondencję do 30 września br.

Zapraszamy ponadto wszystkich zainteresowanych do udziału w panelu dyskusyjnym na temat telemedycyny: 12 października br., godz. 16.00, w Domu Lekarza, przy ul. Grażyńskiego 49 a w Katowicach. Wnioski z przebiegu panelu opublikujemy na łamach „Pro Medico” oraz na stronie internetowej www.izba-lekarska.org.pl. ●

Aleksandra Wiśniowska

Treść orzeczenia Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach z dnia 3.11.2015 r., zmienionego w zakresie opisu czynu oraz kwoty kary pieniężnej orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3.06.2016 r., w sprawie lek. Bogdana Jaremczuka – do publikacji w biuletynie ŚIL:

„Orzeczeniem Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach z dnia 3.11.2015 r., zmienionym w zakresie opisu czynu oraz kwoty kary pieniężnej orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3.06.2016 r., lek. dent. Bogdan Jaremczuk został uznany winnym czynów, polegających na: – niedołożeniu w okresie od stycznia 2013 r. do maja 2014 r. należytej staranności na etapie planowania i wykonywania leczenia protetycznego u pacjentki, co może skutkować ekstrakcją zębów filarowych i koniecznością leczenia protetycznego i implantoprotetycznego, co stanowiło naruszenie art. 4 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz art. 8 Kodeksu Etyki Lekarskiej, – podjęciu się leczenia pacjentki bez posiadania odpowiednich umiejętności w zakresie leczenia protetycznego, co skutkowało nieprawidłowym planowaniem i przeprowadzeniem leczenia protetycznego i w konsekwencji może skutkować koniecznością usunięcia wykonanych

uzupełnień protetycznych wraz z zębami filarowymi, co stanowiło naruszenie art. 10 pkt 1 i 2 Kodeksu Etyki Lekarskiej.

Za powyższe przewinienia zawodowe wymierzono kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu lekarza dentysty na okres 2 lat, nadto karę pieniężną w wysokości 8.117,22 zł z przeznaczeniem na rzecz Fundacji Lekarzom Seniorom w Katowicach, a także zarządzono opublikowanie orzeczenia w wersji papierowej biuletynu Śląskiej Izby Lekarskiej”.

Publikacja orzeczenia w biuletynie ŚIL następuje na podstawie zarządzenia Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach, zawartego w treści orzeczenia. Publikacja stanowi karę dodatkową, przewidzianą w art. 84 ustawy z dnia 2.12.2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. 2016, poz. 522).

Sprawnie i sprawiedliwie

W ostatnim czasie duże wrażenie na środowisku lekarskim wywołała decyzja prokuratora generalnego o przejęciu i prowadzeniu postępowań w zakresie błędów medycznych przez prokuratury regionalne w sprawach zakończonych zgonem pacjentów i prokuratury okręgowe w sprawach narażenia na zgon pacjenta. Skutkiem tej decyzji było powołanie w prokuraturach regionalnych wydziałów do spraw błędów medycznych.

Te zdarzenia u zdecydowanej większości lekarzy wywołały niepokój. Obawiają się, że spraw przeciwko nim będzie przybywało, a – zgodnie z oczekiwaniami społecznymi – będą się kończyły aktami oskarżenia kierowanymi do sądów, a następnie srogimi wyrokami nagłaśnianymi medialnie. Uzasadniają te obawy faktem, że staliśmy się jedyną grupą zawodową, której prokuratura zadedykowała oddzielne wydziały, np. na podobieństwo wydziałów walczących z przestępczością zorganizowaną. **Jest również druga grupa lekarzy, do której się zaliczam, dostrzegająca korzyści wynikające z wprowadzonego w życie rozwiązania.** Mam nadzieję, że wydzielenie prokuratorów, którzy wyłącznie będą zajmowali się błędami medycznymi spowoduje, że będą oni wysokiej klasy fachowcami w tej szczególnie

BŁĄD MEDYCZNY

- błąd medyczny oznacza zachowania naruszające reguły postępowania z dobrem prawnym w postaci życia lub zdrowia człowieka;
- zachowanie, które jest sprzeczne z zasadą udzielania świadczeń zdrowotnych zgodnie z aktualną wiedzą medyczną i zasadą udzielania świadczeń zdrowotnych z należyłą starannością.

T. Sroka „Odpowiedzialność karna za niewłaściwe leczenie”.

trudnej przestrzeni łączącej medycynę z prawem. Nie jest łatwym zadaniem dla prawnika nieposiadającego wykształcenia medycznego prowadzenie spraw dotyczących błędów medycznych. Do prawidłowego rozpoznania sprawy o błąd medyczny niezbędna jest współpraca prokuratorów z lekarzami, którzy jako biegli oceniać będą poszczególne zdarzenia. To lekarze muszą się wypowiedzieć, czy leczenie objęte śledztwem było prawidłowe, czy też obciążone błędami. Dopiero prawnicy wykazane błędy w powiązaniu ze skutkami, do których doprowadziły, oceniają jako przestępstwo. Jeżeli taka „profesjonalizacja” prokuratorów nastąpi i poprowadzi się zasady współpracy z biegłymi, może to tylko skutkować poprawą sprawności działania prokuratur, skróceniem czasu toczących się spraw i sprawiedliwością podejmowanych rozwiązań.

Największą bolączką spraw toczących się w zakresie odpowiedzialności za błąd medyczny była ich przewlekłość. To dla nas, lekarzy, było ogromnym obciążeniem. Wieloletnie oczekiwanie na zakończenie sprawy generowało przewlekły stres, prowadząc do zawodowych decyzji ograniczających zatrudnienie, wykształcanie defensywnych postaw, polegających na unikaniu wszelkich sytuacji mogących stwarzać ryzyko odpowiedzialności prawnej za podjęte działania, co w zawodzie lekarza praktycznie uniemożliwia jego wykonywanie. Niejednokrotnie przewlekająca się sprawa jest gorsza dla lekarza, niż wyrok w niej zapadający, nie mówiąc już o innym rozstrzygnięciu, jakim jest umorzenie. Uznanie niewinności po latach jest na pewno ogromną ulgą i daje wielką satysfakcję, ale nie jest w stanie naprawić szkód wyrządzonych w psychice i zachowaniach lekarza.

Zdecydowana większość spraw o błąd medyczny potwierdza w swoim rozstrzygnięciu brak winy lekarza, a co za tym idzie, trudno dziwić się, że ich oczekiwaniem

jest szybkie wydanie werdyktu. Te sprawy równolegle z prokuratorami z reguły prowadzą również Okręgowi Rzecznicy Odpowiedzialności Zawodowej. W obu tych postępowaniach istotą jest pytanie o prawidłowość postępowania lekarskiego. Prokuratorzy interesują się także pozostałym personelem medycznym, jak również powiązaniem błędu ze skutkami, a więc zakres ich zainteresowania jest znacznie szerszy i musi być tak wyjaśniony, aby mogli odpowiedzieć czy wykazane w śledztwie nieprawidłowości wyczerpują znamiona przestępstwa. Biorąc to pod uwagę, zrozumiała stała się współpraca tych organów w dochodzeniu prawdy dotyczącej prawidłowości leczenia.

Nasuwa się jedno rozsądne rozwiązanie. Aby praca prokuratorów zajmujących się sprawami błędu medycznego była sprawna i sprawiedliwa, należy im ułatwić współpracę z szeroką rzeszą ekspertów medycznych, czyli lekarzy posiadających doświadczenie kliniczne, wiedzę medyczną i umiejętność opiniowania sądowno-lekarskiego, którzy mogą pełnić rolę biegłych w toczących się sprawach. Jakież to zbieżne z inicjatywą ŚIL, która już cztery lata temu podjęła się szkolenia dla lekarzy chcących pełnić funkcję biegłego oraz zachęca doświadczonych lekarzy do współpracy z wymiarem sprawiedliwości. Cieszy również, że w ostatnim czasie Naczelna Izba Lekarska rozpoczęła starania, o których my mówimy już od 2012 roku, aby to samorząd lekarski mógł pełnić rolę biegłego instytucjonalnego, na podobieństwo Zakładów Medycyny Sądowej i wyznaczać na prośbę prokuratur zespoły biegłych opiniujących w poszczególnych sprawach. Mam nadzieję, że starania te zakończą się powodzeniem, a mój optymizm będzie w pełni uzasadniony. ●

Dr n med. Tadeusz Urban
Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej

Komunikat

30 lat po ukończeniu studiów

Wszystkich Kolegów i Koleżanki,
absolwentów

Wydziału Katowickiego
Śląskiej Akademii Medycznej
rocznika 1980-1986

zapraszamy na spotkanie
30 lat po ukończeniu studiów,
do hotelu „Stok” w Wiśle
29 października 2016 r.

Osoby zainteresowane spotkaniem mogą uzyskać wszystkie potrzebne informacje pod adresem:
zjazd30lat.pl
lub telefonicznie

w recepcji Hotelu Stok,
43-460 Wiśla Ul. Jawornik 52A
Tel.: 33/856 41 00, 33/856 41 66
kom. 604 621 528

„Aby kraj mógł żyć, trzeba, aby żyły prawa” Adam Mickiewicz

O zmianach w prawie, o których lekarz wiedzieć powinien...

W ostatnim okresie weszły w życie dwie ustawy mające wpływ na wykonywanie zawodu przez lekarzy i lekarzy dentystów. Wprowadzają one nowe rozwiązania, z którymi warto się zapoznać. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć te, które dotyczą niżej wymienionych obszarów.

► UŁATWIENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI LECZNICZEJ, W TYM PRAKTYKI LEKARSKIEJ

15 lipca 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 960), z wyjątkiem dwóch przepisów, które obowiązują od 30 czerwca 2016 r. Nowelizacja wprowadziła kilka ułatwień wykonywania działalności leczniczej, które zgłaszane były przez samorząd lekarski. Przy dokonywaniu rejestracji praktyki lekarskiej i podmiotu leczniczego odstąpiono od obowiązku dołączania opinii sanitarnej wydawanej przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przedkładania polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zamiast ww. dokumentów, składane jest oświadczenie o znajomości i spełnieniu warunków wykonywania działalności leczniczej w zakresie objętym składanym wnioskiem. W trakcie prowadzenia działalności leczniczej zniesiono wymóg przedstawiania aktualnych polis ubezpieczeniowych, potwierdzających kontynuację ubezpieczenia OC.

W słowniczku ustawowym ustawy o działalności leczniczej uchylono pojęcie przedsiębiorstwa, wprowadzając pojęcie zakładu leczniczego, rozumianego jako zespół składników majątkowych, za pomocą którego podmiot leczniczy wykonuje określony rodzaj działalności leczniczej. Z uwagi na przyjęcie nowego określenia, konieczne były zmiany w terminologii poszczególnych przepisów ustawy o działalności leczniczej i innych ustawach używających tych zwrotów, między innymi zmieniono nazwy niektórych praktyk prowadzonych przez lekarzy.

W przypadku indywidualnych (indywidualnych specjalistycznych) praktyk lekarskich wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład (powszechnie zwanych dotychczas „praktykami w podmiocie”) zrezygnowano z obowiązku prowadzenia regulaminów organizacyjnych dla tych praktyk.

► STANDARDY W MEDYCYNIE

Powołana wyżej nowelizacja zmieniła przepisy dotyczące standardów, wprowadzając w miejsce standardów postępowania medycznego – standardy organizacyjne opieki zdrowotnej. Nowe przepisy dookreśliły, że standardy dotyczą sposobu sprawowania opieki nad pacjentem lub wykonywania czynności związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Pozostawiono rozwiązanie, że przyjęcie przez ministra zdrowia standardów nadal będzie fakultatywne, tym niemniej w przypadku ich wydania – podmiot wykonujący działalność leczniczą (tj. lekarz mający praktykę lekarską i podmiot leczniczy) obowiązany jest je stosować. Przewidziano, iż dotychczasowe rozporządzenia określające standardy (wydane na podstawie art. 22 ust. 5 w brzmieniu dotychczas obowiązującym) zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2018 r.

► INFORMOWANIE POLICJI

Ustawa zmieniająca ustawę o działalności leczniczej nałożyła na szpitale obowiązek informowania jednostek Policji o fakcie przyjęcia pacjenta małoletniego, gdy nie ma możliwości nawiązania kontaktu z przedstawicielem ustawowym lub opiekunem faktycznym tego małoletniego, nie później niż w okresie czterech godzin od przyjęcia takiego małoletniego pacjenta. Obowiązek informowania obejmuje także pacjentów, których tożsamości nie można ustalić albo potwierdzić na podstawie dokumentów stwierdzających tożsamość. W tym przypadku zgłoszenie następuje nie później niż w okresie ośmiu godzin. Ponadto podmiot wykonujący działalność leczniczą, na wniosek Policji, obowiązany jest udzielić informacji o przyjęciu osoby zaginionej.

► TAJEMNICA LEKARSKA

5 sierpnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie usta-

„Temida” – ze zbiorów Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach

wy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2016 r. poz. 1070). Wskazana ustawa zmienia przepisy dotyczące tajemnicy lekarskiej i zasady określające zwalnianie z niej, w tym także na potrzeby prowadzonego postępowania karnego.

Istotną zmianą jest wprowadzenie rozwiązania zgodnie z którym po śmierci pacjenta ujawnienie tajemnicy będzie możliwe, gdy zgodę na ujawnienie wyrazi osoba bliska tego pacjenta. Równocześnie przewidziano, że zwolnienia z tajemnicy na powyższych zasadach nie stosuje się, jeśli ujawnieniu tajemnicy sprzeciwi się inna osoba bliska. Wyrażanie zgody przez osoby bliskie dotyczy także przypadków, gdy pacjent za życia nie upoważnił żadnej osoby do uzyskania informacji o swoim stanie zdrowia lub wprost sprzeciwił się przekazywaniu takich informacji. Trudnością w stosowaniu wskazanej regulacji będzie faktyczne ustalenie kręgu osób bliskich uprawnionych do żądania informacji objętych tajemnicą lekarską i uprawnionych do sprzeciwienia się ujawnieniu przez lekarza tych danych. Zmienione przepisy dotyczą także zasad zwalniania lekarzy z tajemnicy lekarskiej w postępowaniu karnym. ●

Katarzyna Różycka
radca prawny,
Zespół Radców Prawnych ŚIL

Karta Praw Lekarza

Ochrona dóbr osobistych na przykładzie wygranej lekarzy w sądzie

Wraz z wakacyjnym numerem „Pro Medico” członkowie Śląskiej Izby Lekarskiej otrzymali Kartę Praw Lekarza. Dokument ten, stanowiący kompendium wiedzy o przysługujących lekarzom i lekarzom denty stom prawach, znajduje również swoje zastosowanie w praktyce. Lekarz świadomy swoich praw powinien domagać się ich poszanowania.

Jako przykład można podać sprawę dwóch członków Śląskiej Izby Lekarskiej, którzy wygrali sprawę o naruszenie dóbr osobistych przed właściwym sądem okręgowym.

Ochronie dóbr osobistych poświęcono uwagę w Karcie Praw Lekarza. Regulacje dotyczące tego zagadnienia zawarte są zarówno w prawie cywilnym, karnym, jak również przepisach prawa medycznego. Nie można także zapomnieć o art. 47 Konstytucji RP, który stanowi o prawie do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Członkowie Śląskiej Izby Lekarskiej nie są pozostawieni samym sobie i mogą liczyć na pomoc samorządu w egzekwowaniu swoich praw. Mają oni prawo korzystać z pomocy izby lekarskiej w zakresie ochrony właściwych warunków wykonywania zawodu lekarza (art. 9 pkt. 3 lit. b ustawy

o izbach lekarskich), jak również korzysta z ochrony i pomocy prawnej organów izb lekarskich w sprawach związanych z wykonywaniem zawodu lekarza (art. 9 pkt. 3 lit. c ustawy o izbach Lekarskich) – *Karta Praw Lekarza – Pomoc samorządu zawodowego*.

Wspomniani wyżej lekarze w związku z procesem sądowym, decyzją Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach, otrzymali dofinansowanie w kwocie wynikającej z różnicy pomiędzy wysokością poniesionych kosztów, a wysokością zasądzonej od pozwanej szkody.

Zachęcamy do lektury Karty Praw Lekarza i nie pozostawiania biernym na naruszenia swoich praw. ●

aplikant adwokacki Ewa Beblot
radca prawny Jakub Frakowski
radca prawny Katarzyna Różycka
Zespół Radców Prawnych ŚIL

LISTY

Szanowna Redakcjo,
Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym została założona w 1991 r., jej misją jest niesienie szeroko pojętej pomocy osobom niewidomym i niedowidzącym ze sprzężoną niepełnosprawnością z terenu województwa śląskiego. Fundacja zajmuje się głównie dwoma obszarami problemowymi, pomocą finansową i organizacyjną w leczeniu narządu wzroku u małych dzieci i młodzieży oraz specjalistycznym systemem opieki nad osobami niewidomymi, niedowidzącymi ze sprzężonym kalectwem. Chciałbym poinformować, że we wrześniu 2016 r. rozpoczął działalność Regionalny Ośrodek Pomocy Niewidomym i Niedowidzącym w Ziemięcicach, wzorowany na podobnym obiekcie, funkcjonującym w niemieckiej Ratzföhlen. Powstają już szerokie plany rozbudowy Ośrodka tak, by objąć dzieci niewidome i niedowidzące z dodatkowymi dysfunkcjami stałą, kompleksową pomocą i towarzyszyć im na każdym etapie rozwoju fizycznego oraz emocjonalnego.

Szczegóły na stronie internetowej <http://www.rfpn.org/fundacja/ziemiecice.html>

prof. Stefan Pojda, członek Rady Fundacji

ETYKA ŻYCZLIWOŚCI

Szanowna Redakcjo,
Jestem lekarzem internistą we Wrocławiu. W ubiegłym roku zwróciłam się telefonicznie z prośbą o konsultację do Doktora Rafała Ulczoka z Instytutu Onkologii w Gliwicach, w związku z chorobą nowotworową mojej Cioci. Pan Doktor ujął mnie swoją etyką – etyką życzliwości. Profesjonalnie i niezwykle życzliwie, z pełnym, bezinteresownym zaangażowaniem, przeprowadził proces diagnostyczno-leczniczy w Instytucie Onkologii w Gliwicach i nadal jest wielce pomocny. Za wszystko serdecznie Panu Doktorowi dziękujemy.

„Lecz dobrym być człowiekiem – to zaszczyt najpierwszy” – Franciszek Xawery Dmochowski.

Lek. Małgorzata Szela-Szumielewicz
specjalista chorób wewnętrznych Wrocław

Komunikat

Harmonogram szkoleń/kursów organizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Katowicach w II półroczu 2016 r.

SZKOLENIA DLA LEKARZY WYKONUJĄCYCH ZADANIA SŁUŻBY MEDYCZYNY PRACY

• „Choroby śródmiąższowe płuc pochodzenia zawodowego – problemy orzecznicze, diagnostyka różnicowa”

Termin kursu: 5.10.2016 r. – godz. 10.00

• „Zaburzenia oddychania w czasie snu u kierujących pojazdami mechanicznymi – od diagnozy po terapię”

Termin kursu: 19.10.2016 r. – godz. 10.00

• „Narażenia na czynniki biologiczne w środowisku pracy”

Termin kursu: 23.11.2016 r. – godz. 10.00

Szkolenia/kursy są jednodniowe, bezpłatne. Zajęcia odbywać się będą w siedzibie WOMP Katowice w Katowicach przy ul. Warszawskiej 42.

Uczestnicy otrzymują punkty edukacyjne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2004 r. w sprawie dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy denty stom (Dz.U. z 2004 r. Nr 231, poz. 2326 z późn. zm.).

Śląska Izba Lekarska w Katowicach zaprasza na **KURSY I KONFERENCJE**

Kurs doskonalący JĘZYK ANGIELSKI DLA LEKARZY

Szczegółowe informacje na temat rekrutacji oraz terminów można uzyskać w Biurze Śląskiej Izby Lekarskiej (IV piętro, pokój 410) lub telefonicznie 32 60 44 225

Kurs doskonalący RESUSCYTACJA DOROSŁYCH I DZIECI PO ZMIANACH W EUROPEJSKICH WYTYCZ- NYCH

(warsztaty przygotowane dla lekarzy, którzy wcześniej uczestniczyli w kursach z RKO dorosłych lub RKO dzieci w ŚIL)

Terminy:

- ▶ 6.09.2016 (wtorek) godz. 15.30
- ▶ 6.10.2016 (czwartek) godz. 15.30

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych
Koszt uczestnictwa – 50 zł
Kierownik naukowy dr Janusz Michalak

Kurs doskonalący – warsztaty praktycz- ne* (wymagany formularz zgłoszeniowy) NAGŁE STANY ZAGROŻENIA ŻYCIA U DZIECI

W trakcie kursu prelekcje przeplatane są ćwiczeniami praktycznymi. Tematyka obejmuje większość nieurazowych, nagłych stanów zagrożenia życia u dzieci.

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Terminy:

- ▶ 13.09.2016 (wtorek) godz. 15.30
- ▶ 13.10.2016 (czwartek) godz. 15.30

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych
Kierownik naukowy
dr n.med. Ludwik Stołtny
Koordynator warsztatów praktycznych
dr Janusz Michalak

Kurs doskonalący – warsztaty praktycz- ne* (wymagany formularz zgłoszeniowy) NAGŁE STANY ZAGROŻENIA ŻYCIA Z PRZYCZYN SERCOWO-NACZYNIOWYCH

W trakcie kursu prelekcje przeplatane są ćwiczeniami praktycznymi.

Terminy:

- ▶ 15.09.2016 (czwartek) godz. 15.30
- ▶ 18.10.2016 (wtorek) godz. 15.30

Koszt uczestnictwa – 50 zł
Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych
Kierownik naukowy
dr n. med. Wojciech Rychlik
Koordynator warsztatów praktycznych
dr Janusz Michalak

- ▶ 16.09.2016 (piątek) godz. 14.30
(wymagany formularz zgłoszeniowy)

Kurs doskonalący WARSZTAT PROCEDUR CHIRURGICZ- NYCH NA PREPARATACH ZWIERZĘCYCH PRZY UŻYCIU URZĄDZEŃ PIEZOCHIRUR- GICZNYCH

DIAGNOSTYKA ULTRASONOGRAFICZNA JAMY BRZUSZNEJ W TEORII I PRAKTYCE – KURS PODSTAWOWY

Czas trwania: wykład – 4 godziny dydaktyczne, ćwiczenia – 3 spotkania po 5 godzin dydaktycznych.

Wykład odbędzie się w Domu Lekarza w Katowicach. Ćwiczenia odbędą się w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej-Bielszowicach.

Terminy:

- ▶ 19.09.2016 (poniedziałek) godz. 16.00
- ▶ 17.10.2016 (poniedziałek) godz. 16.00
- ▶ 14.11.2016 (poniedziałek) godz. 16.00
- ▶ 1.12.2016 (czwartek) godz. 16.00

Kurs kierowany jest do lekarzy bez doświadczenia w diagnostyce USG
Koszt uczestnictwa – 30 zł
Kierownik naukowy dr Marek Potempa

▶ 20.09.2016 (wtorek) godz. 15.30 Kurs doskonalący – warsztaty praktycz- ne* (wymagany formularz zgłoszeniowy) RESUSCYTACJA NOWORODKÓW PO ZMIANACH W EUROPEJSKICH WYTYCZ- NYCH

(warsztaty przygotowane dla lekarzy, którzy wcześniej uczestniczyli w kursach z RKO noworodków)

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych
Koszt uczestnictwa – 50 zł
Kierownik naukowy
dr hab. n. med. Iwona Maruniak-Chudek

▶ 21.09.2016 (środa) godz. 15.30 Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy) SKUTECZNE KIEROWANIE ZESPOŁEM W PLACÓWCE OCHRONY ZDROWIA

Szkolenie poprowadzi dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

▶ 22.09.2016 (czwartek) godz. 15.30 Kurs doskonalący PRZYPADKI KLINICZNE W DIAGNOSTYCE USG JAMY BRZUSZNEJ. Część I

Kierownik naukowy dr Marek Potempa

▶ 23.09.2016 (piątek) godz. 16.00 Kurs doskonalący MIĘDZYNARODOWE MEDYCZNE SPO- TKANIA I KONFERENCJE NAUKOWE cz.1. UMIĘTNOŚĆ PREZENTACJI I AUTOPRE- ZENTACJI NA MIĘDZYNARODOWYCH MEDYCZNYCH SPOTKANIACH I KONFE- RENCJACH NAUKOWYCH

Warsztaty poprowadzi dr Joanna Ortoli

▶ 26.09.2016 (poniedziałek) godz. 15.30 Kurs doskonalący

PRZYPADKI KLINICZNE W DIAGNOSTYCE USG JAMY BRZUSZNEJ. Część II

Kierownik naukowy dr Marek Potempa

▶ 28.09.2016 (środa) godz. 15.30
Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)
**PSYCHOLOGIA POZYTYWNA W PRACY
LEKARZA**
Szkolenie poprowadzi
dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

▶ 30.09.2016 (piątek) godz. 16.00 Kurs doskonalący MIKROPROTETYKA W STOMATOLOGII ZACHOWAWCZEJ – TECHNOLOGIA WŁÓ- KIEN SZKLANYCH

Wykład poprowadzi
dr Agnieszka Paździor-Klocek

▶ 4.10.2016 (wtorek) godz. 15.30
Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)
**LEPIEJ ZAPOBIEGAĆ NIŻ LECZYĆ – O WY-
PALENIU NA 20 LAT PRZED NIM**
Szkolenie poprowadzi
dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

▶ 7.10.2016 (piątek) godz. 15.30 Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy) WIEK TO STAN UMYSŁU – PSYCHOGERIA- TRIA, CZYLI JAK ROZMAWIAĆ ZE STAR- SZYM PACJENTEM

Szkolenie poprowadzi
dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

▶ 8.10.2016 (sobota) godz. 9.00 Konferencja AKADEMIA TYREOLOGII PRAKTYCZNEJ DLA LEKARZY. USG TARCZYCY

Kierownik naukowy
prof. dr hab. n. med. Bogdan Marek

▶ 14.10.2016 (piątek) godz. 15.30 Kurs doskonalący ZAKAŻENIE HIV I AIDS – EPIDEMIOLOGIA, DIAGNOSTYKA, LECZENIE, PROFILAKTY- KA I POSTĘPOWANIE POEKSPozyCYJNE

Wykład poprowadzi
dr n. med. Marek Beniowski

▶ 21.10.2016 (piątek) godz. 16.00 Kurs doskonalący MIĘDZYNARODOWE MEDYCZNE SPO- TKANIA I KONFERENCJE NAUKOWE cz. 2. JAK ZAISTNIEĆ W MIĘDZYNARODO- WYCH MEDYCZNYCH TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH.

Warsztaty poprowadzi dr Joanna Ortoli

▶ **22.10.2016 (sobota) godz. 9.30**

Kurs doskonalący

OCENA EKG – PODSTAWY I PRZYKŁADY KLINICZNE.

SPOTKANIE PIERWSZE: ZABURZENIA RYTMU SERCA – ZABURZENIA PRZEWODZENIA, ARYTMIE EKTOPOWE, CZĘSTOSKURCZE – RÓŻNICOWANIE. CZĘŚĆ I.

Warsztaty dla lekarzy pragnących poszerzyć swoją wiedzę z zakresu elektrokardiologii praktycznej, przygotowujących się do egzaminów specjalizacyjnych (interna, kardiologia)

Wykład poprowadzi

dr hab. n. med. Krzysztof Szydło

▶ **28.10.2016 (piątek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI MEDYCZNYMI – PODSTAWY ORAZ JAK ZAPLANOWAĆ MEDYCZNE SPOTKANIE NAUKOWE, WARSZATY, MAŁĄ KONFERENCJĘ

Warsztaty poprowadzi dr Joanna Ortoli

▶ **29.10.2016 (sobota) godz. 9.30**

Kurs doskonalący

ZNACZENIE NAWYKÓW ŻYWIENIOWYCH W ZAPOBIEGANIU I LECZENIU CHOROBY CYWILIZACYJNYCH

Wykład poprowadzi dr n. med. Daniel Śliż

▶ **2.11.2016 (środa) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

PODSTAWY ORTOPEDII I TRAUMATOLOGII W POZ

Wykład poprowadzi dr Krzysztof Musiałik

▶ **4.11.2016 (piątek) godz. 15.30**

Kurs doskonalący

SZKOLENIE PODSTAWOWE DLA KANDYDATÓW NA BIEGŁYCH SĄDOWYCH I BIEGŁYCH SĄDOWYCH

Uwaga: kurs składa się z czterech części

(terminy: 4.11.2016, 18.11.2016, 25.11.2016, 16.12.2016)

▶ **4.11.2016 (piątek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

PODSTAWY POPRAWNEGO PISANIA I REDAKCJI MEDYCZNYCH ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH W JĘZYKU ANGIELSKIM

Warsztaty poprowadzi dr Joanna Ortoli

▶ **7.11.2016 (poniedziałek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

OCENA EKG – PODSTAWY I PRZYKŁADY KLINICZNE.

SPOTKANIE DRUGIE: ZABURZENIA RYTMU SERCA – ZABURZENIA PRZEWODZENIA, ARYTMIE EKTOPOWE, CZĘSTOSKURCZE – RÓŻNICOWANIE. CZĘŚĆ II. ZAWAŁ MIĘŚNIA SERCOWEGO – OBRAZ W EKG

Warsztaty dla lekarzy pragnących poszerzyć swoją wiedzę z zakresu elektrokardiologii praktycznej, przygotowujących się do egzaminów specjalizacyjnych (interna, kardiologia)

Wykład poprowadzi dr hab. n. med. Krzysztof Szydło

▶ **9.11.2016 (środa) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

CHIRURGIA W POZ

Wykład poprowadzi dr Katarzyna Lison

▶ **10.11.2016 (czwartek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

HOLISTYCZNE SPOJRZENIE NA LECZENIE RAN (wykład oraz warsztaty).

Wykład poprowadzi Joanna Rudek

▶ **15.11.2016 (wtorek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO W POZ

Wykład poprowadzi dr Anna Machura

▶ **17.11.2016 (czwartek) godz. 11.00**

Kurs doskonalący

PROFILAKTYKA ONKOLOGICZNA – PODSTAWA STRATEGII WALKI Z RAKIEM

Wykład poprowadzi dr n. med. Janusz Meder

▶ **25.11.2016 (piątek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

MIĘDZYNARODOWE MEDYCZNE SPOTKANIA I KONFERENCJE NAUKOWE cz.3.

KOMUNIKACJA, ROZMOWA, DYSKUSJA, DYPLMACJA I POPRAWNOŚĆ POLITYCZNA W RELACJACH NA MIĘDZYNARODOWYCH MEDYCZNYCH SPOTKANIACH I KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Warsztaty poprowadzi dr Joanna Ortoli

▶ **25-26-27.11.2015**

(piątek-sobota-niedziela)

KONFERENCJA

III ANDRZEJKI STOMATOLOGICZNE 2016

▶ **30.11.2016 (środa) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

PACJENT INTERNISTYCZNY W POZ

Wykład poprowadzi dr Karol Holona

▶ **2.12.2016 (piątek) godz. 15.30**

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

ZACZYNAM OD JUTRA. JAK WPROWADZIĆ I PODTRZYMAĆ ZDROWE PRAKTYKI U PACJENTÓW ZA POMOCĄ NARZĘDZI ZACZERPNIĘTYCH Z PSYCHOLOGII ZDROWIA ORAZ MARKETINGU

Szkolenie poprowadzi dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

▶ **9.12.2016 (piątek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

DEKONTAMINACJA INSTRUMENTARIUM MEDYCZNEGO

Wykład poprowadzi Dorota Kudzia-Karwowska

Polskie Stowarzyszenie Sterylizacji Medycznej

▶ **14.12.2016 (środa) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

OCENA EKG – PODSTAWY I PRZYKŁADY KLINICZNE.

SPOTKANIE TRZECIE: STYMULACJA I STYMULATORY, ZASADY OPISU, PRZYKŁADY. ICD I CRT – CO W ZAPISACH EKG?

Warsztaty dla lekarzy pragnących poszerzyć swoją wiedzę z zakresu elektrokardiologii praktycznej, przygotowujących się do egzaminów specjalizacyjnych (interna, kardiologia)

Wykład poprowadzi dr hab. n. med. Krzysztof Szydło

Kursy i konferencje odbędą się w Domu Lekarza w Katowicach przy ul. Grażyńskiego 49a.

Kursy dostępne dla wszystkich zainteresowanych członków ŚIL.

Liczba miejsc ograniczona możliwościami technicznymi sali wykładowej – zachęcamy do wstępnego zgłaszania zamiaru uczestnictwa. O udziale decyduje kolejność przybycia na szkolenie do Domu Lekarza. Możliwość uzyskania certyfikatu potwierdzającego zdobycie punktów edukacyjnych. Dodatkowe informacje dostępne pod numerem telefonu: 32 60 44 225 lub drogą elektroniczną: kursy@izba-lekarska.org.pl

Prof. Władysław Nasiłowski uhonorowany przez śląskich adwokatów

Prof. dr n. med. Władysław Nasiłowski został uhonorowany odznaką „Adwokatura Zasłużonym”. Uroczystość odbyła się 28 lipca w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach.

Odnaka ta jest przyznawana m.in. za wybitne osiągnięcia naukowe lub publicystyczne w dziedzinie kształtowania i stosowania prawa i działalność publiczną, zwłaszcza w obszarze praw i wolności obywatelskich. Profesor otrzymał ją też za wkład w pracę wymiaru sprawiedliwości i pomoc okazywaną obrońcom w procesach, w których brał udział jako biegły.

Profesor Nasiłowski, anatomopatolog, należy do najważniejszych postaci polskiej medycyny sądowej. Jest nie tylko wybitnym specjalistą anatomii patologicznej i medycyny sądowej, nauczycielem wielu pokoleń lekarzy (i prawników, dla których prowadził wykłady), ale i niekwestionowanym autorytetem oraz wzorem etycznym. Podczas XXX Okręgowego Zjazdu Lekarzy w 2011 r. został wyróżniony Wawrzynem Lekarskim, najwyższym wyrazem uznania Śląskiej Izby Lekarskiej. Jest byłym przewodniczącym Naczelnego Sądu Lekarskiego Naczelnej Izby Lekarskiej, wieloletnim przewodniczącym Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach, był też jednym ze współtwórców Kodeksu Etyki Lekarskiej.

W uroczystości, prócz adw. **Romana Kusza**, dziekana ORA w Katowicach, adw. **Bartosza Grohmana**, zastępcy sekretarza Naczelnej Rady Adwokackiej, przedstawicieli Okręgowej Rady Adwokackiej, prof. dr. hab. n. med. **Jana Zejdy**, dziekana Wydziału Lekarskiego SUM, dr. hab. n. med. **Czesława Chowańca**, kierownika Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej – wychowanka prof. Nasiłowskiego, udział wzięli także przedstawiciele ŚIL: zastępcy przewodniczącego Okręgowego Sądu Lekarskiego dr **Stefan Stencel** i **Paweł Guzcze** oraz kierownik Działu Informacyjno-prasowego red. **Grażyna Ogródowska**.

Fot.: Grażyna Ogródowska

Profesor Władysław Nasiłowski był bardzo wzruszony uroczystością.

W imieniu prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza** (który z powodu wyjazdu nie mógł być obecny) red. Ogródowska przekazała serdeczne gratulacje oraz wyrazy jego głębokiej satysfakcji z tego wyróżnienia dla Profesora. Współpraca obu samorządów o wieloletnich tradycjach, które sprawują pieczę nad należyty i sumiennym wykonywaniem zawodu, dbają o przestrzeganie zasad etyki zawodowej i doskonalenie zawodowe, a także chronią zawód lekarza i adwokata na rzecz dobra społeczeństwa, wyraża się także przez wskazywanie osób, które mogą być wzorem postawy zawodowej i życiowej. Uhonorowanie Profesora Nasiłowskiego – jednego z najwybitniejszych przedstawicieli ŚIL – najwyższym wyróżnieniem śląskich adwokatów, jest przykładem takiego właśnie działania. W laudacji adw. adw. Bartosza Grohmana i Romana Kusza przypomniano nie tylko ponadprzeciętną wiedzę medyczną, doskonałą znajomość procedur sądowych, kulturę osobistą i takt, z jakim Profesor prezentował swoje opinie podczas procesów, ale i Jego

odwagę cywilną, wierność wyznawanym i głoszonym wartościom:

„Po pacyfikacji Kopalni „Wujek” ciała górników zwożono do prosekatorium. Profesor widział na własne oczy, jak ginęły dowody i niejednokrotnie dawał temu świadectwo. Obecni przy sekcjach zabitych górników wojskowi zabrali nawet kulę, którą lekarze znaleźli w ciele jednego z zabitych. To był niezbitny dowód na ustalenie, kto strzelał. Pomimo nacisków władz, udało się sporządzić i zachować w ukryciu dokumenty w kilku kopiach. Papiery były uporządkowane, dzięki nim po latach łatwo było odtworzyć, w jakim stanie były ofiary. To właśnie Pan Profesor podsunął prokuratorowi napisane oświadczenie o nakazie wydania ciał zabitych rodzinom. Nie musiał Pan tego robić, ale to właśnie jest szacunek dla ofiar i zwykła ludzka przyzwoitość dawania świadectwa prawdzie. W 1983 roku był Pan Profesor jedną z 51 osób, które odważnie podpisały petycję skierowaną do Sejmu, w której wezwano do uwolnienia aresztowanych z przyczyn politycznych. To wyraz odwagi, ale też dowód troski o ochronę praw człowieka. Łatwo jest bowiem o prawach człowieka tylko mówić i nauczać, trudniej jest bronić tych praw w praktyce.”

Profesor Nasiłowski był bardzo wzruszony wyróżnieniem.

– Zostałem wyciągnięty z historycznej szafy... – żartował.

Nawiązał również do relacji mistrz – uczeń, podkreślając, że szkołę orzecznictwa przejął od swojego nauczyciela, prof. **Tadeusza Prąglowskiego**.

Dziękując adwokatom, życzył, aby prawo dla wszystkich było zawsze stałą wartością odniesienia, niezależną od nacisków politycznych. ●

Fot.: Grażyna Ogródowska

Dr Stefan Stencel i dr Paweł Gucze składają gratulacje w imieniu śląskiego samorządu lekarskiego.

Grażyna Ogródowska

Komisja Certyfikacyjna Polskiego Towarzystwa Badania Bólu przyznała w czerwcu tytuł „Szpital bez bólu” kolejnym śląskim placówkom. Certyfikat otrzymały: Kliniczny Oddział Urologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu, Zakład Anestezjologii i Intensywnej Terapii – Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach oraz Klinika Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej – Centrum Onkologii – Instytut Oddział w Gliwicach.

Przychodzi do nas człowiek, nie jednostka chorobowa

Z dr. n. med. Michałem Tkoczem, ordynatorem klinicznego Oddziału Urologii WSS nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu rozmawia Aleksandra Wiśniowska

Empatia była powodem starań o przyznany oddziałowi certyfikat „Szpitala bez bólu”?

Proszę sobie wyobrazić taką sytuację: przychodzi do nas człowiek rozedrgany, dotknięty wewnątrz poważną chorobą, pełen niepokoju z powodu diagnozy, a my musimy mu powiedzieć: „*Tak. Jest pan poważnie chory. Powinien pan przejść rozległą operację, po której będzie pan okaleczony, a po zabiegu czeka pana trudny okres rekonwalescencji naznaczonej dużym bólem.*”

Mimo to empatia nie jest kryterium przyznawania certyfikatu. Co trzeba mieć, by go zdobyć?

Przekonałem się, że nie potrzeba aż tak wiele. Kiedy stanęliśmy w Krakowie przed komisją przyznającą certyfikat, dotarło do mnie, po tym, co usłyszałem od starających się o to samo moich kolegów i koleżanek z całej Polski, że część zespołów przedstawiających własny sposób prowadzenia pacjentów wcale nie posiada wyszukanego sprzętu, on po prostu nie jest konieczny. Tu chodzi o coś innego. To musi tkwić gdzieś w nas, musimy chcieć.

Państwu się chciało. Pisze o tym cała lokalna prasa.

Od wielu lat pracuję na oddziałach zabiegowych, choć sam nigdy nie byłem operowany, wiem, że okres opieki pooperacyjnej jest kluczowy. I nie mówię tylko o walce z bólem, mówię o całościowym „nadzorze”. Człowiek w tym okresie potrzebuje poczucia, że ktoś jest blisko. Kiedy obserwuje się ten pierwszy niepokój po operacji, szybko dochodzi do nas, że nie jest sztuką zoperować człowieka – sztuką jest zrozumieć to wszystko, co on przeżywa. Sztuką jest mu towarzyszyć w dramacie

rozpoznania choroby, w dramacie operacji i w bólu, którego każdy z nas się boi.

Bólu, który – przy odpowiednim podejściu – można uśmierzyć.

To się po prostu opląca. W wymiarze czysto ludzkim. Tacy pacjenci zupełnie inaczej na nas patrzą, inaczej rozmawiają, łatwiej z nimi nawiązać kontakt w okresie okołoperacyjnym i pooperacyjnym. Taka udana komunikacja jest kluczowa, bo sztuką jest to wszystko doprowadzić do szczęśliwego końca, by chory mógł się dobrze i szybko zrehabilitować, wrócić do normalnego życia i pracy. To są coraz młodszy ludzie... Dla nich musimy się starać, by choroba nie stała się piętnem.

Jakie standardy spełnia w tej chwili Pana oddział?

Łatwiej powiedzieć jakich nie spełnia (*śmiech*).

Będzie krócej?

Niekoniecznie! Bo nie jesteśmy samotną wyspą. Całe życie pracowałem w monolocie, w „Barbarze” pracujemy wśród wielu specjalistów, szpital jest bardzo precyzyjnie nadzorowany i kontrolowany. System wdrażania standardów jakości jest na najwyższym poziomie. Chcieliśmy pracą nowo powstałego oddziału dorównać tym standardom. Zacząłem od kształtowania świadomości mojego zespołu. Wiedziałem, jakich ludzi poszukuję do współpracy i wydaje mi się, że ich znalazłem. To doskonale wyuczeni zawodowcy, ale mają też w sobie wrażliwość i zrozumienie, bo pracujemy zespołowo.

A standardy? Spełniamy wszystkie, by oddział mógł sprawnie funkcjonować pod względem specjalistyki, wyposażenia w najnowocześniejszy sprzęt (to zału-

ga Dyrekcji i Urzędu Marszałkowskiego). Dla nas to po prostu wielka przyjemność i spore wyzwanie. Możemy pracować i szkolić się w warunkach, które można sobie jedynie wymarzyć. Potrzebna jest tylko pozytywna energia.

I spojrzenie przez pryzmat człowieka...

Tak. Bo przychodzi do nas człowiek. Nie jednostka chorobowa. On oczekuje profesjonalnego leczenia, ale także wsłuchania się w jego potrzeby, zrozumienia nielatających emocji. W tym wszystkim jest wrażliwość na jego ból.

Może właśnie dlatego Pana oddział wraz z certyfikatem otrzymał spontaniczne wyróżnienie: prof. Jan Dobrogowski, prezes towarzystwa, podpisując się pod certyfikatem „Szpital bez bólu” dopisał wykrzyknik.

Nie wiem! (*śmiech*) Kiedy podczas komisji przysłuchiwałem się wypowiedziom moich poprzedników, byłem zawstydzony naszym skromnym dorobkiem.

Pana dorobek wcale nie jest skromny. Objął Pan stanowisko ordynatora oddziału mając blisko 30-letnie doświadczenie. Wykrzyknik wydaje się uzasadniony i w tym kontekście.

Mam szczęście, że to, co robię, naprawdę mnie pochłania. Miałem fart w życiu zawodowym, zetknąłem się ze wspaniałymi

nauczycielami, 27 lat poświęciłem urologii – trzy lata chirurgii. 26 lat przepracowałem w jednym ośrodku urologicznym, po 26 latach podjąłem wyzwanie odejścia...

Odchodząc, miał Pan poczucie ryzyka?

Tak. Nie bałem się leczenia ludzi. Bałem się zdarzeń związanych z relacjami międzyludzkimi. Obawiałem się tego, co inne, nieznanne. Wstępowałem w miejsce, w którym jest wielospecjalistyka i na dodatek jest to centrum urazowe. W pierwszych miesiącach pracy wielokrotnie przyjeżdżałem do pacjentów nocą. Na 30 dni ponad 20 razy byłem w szpitalu o różnych porach nocy. Po pewnym czasie wszystko zaczęło się układać w całość, mam wokół siebie bardzo zaangażowanych ludzi. Z jednej strony byliśmy z moim zespołem „obcy”, ale z drugiej mieliśmy poczucie, że wchodzimy do miejsca, w którym już kiedyś byliśmy. Stworzenie oddziału wraz z moim zastępcą dr. **Maciejem Kupajskim** wydawało nam się tak oczywiste, że niemal niemożliwe, by się nie udało. Chyba jestem marzycielem, ale uważam, że jeśli się ma jasne, przejrzyste intencje, to musi się udać – i powołanie oddziału, i dobre jego wyposażenie, i stworzenie właściwego zespołu, a nawet godziwe zarobkowanie. Ktoś nam zaufa!

Jak ocenia Pan poziom opieki nad pacjentem bólowym w Polsce? Czy lekarze

mają odpowiednie możliwości i wiedzę na temat leczenia bólu? Wykorzystują ją na co dzień?

W leczeniu najważniejszy jest pacjent. Dlaczego, oprócz choroby i zmagania się z emocjami, ma jeszcze cierpieć ból, którego przecież nie musi czuć? Jest tylko jeden rodzaj bólu, o którym nie mogą dyskutować, a który wydaje mi się naznaczony radością i szczęściem – to ból porodowy. Cała reszta to ból, wobec którego nie można być obojętnym, trzeba się w niego wsłuchiwać, wyczulić się na niego. Po prostu nie wolno udawać, że się nie słyszy, gdy pacjent mówi, że boli.

A jak właściwie zrozumieć człowieka, którego boli?

Powtórzyć: trzeba się nauczyć słuchać. Jeśli pozwolimy pacjentowi opowiedzieć o swojej chorobie, o tym, jak on ją czuje, tak najprościej, to wówczas, jeśli ma się w sobie choć odrobinę ludzkiej wrażliwości, uda się. Umiejętność słuchania ułatwia zrozumienie, a w konsekwencji leczenie.

Co w sytuacji, gdy nie ma tego zrozumienia? Lekarz wie swoje, pacjent mówi swoje...

W kategoriach bólu, przyjmuję zdanie pacjenta. Oczywiście tłumaczę i wyjaśniam, ale nie podważam oceny. Pacjenci dziś na ogół przychodzą do nas w pewnym stopniu ukształtowani przez środowisko,

Lista śląskich szpitali z certyfikatem „Szpital bez bólu”

Szpital Kliniczny nr 1 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, ul. 3 Maja 13-15, 41-800 Zabrze;

27. Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62, 41-940 Piekary Śląskie;

Mysłowickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., ul. Mikołowska 1, 41-00 Mysłowice;

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, 44-200 Rybnik;

Szpital im. Stanisława Leszczyńskiego, ul. Raciborska 26, 40-074 Katowice;

Szpital Powiatowy w Pszczynie, ul. Antesa 11, 43-200 Pszczyna;

Śląski Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny im. gen. Jerzego Ziętka, ul. Szpitalna 11; 43-450 Ustroń;

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, 44-200 Rybnik;

Katowickie Centrum Onkologii, ul. Raciborska 26, 40-074 Katowice;

Mysłowickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., ul. Mikołowska 1, 41 400 Katowice;

Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62, 41-940 Piekary Śląskie;

Centrum Onkologii – Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie w Gliwicach, Zakład Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Klinika Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej, ul. Wybrzeże Armii Krajowej 15, 44-100 Gliwice;

NZOZ Lecznica Dzieci i Dorosłych Szpital im. Mościckiego w Chorzowie, ul. Powstańców 27, 41-500 Chorzów;

Polsko-amerykańskie Kliniki Serca, ul. Szpitalna 13, 41-300 Dąbrowa Górnicza;

Klinika Chirurgii Endoskopowej Sp. z o.o., ul. Bankowa 2, 44-240 Żory;

Śląski Instytut Matki i Noworodka w Chorzowie, ul. Strzelców Bytomskich 11, 41-500 Chorzów;

MED HOLDING NZOZ Szpital Specjalistyczny im. prof. E. Michałowskiego, ul. Strzelecka 9, 40-073 Katowice;

ProVita Sp. z o.o. prowadząca Angelius Szpital w Katowicach, ul. Fabryczna 13d, 40-611 Katowice;

Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. gen. Jerzego Ziętka Sp. z o.o. w Ustroniu, ul. Szpitalna 11, 43-450 Ustroń;

Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach Sp. z o.o., ul. Chorzowska 36, 41-605 Świętochłowice;

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10, 41-902 Bytom;

Szpital Miejski w Zabrze Sp. z o.o., ul. Zamkowa 4, 41-803 Zabrze.

Oddziały z certyfikatem „Szpital bez bólu”

Zakład Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Klinika Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gliwicach, ul. Wybrzeże

Armii Krajowej 15, 44-100 Gliwice;

Kliniczny Oddział Urologii – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu, ul. Plac Medyków 1 41-200 Sosnowiec.

Przychodzi do nas człowiek...

ciąg dalszy ze str. 21 ►►

Internet, telewizję. Mają gotową formułę leczenia. Trzeba z tą „wiedzą” postępować delikatnie i taktownie. Przekonać do zaufania lekarzowi.

Dwa lata temu Ministerstwo Zdrowia wystosowało kampanię adresowaną do lekarzy, której celem było zachęcenie do szerszego stosowania opioidowych leków przeciwbólowych. Próbowano w ten sposób zmienić obawy lekarzy przed wywołaniem jatrogennego uzależnienia. Jak dziś oceniłby Pan tę sytuację? Przeciwbólowe leki narkotyczne wciąż są przepisywane niechętnie?

Te leki z pewnością powinny być stosowane, ale w opiece nad pacjentem szczególnie. Wówczas, gdy ból ma genezę w nieuchronności i nieodwracalności cho-

roby onkologicznej. Stosujemy opioidy, ale rzadko. W okresie kilku miesięcy może jest to jeden przypadek. Jeśli leki podawane zgodnie ze standardem certyfikatu nie zdają egzaminu, a w oczach pacjenta widzę cierpienie i brak reakcji na leczenie – wówczas nie waham się. Ale pamiętajmy, że mamy do dyspozycji wiele leków przeciwbólowych o różnym mechanizmie i sile działania, opioidy uważam za uzasadnione dla wąskiej grupy pacjentów, w bardzo zaawansowanym stadium choroby.

Czy miał Pan do czynienia z bólem psychogennym?

Myślę, że tak. To trudne. Czuję się wówczas najbardziej bezradny. Ktoś, kto na co dzień zajmuje się chorobami organicznymi, może mieć niemały kłopot z wejściem

w skórę psychologa/psychiatry. Uważam, że my – specjaliści w dyscyplinach zabiegowych – nie do końca jesteśmy przygotowani na leczenie takiego pacjenta. Na szczęście mamy w szpitalu zespół psychologów klinicznych. To jest genialne rozwiązanie. Z ich pomocy i doświadczenia korzystamy wielokrotnie. To działa. Myślę, że każdemu z nas taka pomoc od czasu do czasu jest potrzebna.

Zwłaszcza wtedy, gdy leczy się pacjentów, którym pomóc już nie można...

Im jestem starszy i bardziej przyglądam się temu, co robię w zawodzie, tym więcej dostrzegam sens, sens operowania tych nawet najbardziej zaawansowanych nowotworów. Bo co innego nam zostało, jak nie leczyć? ●

O Królowie Śnieżce, szczerbatej Czarownicy, Mona Lisie i Julii Roberts...

...czyli o tym, że kariera i jakość życia mają też związek z dziurą w zębie

► POTĘGA UŚMIECHU

Potęga uśmiechu sięga swoją historią daleko, aż ku starożytności. Od zawsze był zwierciadłem naszej duszy, niewerbalnym sposobem komunikowania się, wyrażania naszych emocji. Uśmiech sygnalizuje otoczeniu, że jesteśmy życzliwi, przyjaźni, otwarci, zadowoleni, zdrowi. Wystarczy rzut oka na kreskówki Walta Disneya. Śpiąca Królowa o ośniewającym uśmiechu to uosobienie dobra, mądrości i młodości, jej uśmiech świadczy o radości i pozytywnym myśleniu. Przeciwnie – starucha Czarownica, z resztkowym użębieniem: pełna pogardy, ironii, podstępny, uosobienie zła, starości i porażki. Pytanie czy warto się uśmiechać, staje się dzisiaj czysto retoryczne. Szczególnie w epoce, dla której kult piękna, sukcesu i młodości stał się prawdziwą obsesją i kiedy w naszym kręgu kulturowym oznaką młodości i atrakcyjności są zadbane, równe, białe, lśniąca zęby.

To właśnie uśmiechnięci optymiści są zdrowsi, więcej zarabiają, cieszą się długotrwałymi, szczęśliwymi związkami, dłużej żyją. Ich uśmiech sprzyja przecież sukcesowi w pracy. Amerykanie mawiają, że wart jest miliony... Częściej bowiem niż przypuszczamy przekłada się na zarobki. Ludzie często śmieją się i z poczuciem

humoru są bardziej kreatywni i mają lepsze relacje z innymi osobami w pracy. 96% amerykańskich szefów firm bardziej im wierzy i chętniej zatrudnia. W Europie Zachodniej pracodawcy coraz częściej organizują dla pracowników kursy rozwijające poczucie humoru i nawyk częstego śmiechu. Śmiech to wszak także zdrowie... poprawia krwioobieg, przyspiesza bicie serca i krążenie krwi, dzięki czemu organizm otrzymuje więcej tlenu. Aktywizuje nie tylko mięśnie brzucha, ale i twarzy. Nic nie stoi więc na przeszkodzie, by założyć, że gdyby Leonardo da Vinci żył w XXI wieku, otrzymując zlecenie namalowania portretu współczesnej mu Włoszki, musiałby zweryfikować swoją koncepcję obrazu i pryzmatem wymagań naszej epoki przedstawić ją... z uśmiechem Julii Roberts.

► IDEAL VS REALIA

A przecież w polskim «realu»: na ulicy, w biurze, na szkolnym podwórku, w kolejce do kasy z zakupami wcale nie jest nam do śmiechu... Liczne patologie jamy ustnej w naszym społeczeństwie mają znaczący i bezpośredni wpływ na życie dotkniętej nimi osoby. Niestety w Polsce mówi się jeszcze bardzo rzadko o wskaźnikach jakości życia, szczególnie w kontekście stomatologicznym.

Znaczenie jamy ustnej, dolnej części twarzy, czerwieni wargowej w rozwoju dziecka, a później nastolatka, w sensie psychosocjologicznym jest bardzo duże. Niestety, do jakiego stopnia konsekwencje patologii jamy ustnej spotykane u małych dzieci rzutują na ich zachowanie się już jako osób dorosłych, nie wiemy. Nie wiemy też, jak w związku z tym rozwija się ich świadomość prozdrowotna. Jakie sfery życia ulegają ograniczeniom, jak reaguje na nie rodzina i najbliżsi oraz rówieśnicy? Pewni jesteśmy jednego: kontakt ze stomatologiem w dzieciństwie pamięta każdy przez całe życie!

Problemy stomatologiczne dzieci bywają przyczyną nieobecności w szkole, na zajęciach. Patologie jamy ustnej wpływają na sposób oddychania, mówienia. Stają się często przedmiotem żartów i złośliwości otoczenia. Nieestetyczny wygląd zębów, wady zgryzu, ubytki próchnicze, nieświeży oddech i inne, mogą ograniczać u niektórych dzieci swobodny uśmiech, nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami, wspólną zabawę. Dzieci z nieleczonymi zębami mają problem ze spożywaniem gorących, zimnych pokarmów, zuciem tych twardszych. Wpływa to w dużym stopniu też na ich relacje rodzinne. Zgłaszane przez dzieci i nastolatki dolegliwości bólowe w obrębie jamy ustnej mogą powodować, że są zdenerwowane, sfru- ►►

strowane, poirytowane. Mogą w związku z tym mieć problemy z koncentracją. Problemy stomatologiczne, z którymi spotykają się osoby dorosłe (zwiększa się u nich np. liczba zębów nadwrażliwych i częściej obecna jest erozja szkliwa), sprawiają, że dotkliwsze są reakcje na bodźce temperatury, które modyfikują dietę, a tym samym listę zakupów. Nieświeży oddech weryfikuje kontakty z otoczeniem, może być powodem skrępowania przy prowadzeniu negocjacji w pracy, przekłada się więc na finanse, nie wspominając o relacjach prywatnych i intymnych. Krwawienie i ból dziąseł czy zębów sprawiają, że osoba nie jest pełnowartościowa podczas godzin pracy, co nie jest mile widziane przez pracodawcę. Tym bardziej staje się to problemem, że o ile dzieci są determinowane przez rodziców do wizyty u stomatologa z powodu bólu zęba, o tyle dorośli częściej wstrzymują się od wizyty, a ceną są nieprzespane noce, złe odżywianie, więcej wypalonych papierosów i zażytych silnych leków przeciwbólowych.

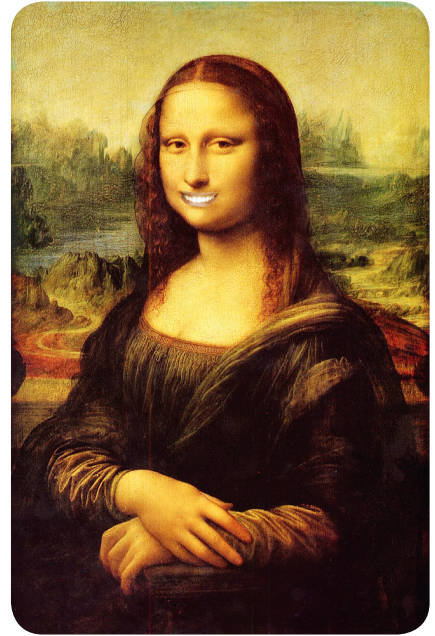
Ogromnym problemem są też braki zębowe i ich nieuzupełnienie protezami lub dyskomfort związany z ich noszeniem czy brakiem satysfakcji w zakresie estetyki. Skutkiem może być antypatyczny wygląd twarzy, sporadyczny uśmiech, pozbawienie wrażeń smakowych, strach przed wypadnięciem protezy w miejscu publicznym, zmiana diety na mniej wartościową, ubogą w warzywa, mięso, bogatszą w miękkie węglowodany. Suchość

jamy ustnej to również coraz bardziej powszechna przypadłość. Towarzyszy jej problem z prowadzeniem rozmowy, wygłaszaniem przemówień. Jakość życia osobistego i zawodowego niewątpliwie na tym cierpi. W wieku dojrzałym towarzyszą także dorosłym pacjentom różnego rodzaju choroby błony śluzowej jamy ustnej (odleżyny pod protezami, stomatodinia, zapalenie języka, keratozy, liszaj). Często niewłaściwa terapia może wywołać u chorego permanentny strach przed nowotworem jamy ustnej (kancerofobię), któremu podporządkowane staje się całe życie danej osoby, do czasu skutecznego wyleczenia zmiany.

Brak badań w omawianym temacie pozwala tylko przypuszczać, jak zły stan układu stomatognatycznego może w sposób negatywny wpłynąć na całokształt funkcjonowania i życia osoby. A i odwrotnie: jak poprawa stanu zdrowia i estetyki zębów w sposób kreatywny wpływa na życie osobiste i zawodowe. Często przecież zabieg wybielania zębów, wykonania nowego uzupełnienia protezy, staje się przyczyną odkrycia, czym jest uśmiech.

► KU POKRZEPIENIU SERC!

Warto mieć świadomość, że obecność ubytku próchnicznego, nieświeży oddech lub wada zgryzu przekładają się w swoich konsekwencjach nie tylko na zdrowie, ale i na komfort pacjenta i jego jakość życia. Nie ma wymiernej skali oceniającej te zja-

wiska. Mają w bardzo dużym stopniu charakter absolutnie subiektywny. Pilnować jednak należy, by nie przybrały aspektu komercyjnego. Obserwacje powinny raczej być skierowane na profilaktykę, która sama w sobie, eliminując patologię, jest w stanie w sposób konstruktywny wpływać na samopoczucie jednostki i całego społeczeństwa. Szczególnie perspektywiczne znaczenie mogą mieć tutaj obserwacje i działalność pośród dzieci i nastolatków, bowiem w sposób naturalny będą one przekazywane kolejnym pokoleniom. ●

dr n. med. Agnieszka A. Pawlik

Historie prawdziwe

Miała kilkanaście lat, kiedy na skórze pojawiła się zmiana. Czerwona plama nabrzmiewała purpurowo, czasami chowała się, biała i płaska. Ale była i rosła. Zaczęły się wędrowki do lekarzy. Stosowano różne „maście i paście” – bez skutku. Diagnozy nie postawiło kilku dermatologów. „To może być coś paskudnego” ostrzegł jeden ze specjalistów. Rodzice chowali się po kątach, ukrywając, jak się zamartwiają. Potem zrobiło się poważniej, w każdym razie coraz liczniejsze zmiany pokazywano studentom medycyny, zbierały się konsylia, podczas międzynarodowej konferencji przypadek konsultowali zagraniczni profesorowie. „Trzeba cięć” – powiedział rodzicom.

Nie pamięta, kiedy trafiła do profesora **Stanisława Totuszynskiego**. Podczas jednej z wizyt dowiedział się, że właśnie dziś skończyła 18 lat.

– Przyjdź jutro na mój Oddział – poprosił. – Chciałbym z Tobą porozmawiać.

Profesor poświęcił jej bardzo dużo czasu. Pokazał sale, aparaturę. Mówił o chorobach dermatologicznych niosących ogromny ból i cierpienie, padały obce, nieznanne jej dotąd nazwy. Profesor wypowiadał je jak imiona swoich wrogów. Podkreślał, że każdy zabieg, ba, nawet zastrzyk czy tabletki, to ingerencja w organizm, nie wspominając o operacji. Wszystko ma konsekwencje, które czasem trudno przewidzieć... Mówił, jak ważny jest sam pacjent – jego optymizm, wola wyzdrowienia.

A potem pytał o nią, jak przeżywa chorobę, czym się interesuje, jakie ma plany? No tak, od października miały być wymarzone studia, miało być nowe studenckie życie, a teraz nie wie, co zrobić, boi się szpitala, operacji, pewnie zostaną blizny.

I wtedy Profesor powiedział coś, co zapamiętała w skrócie (bo mówił długo) tak:

– *Długo nad tym myślałem... – popatrzył na stos dokumentacji medycznej... – Kluczowa decyzja zawsze jest obciążona pytaniem: czy warto? Jak byłem młodym lekarzem, radziłbym natychmiast i na wszelki wypadek to wszystko wycinać, ale dziś... Dużo trudniej jest nie operować, ale podjąłbym to ryzyko, bo tak będzie lepiej. Widziałas tu wielu cierpiących, z ogromnymi zmianami, złym rokowaniem. Pomyśl o tym. Idź dziecko na te studia, ucz się wytrwale, ale też baw się i raduj, jak tylko się da. I zakochaj się mocno, miłość to bardzo dobry lekarz... Będziemy cię oglądać co jakiś czas, ale za każdym razem chcę też widzieć indeks z piątkami.*

I tak się stało. Rzuciła się w wir nauki i zabawy, zrobiła dyplom, wyszła za męża, urodziła dwójkę dzieci. Plamy na skórze zmniejszały się, nikły i bladej coraz bardziej, jak nikną i bladej wspomnienia. Profesor zmarł w 1983 roku. ●

Grażyna Ogrodowska

Z Klubu Literata

„Deptowy wieczór autorski”

Comiesięczne spotkanie Klubu Literatów, działającego w ramach Komisji ds. Kultury, w maju br. miało charakter wieczoru autorskiego dr. n. med. **Eugeniusza Depty**, co było wyrazem szczególnego uznania dla Jego działalności literackiej, wyrażonego przy okazji Jubileuszu 80 urodzin, które przypadły na 26 czerwca.

Dr E. Depta swoje pierwsze wiersze zaczął pisać jeszcze w szkole podstawowej, jednak rozwój jego twórczości nastąpił już w wieku dojrzałym, zdopingowany nagrodą otrzymaną za „*Wiersz o Katowicach*”.

W następnych latach wydał drukiem sześć tomików poezji. Jego wiersze publikowane są w licznych czasopismach, np. „*Śląsk*”, „*Akant*”, „*Poezja dzisiaj*”, „*Gość Niedzielny*”, „*Pro Medico*”, *Kalendarz lekarza praktyka*, „*Spectrum*” – Almanach Unii Polskich Pisarzy Lekarzy, *Kalendarz Siemianowicki*, „*Godzina dwudziesta pierwsza trzydzieści siedem*” – głos poetów po śmierci Jana Pawła II, „*A duch wieje kędy chce*”, Almanach poezji religijnej, w „*Mot apres mot*” – publikacji wydanej z okazji 44. Kongresu Światowej Unii Pisarzy Lekarzy – Łódź 2000 i innych.

Dr Depta pisze poważne i głębokie w treści wiersze, ale również dowcipne „*Krótkie rymowanki*” – za które otrzymał m.in. nagrodę w konkursie na fraszkę medyczną, zorganizowanym przez Świętokrzyską Izbę Lekarską.

„*A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają*”. Doktor Eugeniusz Depta z Mikołajem Rejem.

Szczególne znaczenia ma ostatni tomik „*Z przymrużeniem oka*”, (wydawcą jest Urząd Miasta Siemianowice Śląskie), w którym zamieścił około tysiąca krótkich utworów żartobliwych, starannie usystematyzowanych na grupy: limeryki, morskalki, fraszki – medyczne, ideologiczne, wyskokowe, frywolne i inne, lepiej – rodzinne, kulinarne, personalne, geograficzne i inne, epitafia, rymowanki antyczne, aforyzmy, poczet królów polskich w głupich pytaniach, żartobliwe kompendium literatury, rozmaitości, altruistki, ktosie, oddietki, podietki, odwódki i odpryski. W nich to „*oberwało się*” wielu zwykłym

i prominentnym osobom z Polski i świata, różnym nacjom i miastom.

W czasie „Deptowego wieczoru autorskiego” dr **Jan Kłopotowski** – przy suflercie Autora – zaprezentował wybrane przykłady z każdej grupy śmiesznych, dowcipnych, a zarazem refleksyjnych poetyckich perełek. (...)

Dr Eugeniusz Depta przez szereg lat był członkiem Zarządu Unii Pisarzy Polskich Lekarzy. Jest laureatem „Medalu za wybitne osiągnięcia pozamedyczne” nadanym przez Śląską Izbę Lekarską. ●

Dr n. med. Jan Kłopotowski

Komunikaty

POMOC DLA PAWŁA

Paweł to jeden z nas. Ma 32 lata i jest w trakcie specjalizacji z Ortopedią i Traumatologią Narządu Ruchu. Jest tatą dwuletniej Ali.

Paweł choruje na raka jelita grubego. Na jego leczenie biologiczne, które nie jest objęte programem lekowym Ministerstwa Zdrowia, potrzeba 12 000 zł miesięcznie.

Pomóż! Nie bądź obojętny! Wystarczy niewielka wpłata na konto podane niżej w linku do fundacji www.skarbonka.alivia.org.pl/pawel-konrad

Dziękujemy w imieniu dr. Pawła Konrada.

**Dr n. med. Michał Mielnik
Prezes Śląskiego Oddziału
Polskiego Towarzystwa
Ortopedycznego
i Traumatologicznego**

Muzyka to sztuka i medycyna to sztuka.

Obie służą wyższej sprawie i są ponadczasowe.

Połączone w jedno tworzą niepowtarzalny klimat i dają wyjątkową moc.

Warmińsko-Mazurska Izba Lekarska już po raz trzeci podjęła się organizacji

Ogólnopolskiego Festiwalu Lekarskich Zespołów Rockowo-Bluesowych

„ESCULAP ROCK” w Olsztynie

Festiwal odbędzie się 22 października 2016 r.

Jeśli wiadomo jest Państwu o zespołach muzycznych działających w obrębie Waszej Izby, prosimy o przysłanie ich do nas, na nasz festiwal.

Warunkiem udziału jest spełnienie jedyne kryterium: zespół musi składać się w większości z lekarzy (minimum dwóch lekarzy w zespole).

Publiczność, składająca się głównie z lekarzy, werdyktem swoich upodobań muzycznych, serc i duszy artystycznej, dokona wyboru najlepszego, jej zdaniem, zespołu.

Serdecznie zapraszamy!

Kontakt: tel. 89 539 19 29 w. 31 – Joanna Gniadek

Tekst jest skrótem wykładu, wygłoszonego podczas Międzynarodowej Konferencji Historii Medycyny „Szpitalnictwo na Górnym Śląsku”, która odbyła się w dniach 10-11 czerwca w Domu Lekarza w Katowicach.

Zarys historii Kliniki Pediatrii w Zabrze

(1952-1999) – pierwszej placówki pediatrycznej typu akademickiego na Górnym Śląsku

(...)
POWSTANIE KATEDRY PEDIATRII I KLINIKI CHOROÓB DZIECI W ZABRZU

Ważnym wydarzeniem dla rozwoju opieki nad dzieckiem w regionie Górnego Śląska było powołanie w 1948 r. wyższej uczelni kształcącej kadrę medyczną. 1 stycznia 1952 r. szpital dziecięcy został przekazany Śląskiej Akademii Medycznej¹. Decyzją władz uczelni powołano wówczas I Katedrę Pediatrii i Klinikę Chorób Dzieci². Mieściła się przy ul. 3 Maja 63 w Zabrzu i liczyła 120 łóżek na czterech oddziałach: gruźliczo-zakaźnym, wewnętrznym, niemowlęcym-wewnętrznym oraz niemowlęcym-biegunkowym. Od początku lat 50 do 1963 r. była to jedyna Katedra Pediatrii Śląskiej Akademii Medycznej.

Organizatorem i kierownikiem został, przybyły jesienią 1951 r. do Zabrze, doświadczony lekarz, naukowiec i społecznik prof. **Artur Chwalibogowski**³. Klinika w Zabrzu została uruchomiona w prowizorycznych warunkach. Istniejący murowany budynek szpitalny nie odpowiadał podstawowym warunkom pracy. Oddział gruźliczo-zakaźny mieścił się np. w baraku. Dyrektorem Szpitala od czasu powojennego był dr med. **Henryk Krupiński**⁴, jego zastępcą – dr med. **Jan Krocak**. Pozostałymi oddziałami kierowali: **Edwarda Piotrowska**⁵, **Bożena Hager-Małęcka**, **Helena Wojciechowska**⁶. Jedynym lekarzem była **Irena Czekajowa**.

W następnych latach liczba łóżek na oddziale gruźliczym zmniejszała się, a oddział zakaźny został zlikwidowany. Od stycznia 1952 r. zmienił się zakres i charakter pracy w szpitalu-klinice. Po-

Profesor Bożena Hager-Małęcka podczas uroczystego wręczenia Wawrzynu Lekarskiego, najwyższego wyróżnienia Śląskiej Izby Lekarskiej, Dom Lekarza, 2011 r.

wstały cztery pracownice: radiologiczna, analityczna, przemiany materii, chemiczna⁷. W 1963 r. Klinika została przeniesiona do budynku wcześniej zajmowanego przez I Klinikę Chorób Wewnętrznych⁸ przy ul. 3 Maja 13/15. Tam utworzono cztery oddziały: obserwacyjny, gruźliczy, niemowlęcy wewnętrzny i niemowlęcy biegunkowy. Liczba łóżek wynosiła 120. Profesor A. Chwalibogowski wraz ze współpracownikami przyczynił się do rozwoju na Ślą-

sku lecznictwa szpitalnego i ambulatoryjnego, rozbudował placówkę, kształcił kadrę i organizował opiekę nad dzieckiem. Prace naukowe z tego okresu dotyczyły choroby reumatycznej, gruźlicy dziecięcej, zapaleń płuc i opłucnej, ropnych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych, nowotworów, białaczek, mukowiscydozy, żywienia, a także psychiki chorego dziecka. Profesor uważał, że troska o zdrowe dziecko, a więc szczepienia ochronne, odżywianie, higiena osobista i tryb życia zmniejszają zachorowalność. Mimo trudności, z jakimi borykała się katedra⁹, odpowiedzialność zawodowa i zapal pracowników klinicznych miały wpływ na rozwój tej dyscypliny medycznej.

Obsada Katedry i Kliniki w Zabrzu w 1951 r.: 1 adiunkt, 5 starszych asystentów, 7 asystentów, a w 1963 –1 docent, 5 adiunktów, 9 starszych

ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA im. L. WARYŃSKIEGO		
Wydział: <u>Leharski</u> Oddział: _____		
Tytuł wykładu, ćwiczenia	Nazwisko i imię wykładającego	Liczba godzin tygodniowo
W. <u>Chirurgia III</u>	Doc. dr. C. <u>Sadliński</u>	3
Cw. <u>Pediatria</u>	Prof. dr. A. <u>Chwalibogowski</u>	2 1
W. <u>Okulistyka</u>	Prof. dr. M. <u>Mądrożkiewicz</u>	2 - 2
W. <u>Interna III</u>	Prof. dr. K. <u>Gibinski</u>	3 3
W. <u>Choroby zakaźne</u>	Prof. dr. K. <u>Szymonshi</u>	2 2
W. <u>Etizjatria</u>	Prof. dr. L. <u>Deloff</u>	1 1
W. <u>Ortopedia</u>	Prof. dr. G. <u>Wejsfog.</u>	1 1,5
W. <u>Patologia ginekologia</u>	Prof. dr. B. <u>Stępnowski</u>	3
W. <u>Historia medycyny</u>	Dr. Z. <u>Kukulshi</u>	1
W. <u>Laryngologia</u>	Prof. dr. T. <u>Ceyneb</u>	

MEDYCZNA W ROKITNICY BYTOMSKIEJ Nr alb. 2830		
Semestr: <u>IX</u> Rok akad. <u>1961/62</u>		
Poświadczenie zgłoszenia się	Poświadczenie zaliczenia	Uwagi władz Akademii Medycznej
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	Wpisano dublowano Zaliczono semestr _____ M. P. _____ Dziekan: _____
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	

Indeks z roku akademickiego 1961/1962. Nauczyciel pediatrii: prof. dr A.Chwalibogowski

Zarys historii Kliniki Pediatrii w Zabrze

ciąg dalszy ze str. 25 ►►

asystentów, 2 asystentów. W 1964 r. kadre stanowiło już 36 nauczycieli akademickich, w tym 1 profesor, 1 docent (dr hab. n. med. Bożena Hager-Małecka), 4 adiunktów, 30 starszych asystentów i asystentów. Od drugiej połowy lat 60. opieką medyczną objęto wszystkie dzieci w wieku 0-18 lat. W ramach współpracy z przemysłem opracowano wpływ zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na układ oddechowy i krążenia u dzieci z Zabrze, Bytomia-Bobrek i Pyskovic, wpływ dziedzicznego niedoboru alfa – antytrypsyny wśród dzieci i młodzieży Śląska i Zagłębia oraz badanie objawów choroby w zależności od pyłowych zanieczyszczeń atmosferycznych środowiska. Przeciętnie liczba chorych dzieci leczonych rocznie w Klinice wynosiła 1422, a w poradni przyklinicznej przyjmowano około 2000 dzieci rocznie.

Po przedwczesnej śmierci prof. Artura Chwalibogowskiego (zm. 11 lutego 1964 r.) kierownikiem Katedry i Kliniki została doc. dr hab. **Bożena Hager-Małecka**¹⁰, którą prowadziła od 1965 r. nieprzerwanie, do przejścia na emeryturę w roku 1990.

Przy współpracy Kliniki Pediatrii i Pogotowia Ratunkowego w Zabrze uruchomiono pierwszą w kraju karetkę reanimacyjną dziecięcą z tzw. transportem na siebie. W 1979 r. z inicjatywy prof. Bożeny Hager-Małeckiej, ówczesnej posłanki na Sejm, rozpoczęto budowę w Państwowym Szpitalu Klinicznym nr 1 nowoczesnego pawilonu. W 1985 r. obiekt oddano do użytku. Zlokalizowano w nim: Klinikę Hematologii, Chirurgii Dziecięcej, Szpital Dziełny, Pracownię Rehabilitacji oraz 16 poradni specjalizacji dziecięcych. **W 1986 r. ze Szpitala Klinicznego nr 1 powołano Szpital Kliniczny nr 2 – Śląskie Centrum Pediatrii. Dyrektorem placówki została prof. dr hab. n. med. Bożena Hager-Małecka.**

W latach 80. Szpital stał się w regionie nowoczesną, wielofunkcyjną instytucją, spełniającą wszystkie europejskie normy. W 1981 r. tutaj została powołana pierwsza w Polsce **Klinika Patologii Noworodka**, której inicjatorką i autorką założeń organizacyjnych i projektowych była doc. dr hab. n. med. **Irena Norska-Borówka**¹¹. Budowę Kliniki zrealizowano ze środków społecznych. Powstały ośrodek należał do wyróżniających się, ze względu na, między innymi, wprowadzenie intensywnej terapii noworodkowej jako integralnej części kliniki. Zespół lekarzy stanowili: **Wojciech Grzywna, Adam Grzybowski, Janusz Witalis, Marek Pawłowski, Krzysztof Kozłowski oraz Anna Nowak.**

Klinika Patologii Noworodka w Zabrze jako pierwszy ośrodek specjalistyczny w Polsce odegrała istotną rolę w tworzeniu intensywnej opieki nad ciężko chorym noworodkiem, zwłaszcza w zakresie transportu medycznego i wprowadzenia krążenia pozaustrojowego metodą ECMO¹². Kontakt chorych noworodków z rodzicami w klinice, wykorzystanie do odżywiania pokarmu matki, wielospecjalistyczna, kompleksowa rehabilitacja oraz opieka i leczenie w systemie długofalowych obserwacji były największymi osiągnięciami zespołu prof. dr hab. n. med. Ireny Norskiej-Borówki¹³.

W oparciu o założenia programowe Kliniki Patologii Noworodka rozpoczęto systematyczną kontrolę oftalmoskopową i otoskopową u wszystkich chorych noworodków. U noworodków z retinopatią początkowo stosowano krioterapię, a następnie zabiegi okulistyczne przy użyciu lasera. Wszystkie chore noworodki, po wypisaniu do domu, podlegały okresowej kontroli w poradniach przyklinicznych Kliniki Patologii Noworodka ŚAM w Zabrze i Klinik Okulistycznych i Laryngologicznych ŚAM. Zespołowe leczenie umożliwiło uzyskanie korzystnych efektów terapeutycznych w postaci lekkich form niedowidzenia i wczesnego wykrycia

i leczenia głuchoty u dzieci rehabilitowanych i leczonych w różnych ośrodkach w Polsce i w świecie. Po przejściu na emeryturę prof. Ireny Norskiej – Borówki, **od 1999 r. ośrodek prowadziła prof. dr hab. n. med. Urszula Godula-Stuglik.**

Prof. Irena
Norska-Borówka.

W 1987 r. prof. B. Hager-Małecka zorganizowała w Śląskim Centrum Pediatrii pierwszy w Polsce południowej Oddział Dializ dla dzieci oraz Oddział Dzielnej Resocjalizacji i Rewalidacji dla dzieci głęboko upośledzonych z terenu Zabrze. W wyniku podziału I Katedry Pediatrii na sześć jednostek powstała **Klinika Ogólnopediatryczna, której kierownikiem była do 31 grudnia 1990 r. prof. Bożena Hager-Małecka.**

Do głównych osiągnięć I Katedry Pediatrii w Zabrze w latach 1964-1990 należało wykrycie kilkuset przypadków przewlekłej ołowicy u dzieci mieszkających w okolicy huty w Katowicach-Szopienicach, zorganizowanie akcji profilaktycznej, opracowanie metod i wdrożenie rehabilitacji noworodków i niemowląt, zorganizowanie pierwszego w kraju oddziału intensywnej terapii dziecięcej, utworzenie szpitala dziennego, wprowadzenie tzw. chirurgii jednego dnia oraz wykonywanie operacji chirurgicznych przez neurochirurgów, chirurgów stomatologicznych, chirurgów naczyń, utworzenie Dziecięcego Oddziału Dializ.

Śląskie Centrum Pediatrii przyczyniło się do optymalnego wykorzystania wysoko specjalistycznej kadry, nowoczesnej aparatury naukowej i klinicznej. Miało to decydujący wpływ na skrócenie pobytu chorego dziecka w szpitalu (średni pobyt z 18,3 dnia w 1985 r. zmniejszył się do 6,9 dnia w 1988 r.). Wzrosła także liczba hospitalizowanych dzieci z 2500 w 1985 r. do 11 700 dzieci w roku 1988¹⁴.

W 1991 r. funkcję kierownika Kliniki Ogólnopediatrycznej powierzono dr hab. n. med. **Krystynie Karczewskiej**. Klinika składała się z trzech oddziałów, liczących 100 łóżek oraz pracowni specjalistycznych i poradni¹⁵. W 1993 r. rozpoczęto Program PMU (Projekt Management Unit) „Matka – Dziecko” – pomocy Rządu Konfederacji Szwajcarii dla dzieci śląskich. Ekspertem medycznym strony szwajcarskiej był w latach 1993-1996 dr n.med. **Władysław Kalaciński** konsultant wojewódzki ds. pediatrii. Dzięki niemu Śląskie Centrum Pediatrii stało się ośrodkiem koordynującym.

Po śmierci dr. Kalacińskiego funkcję eksperta medycznego strony szwajcarskiej objęła prof. dr hab. Krystyna Karczewska¹⁶, jej zastępcą została dr hab. **Anna Obuchowicz**. W ramach programu otrzymano znaczącą pomoc w postaci sprzętu medycznego: aparaty USG, respiratory, inkubatory, kardiomonitor, pulsoksymetry, lampy do fototerapii, pompy infuzyjne, inhalatory.

Od 1992 r. kierownikiem I Katedry Pediatrii w Zabrze została prof. dr hab. n. med. **Irena Norska-Borówka**. Szczególną zasługą prof. Norskiej-Borówki były zawodowe i społeczne starania o poprawę zdrowotności dzieci śląskich. Po raz pierwszy w Polsce uodowodniła ścisły związek między stopniem skażenia środowiska naturalnego a częstością występowania komplikacji w okresie ciąży, porodów przedwczesnych, urodzeń dzieci z małą masą ciała, wad wrodzonych u dzieci, wartością współczynnika umieralności niemowląt¹⁷. Dzięki współpracy z prof. Hellbrugge z monachijskiego

Uniwersytetu im. L. Maksymiliana, została w Zabrzu powołana Śląska Fundacja na rzecz dzieci niepełnosprawnych „Promyk Słońca”. Klinika w Zabrzu była pierwszym krajowym ośrodkiem popularyzującym wielodyscyplinarną terapię oraz wczesną integrację społeczną dzieci z uszkodzeniami neurologicznymi. Dzięki inicjatywie prof. Norskiej-Borówki ponad 1000 dzieci z ubogich rodzin spędziło wakacje w Holandii. (...)

Ważnym obszarem działalności Katedry Pediatrii w Zabrzu było kształcenie podyplomowe w zakresie pediatrii. W latach 1964-2000 procesem szkolenia podyplomowego zajmowała się dr n. med. **Alicja Kobierska-Szczepańska**. W okresie 1966-2000 odbyło staże i uzyskało specjalizację II stopnia z pediatrii 300 lekarzy, a I stopnia 620¹⁸. Katedra współpracowała z licznymi ośrodkami naukowymi, towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą. **Z Katedry Pediatrii w Zabrzu wywodzi się wielu znanych w Polsce i za granicą pediatrów.** Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskali w ŚAM profesorowie zwyczajni: **Bożena Hager-Malecka, Irena Norska-Borówka, Antoni Dyduch¹⁹ oraz**

Przypisy:

¹ Akademię Lekarską w Bytomiu z Wydziałem Lekarskim i Oddziałem Stomatologicznym powołano na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 1948 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 146).

² Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska, t. 3 (monograficzny A-Z), Katowice 1997, s. 475.

³ M. E. Kempa, Prof. dr hab. n. med. Artur Chwalibogowski (1899-1964). Twórca Śląskiej Szkoły Pediatrii, ŚAM Katowice 2006.

⁴ Henryk Krupiński (1895-1983) absolwent WL UJ w Krakowie. Po 1945 r. tworzył lecznictwo pediatryczne w Zabrzu. W 1954 r. zorganizował Szpital Pediatryczny w Sosnowcu, został jego ordynatorem i dyrektorem do przejścia na emeryturę. W 1949 r. powołał z dr Roszakiem Odział Śląski PTP, w latach 1952-54 był jego przewodniczącym, [w:] E. Kocot, Lekarze Zagłębia Dąbrowskiego – wstęp do Słownika biograficznego – zarys działalności społecznej, Polskie Towarzystwo Lekarskie, Sosnowiec 1997. wikizaglebie.pl/Wiki/Henryk_Krupinski

⁵ Edwarda Piotrowska w 1948 r. objęła stanowisko asystenta w Szpitalu Miejskim dla Dzieci w Zabrzu. Po przejęciu szpitala przez ŚAM w Rokitnicy została starszym asystentem Kliniki, [w:] „Gazeta Wyborcza”, Katowice, nr 255, s. 2, z dn. 31.10.2001.

⁶ B. Hager-Malecka, *Pediatria na Śląsku*... s. 75.

⁷ Instytut Pediatrii [w:] Śląska Akademia Medyczna im. L. Waryńskiego 1948-1973, S. Knapika (red.), ŚAM Katowice 1973, s. 125.

⁸ Państwowy Szpital w Zabrzu powołano Zarządzeniem Min. Zdrowia z dnia 7.01.1950 r. na bazie Szpitala ZUS w Zabrzu przy ul. 3 Maja. Powstały Kliniki: Chorób Wewnętrznych, Chirurgii, Chorób Oczu, Chirurgii Stomatologicznej, Neurologii, Laboratorium oraz Zakład Radiologii i Zakład Anatomii Patologicznej.

⁹ W uczelni wśród czterech podstawowych dyscyplin klinicznych pediatria miała najskromniejszą bazę leczniczą, dydaktyczną i naukową, [w:] M. E. Kempa, Prof. Artur Chwalibogowski ..., s. 27.

¹⁰ Prof. dr hab. n. med. Bożena Hager-Malecka od 1964 r. kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii w Zabrzu i równocześnie od 1978 r. dyr. Instytutu Pediatrii, w latach 1986-1990 dyr. Śląskiego Centrum Pediatrii ŚAM, poseł na Sejm VII, VIII i IX Kadencji, Doctor Honoris Causa ŚAM od 1994 r. Bogata działalność naukowa i społeczna prof. Bożeny Hager-Maleckiej została obszernie przedstawiona w pracy Bożena Hager-Malecka, [w:] K. Karczewska, M. Łukasik, E. Kyas (red.), ŚAM – Bibl. Gł., Katowice 2001.

profesorowie: Mieczysław Krauze, Eugeniusz Pyda, Krystyna Karczewska, Danuta Sońta-Jakimczyk²⁰, Urszula Godula-Stuglik i Józef Dzieliński.

(...) Wkraczając w XXI wiek, Klinika Pediatrii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Zabrzu była wyróżniającym się ośrodkiem w kraju, przede wszystkim w zakresie diagnostyki i leczenia chorób hematologicznych, reumatologicznych, nefrologii, onkologii dziecięcej.

Dynamiczny rozwój tej dziedziny opieki leczniczej na przełomie XX i XXI w. potwierdzają prace naukowo-badawcze, publikowane w renomowanych czasopismach polskich i zagranicznych, liczne rozprawy habilitacyjne i doktoraty, nagrody naukowe Ministra Zdrowia. Wszystko to sprawia, że **w zakresie śląskiej pediatrii akademickiej Zabrze wysuwa się na czołowe miejsce wśród nauki medycznej w kraju, jest znane i uznawane w świecie.** ●

Dr n. hum. Maria Kempa

¹¹ Irena Norska-Borówka – Kierownik Kliniki Patologii Noworodka w Zabrzu ŚAM w latach 1980-1998, Kierownik I Katedry Pediatrii w latach 1992-1998, a od 1998-1999 II Katedry Pediatrii w Śląskim Centrum Pediatrii w Zabrzu, [w:] M. Kempa (red.), Irena Norska-Borówka. Profesor pediatrii i neonatologii. Biografia, Wyd. Augustana, Bielsko-Biała 2005, s. 80.

¹² Metoda ECMO = Extracorporeal Membrane Oxygenation tj. pozaustrojowego membranowego utlenowania krwi.

¹³ Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska, t. 3 (monograficzny A-Z), Katowice 1997, s. 475.

¹⁴ 45-lecie I Katedry Pediatrii w Zabrzu, 10-lecie Śląskiego Centrum Pediatrii w Zabrzu oraz 50-lecie Śląskiej Akademii Medycznej, Wydanie Jubileuszowe, Annales Academiae Medicae Silesiensis, ŚAM w Katowicach, Katowice 1997, supl. 24, s. 25.

¹⁵ K. Karczewska, I Katedra Pediatrii, Klinika Ogólnopediatryczna [w:] A. Puzio (red.), Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska, t. III monograficzny A-Z, Katowice 1997, s. 483.

¹⁶ Krystyna Karczewska – kierownik Kliniki Ogólnopediatrycznej I Katedry Pediatrii ŚAM od 1993 roku, [w:] Krystyna Karczewska (biogram), J. Dyrda, B. Gruszka (red.), Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska biograficzny, t. V, Katowice 2003, s. 198-200.

¹⁷ I. Norska-Borówka, J. Bursa, J. Kasznia-Kocot, Wpływ zdegradowanego środowiska na zdrowotność dzieci śląskich, Biblioteka Fundacji Ekologicznej „Silesia”, t. IV, Katowice 1992.

¹⁸ B. Hager-Malecka, *Pediatria na Śląsku w pięćdziesięciolecie 1950-2000*, [w:] K. Karczewska, E. Łukasik, E. Kyas (red.), Bożena Hager-Malecka. Naukowiec. *Pediatra. Społecznik*, Katowice 2001, s. 95.

¹⁹ Antoni Dyduch – kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii ŚAM w Zabrzu, prorektor ds. studentów (2000-2002), prorektor ds. szkolenia podyplomowego (2002-2005), konsultant wojewódzki ds. pediatrii woj. śląskiego (1991-2010) koordynator ds. pediatrii na WL w Zabrzu, kurator STN w latach 1986-2010.

²⁰ Danuta Sońta-Jakimczyk zajmując się dziećmi chorymi na choroby krwi, stworzyła podwaliny hematologii dziecięcej w Zabrzu. Od 1982 r. była ordynatorem Oddziału Hematologii I Katedry i Kliniki Pediatrii w Zabrzu, w latach 1988-1998 zastępcą kier. Kliniki Pediatrii i Hematologii Śląskiego Centrum Pediatrii w Zabrzu. Od III 1991 do VII 1992 p.o. kierownika I Katedry Pediatrii w Zabrzu.

Delegacja i poczet sztandarowy Śląskiej Izby Lekarskiej podczas dnia pamięci o lwowskich Profesorach

17 września 2016 r. w Bytomiu miała miejsce uroczystość odsłonięcia pomnika **ofiar Każni Profesorów Lwowskich**. Zainaugurowano ją Mszą św. w Kościele pw. św. Barbary, w intencji zamordowanych Profesorów Lwowskich oraz ich bliskich, krewnych, przyjaciół. Następnie uczestnicy przemaszerowali pod pomnik, który stanął przed gmachem Państwowych Szkół Budownictwa. Na początku lipca 1941 roku na Wzgórzach Wuleckich we Lwowie hitlerowcy rozstrzelali polskich Profesorów, a także członków ich rodzin oraz osoby, które przebywały z nimi w chwili aresztowania. Wśród zamordowanych znajdowali się prekursorzy nowoczesnej polskiej medycyny, wybitni specjaliści, absolwenci i wykładowcy Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (*stracono wówczas 13 profesorów i docentów oraz 2 doktorów nauk lekarskich*) także twórcy lwowskiej szkoły matematycznej, wybitni inżynierowie. Pamięć o Profesorach została uczczona Apelem Poległych, salwą honorową, wiązkami kwiatów. Śląską Izbę Lekarską reprezentował m.in. przewodniczący Komisji Historycznej Okręgowej Rady Lekarskiej, dr **Stanisław Mysiak** oraz poczet sztandarowy.

Notatki z wyprawy do Patagonii

Pocztówka „Z Końca Świata”

Ziemia Ognista – Tierra del Fuego – nazwana tak w 1520 r. przez pierwszego odkrywców i samego Magellana, z powodu widoku, który zastali na nowym lądzie. Początkowo nazwana była *Ziemią Dymów*. Ta nazwa nie przypadła jednak do gustu najjaśniejszemu Karolowi V, który miał stwierdzić, że „*lepszą nazwą będzie Ziemia Ognista, bo przecież nie ma dymu bez ognia*”. W tych odległych czasach wszędzie na nabrzeżu paliły się ognie, zapewne dla ochrony indiańskiej ludności przed zimnem, a dymy zasnuwały horyzont. Na samym południu kontynentu, na skrawku ziemi patagońskiej, żyło w XVI w. około 10 tysięcy Indian z plemion Yagan, Alakaluf, Selk'nam oraz Manek'enk, „było więc komu palić ogień”. Niestety, minęło zaledwie 50 lat od wylądowania pierwszych osadników, gdy okazało się, że pozostało przy życiu już tylko 350 Indian.

► INDIANIE WYGINĘLI, SŁOWNIK POZOSTAŁ

(...) Młody **Thomas Bridges**, jak nikt inny w tamtych czasach, dobrze rozumiał zachowanie Indian, znał ich język i chętnie zapoznawał się z ich zwyczajami. Już w wieku 18 lat postanowił stworzyć słownik, który

pomógłby mu „*opowiadać Indianom o miłości do Jezusa tak, bym ja się cieszył, a oni się przekonali*”. Spisywał wyrażenia, słownictwo, nazwy zwierząt i pór roku, nazywał rośliny. Stworzył całkiem pokaźny zbiór, mieszczący trzydzieści dwa tysiące słów i do końca swojego życia ciągle coś w nim uzupełniał. India-

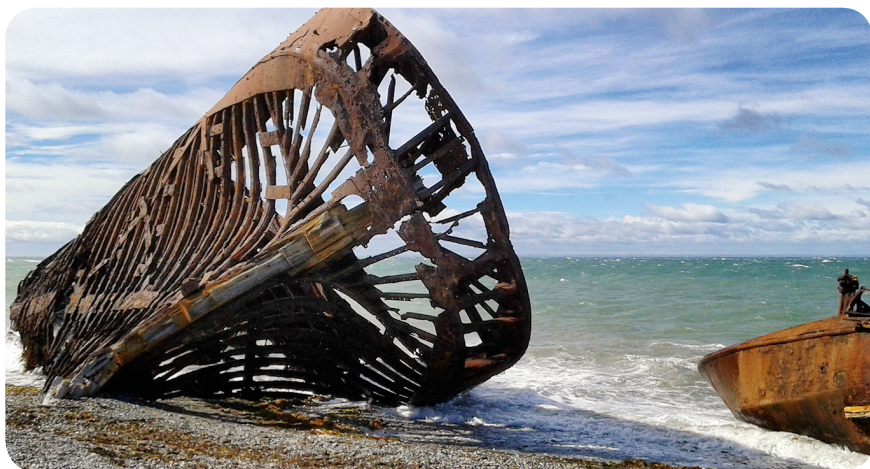
nie wyginęli, a słownik pozostał. Oryginalny manuskrypt Thomasa znajduje się w British Museum. Zapiski pastora Bridgesa można oglądać także i dziś w **Estancji na końcu świata, w posiadłości Harberton**. Na farmie owczej, nadanej pastorowi przywilejem przez samego prezydenta Argentyny, Bridgesowie wychowywali sześcioro dzieci. Teren nadany w 1886 r. zajmował terytorium na wschód od miejscowości Ushuaia, wynosił 50.000 akrów, czyli 200 km² ziemi. Był więc na tyle rozległy, że pastor pozwolił na osiedlenie się także Indianom z plemienia Selk'man.

► PRZEZ BRAMĘ ZE SZCZEK WIELORYBA

Dziś farmę zamieszkuje czwarte pokolenie rodziny Bridgesa. Dom i obejście położone są nad cichą zatoką morską, gdzie można dostać się drogą lądową z **Ushuaia** lub płynąc katamaranem przez wody kanału Beagle. Wokół domu zbudowano owczarnię, pomieszczenia gospodarcze, założono malutki ogródek warzywny. (...) Brama, przez którą przechodzi się na teren domu i ogrodu Bridgesów, to drewniana furtka okoloną kośćmi. Są to w przeważającej części szczęki wielorybów. Stojące pionowo, długie na trzy metry kości tworzą łuk – bramę wejściową. Pod drewnianym płotem okalającym ogródek, ułożone są szkielety delfinów, kręgi wielorybów, omszałe od wilgoci i upływu czasu.

► STARSZA PANI ZAKŁADA MUZEUM

Starsza pani z rodziny Bridgesów, biolog z zamiłowania i wykształcenia, ma dziś ponad 80 lat. Założyła bardzo ciekawe muzeum, mieszczące się nieopodal farmy, nad brzegiem zatoki. Dziś muzeum nosi

Pocztówka „Z Końca Świata”

ciąg dalszy ze str. 29 ►►

nazwę **Acatushun**. Zgromadzono w nim szkielety zwierząt żyjących w wodach kanału Beagle'a i na Antarktydzie. Znajdują się tam okazałe szkielety wszystkich prawie zwierząt morskich, że o szkieletcie wieloryba nie wspomnę. Jego aparat fiszbinowy jest pięknie wyeksponowany, by zainteresować naukowców i uzmysłowić kobietom, jak kiedyś „tworzono” gorsety dla dam... Czaszki konia, kota i psa są malutkim dodatkiem do tej kolekcji, by uanoocnić ich nieporównywalnie mniejsze rozmiary od czaszek delfinów, orek, wielorybów. Jest to bardzo oryginalne, interesujące i niespotykane w swojej formie muzeum. Można pospacerować na zewnątrz budynku i zwiedzić ogródek z kośćmi i czaszkami zwierząt morskich, kręgamii wielorybów. Suszą się w nim niedawno znalezione nowe szkielety. Pracownicy muzeum oraz wolontariusze są zainteresowani fauną i florą mórz półkuli południowej. Przez wiele miesięcy zajmują się czyszczeniem znalezione go przez rybaków lub wyrzuconego przez morze kośćca, oczyszczają go z pozostałych resztek mięśni, wytrawiają kości w sposób jak najbardziej ekologiczny i wzbogacają to oryginalne muzeum o nowe eksponaty.

► NAJDALEJ NA POŁUDNIU

Wszystko, co znajduje się na tym terenie jest na końcu świata: wąska, asfaltowa droga prowadząca na Fin del Mundo, ostatni przyczółek

wojskowy żołnierzy angielskich z 1844 r. Ten fort obronny zbudowano nad samym brzegiem Cieśniny Magellana. Tu jest też najdalej wysunięta na południe chilijska osada, Puerto Williams, położona nad Kanałem Beagle'a (dzielącym wody Pacyfiku i Oceanu Atlantyckiego). Tu też znajduje się też najdalej położona na południe, ostatnia farma owcza – Estancia Harberton, opisana wyżej, oraz najodleglejsza w Ameryce Południowej poczta Correos Fin del Mundo, Isla Redonda. W małym, drewnianym budynku poczty można kupić widokówki, znaczki, wysłać listy, opatrzone specjalną pieczęcią „z Końca Świata” i poprosić o przybicie oryginalnego stempla na kartach paszportu. Teraz dopiero paszport podróżnika nabiera nie byle jakiej wartości.

Wędrując kilkanaście kilometrów brzegiem Kanału Beagle'a, w kierunku jeziora Roca, napotyka się dzikie ptactwo, drapieżne ptaki Cara-cara, biało-srebrnie lub brązowo-srebrnie ubarwione gęsi, konie pasące się na soczystej, wiosennej trawie. Nad brzegiem zatoki stoi wielka, drewniana tablica, która informuje piechurów, że tu właśnie kończy się droga. „Parque Nacional Tierra del Fuego, Bahía Lapataia Republica Argentina; aquí finaliza la Ruta Nac No. 3; Buenos Aires 3.079 km; Alaska 17. 848 km”.

I tu jest naprawdę KONIEC ŚWIATA! ●

Tekst i zdjęcia:
Urszula Wilczek

Komunikaty

Spotkanie rocznika 1976-82

Śląska Akademia Medyczna, Wydział Zabrze

21-23.10.2016 Hotel Kocierz
rezerwacje tel. 608 502 742.
Dwa noclegi i bankiet – 731 zł.
Opłata za bankiet (sobota 22.10. –
140 zł) jest opcjonalna.

Dla uczestników,
którzy przyjadą tylko w sobotę,
proponowana jest obiadokolacja.
Zgłoszenia do końca września br.
organizator: Wojciech Martula
mail: wojciech.martula@tlen.pl
Jolanta Foltman
mail: jola_f2012@wp.pl
tel. 600294438

Jubileusz 145-lecia Liceum im. A.Mickiewicza w Katowicach

Zjazd Absolwentów

odbędzie się
8 października 2016 r.
Prosimy o kierowanie
wszelkich pytań i uwag
na adres:
absolwent@mickiewicz.katowice.pl
Zarząd Stowarzyszenia

sport

V Mistrzostwa Polski Lekarzy w Squashu

Turniej, wzorem lat ubiegłych, odbędzie się w Gliwicach w dniach 8-9 października 2016 (www.staryhangar.pl).

Organizatorami Mistrzostw są Komisja Sportu NRL, Śląska Izba Lekarska w Katowicach i piszący te słowa wraz z grupą trenerów i sędziów tej dyscypliny reprezentowanych przez trenera **Artura Smolenia**. W turnieju będą mogli wziąć udział wszystkie lekarki/lekarze i lekarki/lekarze dentyści posiadający PWZ. Ubiegłoroczna impreza zgromadziła ponad 50 lekarzy z całej Polski, w tym roku liczymy na jeszcze większą frekwencję. Mając w pamięci poprzednie mistrzostwa jesteśmy pewni, że nie zabraknie sportowych emocji, walki i dobrej zabawy.

Zawody w sobotę, 8.10. będą się odbywały w kategorii OPEN, a w niedzielę, 9.10. będą turnieje: damski oraz w kategorii 45 lat. Wszelkie informacje o warunkach uczestnictwa, jak również zapisy przyjmujemy na adres mailowy: 123squash@wp.pl do 30 września 2016.

Oprócz sportowych emocji, nagród i medali dla zwycięzców, zapewniamy pamiątkowe koszulki turniejowe dla wszystkich uczestników, całodzienny catering i dostęp do strefy wellness. Zapewniamy także sprawne przeprowadzenie turnieju, sędziów, piłki i rakiety. Zapraszamy! ●

Dr n. med. Tomasz Romańczyk

Odeszli na „wieczny dyżur”

- † **19** stycznia, w wieku 81 lat zmarł śp. lek. **Tadeusz Flak**. Absolwent, rocznik 1961, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chorób wewnętrznych. Wieloletni pracownik Szpitala w Pyskowicach, ostatnio zatrudniony w NZOZ „Fal-Med” Ziemiećce. Mieszkał w Zbroslawicach Kamieńcu.
- † **17** lutego, w wieku 77 lat zmarł śp. dr n. med. **Michał Pietrzyk**. Absolwent, rocznik 1963, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° anestezjologii i intensywnej terapii i urologii. Wieloletni pracownik SP Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrze. Mieszkał w Katowicach.
- † **14** kwietnia, w wieku 79 lat zmarła śp. lek. **Wiesława Komorowska**. Absolwentka, rocznik 1964, Akademii Medycznej w Poznaniu, specjalista I° medycyny przemysłowej. Ostatnio prowadziła praktykę prywatną. Mieszkała w Łazach.
- † **18** kwietnia, w wieku 75 lat zmarła śp. lek. **Elżbieta Pietrzyk**. Absolwentka, rocznik 1971, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° położnictwa i ginekologii. Wieloletni pracownik Powiatowego Publicznego ZOZ w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim. Mieszkała w Wodzisławiu Śląskim.
- † **26** maja, w wieku 72 lat zmarła śp. dr n. med. **Barbara Iwanicka-Newrzella**. Absolwentka, rocznik 1970, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chorób wewnętrznych. Ostatnio zatrudniona w NZOZ Centrum Medycznym „Hipokrates” w Tychach. Mieszkała w Katowicach.
- † **31** maja, w wieku 67 lat zmarł śp. lek. **Eugeniusz Bańczyk**. Absolwent, rocznik 1975, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chirurgii urazowo-ortopedycznej. Wieloletni zastępca ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej Powiatowego Publicznego ZOZ w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim. Mieszkał w Czyżowicach.
- † **31** maja, w wieku 56 lat zmarł śp. lek. **Marek Piętko**. Absolwent, rocznik 1984, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° neurochirurgii i neurotraumatologii. Wieloletni kierownik w Wojewódzkim Pogotowiu Ratunkowym w Katowicach. Mieszkał w Mysłowicach.
- † **2** czerwca, w wieku 70 lat zmarł śp. dr n. med. **Stanisław Małecki**. Absolwent, rocznik 1969, Akademii Medycznej w Krakowie, specjalista II° chirurgii ogólnej. Wieloletni Ordynator Oddziału Chirurgii w Szpitalu w Rydułtowach. Mieszkał w Rydułtowach.
- † **18** czerwca, w wieku 63 lat zmarła śp. lek. **Lidia Krynicka**. Absolwentka, rocznik 1977, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° medycyny pracy. Ostatnio zatrudniona w NZOZ przy Elektrowni Korporacji Medycznej KMK Sp. z o. o. Mieszkała w Rybniku.
- † **2** lipca, w wieku 85 lat zmarła śp. lek. **Lidia Wanik**. Absolwentka, rocznik 1957, Akademii Medycznej we Wrocławiu, specjalista I° neurologii. Ostatnio prowadziła prywatną specjalistyczną praktykę lekarską. Mieszkała w Sosnowcu.
- † **16** lipca, w wieku 89 lat zmarł śp. lek. **Ireneusz Kubuśka**. Absolwent, rocznik 1952, Akademii Medycznej w Krakowie, specjalista I° chorób płuc. Ostatnie zatrudnienie – Przychodnia Przyzakładowa w Tychach. Mieszkał w Dąbrowie Górniczej.
- † **19** lipca, w wieku 85 lat zmarł śp. lek. **Stefan Ciepliński**. Absolwent, rocznik 1965, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° chorób wewnętrznych. Ostatnie zatrudnienie – Zespół Lecznictwa Otwartego w Jaworznie. Mieszkał w Katowicach.
- † **20** lipca, w wieku 81 lat zmarła śp. lek. **Anna Cwynar**. Absolwentka, rocznik 1961, Akademii Medycznej we Wrocławiu, specjalista I° dermatologii i wenerologii. Ostatnie zatrudnienie – Specjalistyczny ZOZ Hipokrates Pszczyna. Mieszkała w Pszczynie.
- † **5** sierpnia, w wieku 64 lat zmarła śp. lek. **Kinga Poborska**. Absolwentka, rocznik 1975, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chorób wewnętrznych. Dyrektor ds. lecznictwa Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach. Mieszkała w Katowicach.

Pozostaną na zawsze w naszej pamięci!
Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach

Śp. Doktor Anna Ewa Biskup (1937-2016)

Urodziła się w 1937 r. w Dąbrowie Górniczej, gdzie uzyskała świadectwo dojrzałości. Wraz z grupą szkolnych przyjaciółek podjęła studia w 1954 r. Mieszkając od III r. studiów w akademiku w Zabrze, poznała swoich przyszłych mężów, studentów z Gliwic. Przyjaźń związała studentki i później młode lekarki na zawsze.

Po ślubie Anna przeniosła się do Gliwic. Dyplom i tytuł lekarza uzyskała w czerwcu 1961 r. Obowiązujący staż odbyła w Szpitalu Miejskim w Gliwicach i od 1962 r. zatrudniła się w lecznictwie otwartym w ramach Obwodowej Przychodni Przemysłowej. Uzyskała specjalizację z zakresu medycyny przemysłowej I° w 1964 r.

Pracowała w przychodni przy Gliwickich Zakładach Urządzeń Technicznych oraz w Instytucie Spawalnictwa w Gliwicach, pełniąc funkcję lekarza zakładowego i kierownika przychodni w obu zakładach. Jako długoletni lekarz, dobrze poznała pacjentów będących pod Jej opieką (lekarz w zakładzie wypełniał wówczas funkcję obecnego lekarza rodzinnego.)

Kiedy ukończyła pracę w przychodni GZUT, dużą radość sprawili Jej pracownicy, którzy Ją odwiedzili, by osobiście podziękować za wieloletnią opiekę. Na emeryturę przeszła w 2002 r. po 40 latach pracy.

W październiku 2011 r. uczestniczyła w Uroczystości odnowienia dyplomu lekarza dla absolwentów Uczelni sprzed 50 lat. Było to dla Niej duże przeżycie.

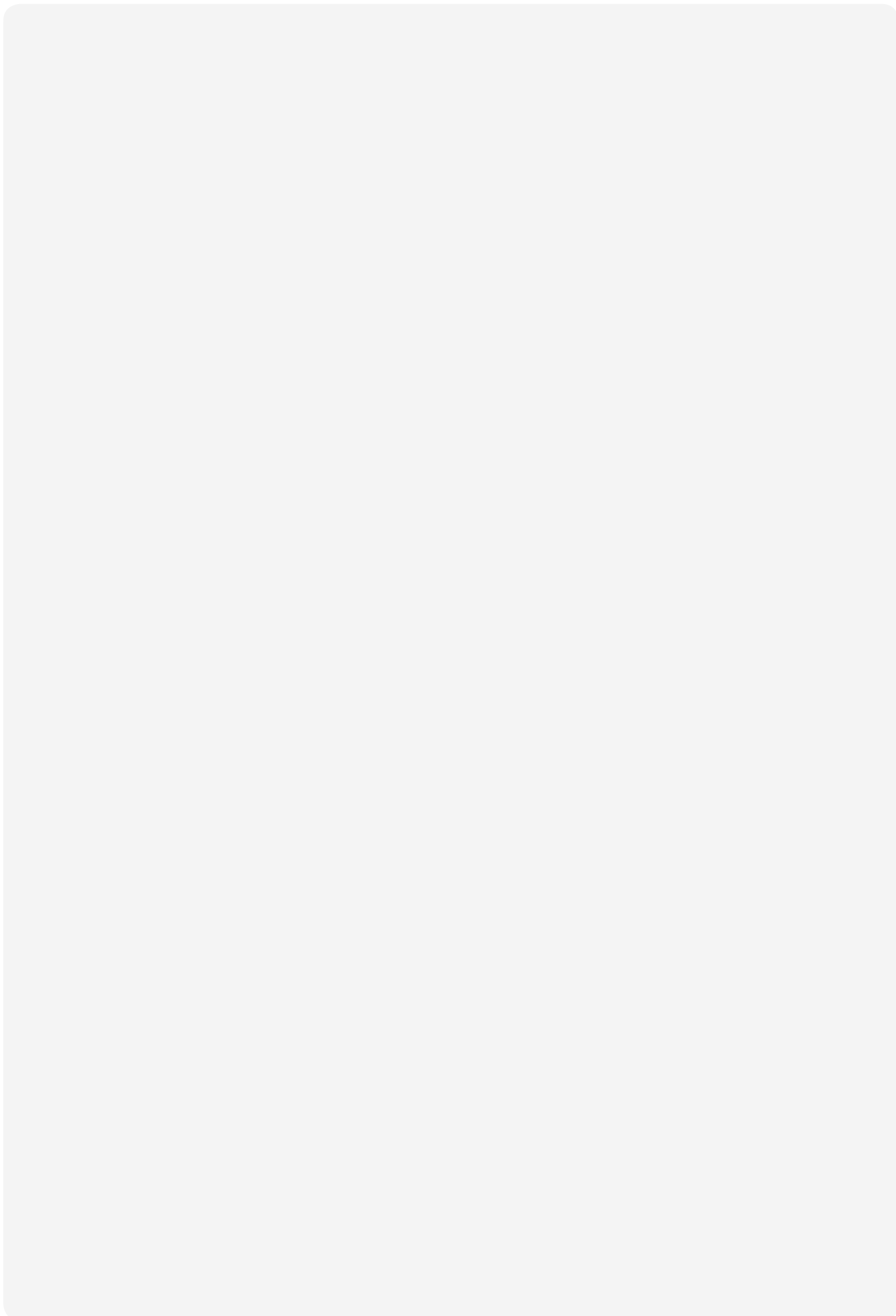
Całe swoje życie, oprócz pracy zawodowej, poświęcała najbliższym. Była bardzo kochana przez rodzinę i przyjaciół. Dochowała się z mężem inżynierem dwóch synów, wnuczki i wnuków oraz prawnuczka.

Przez ostatnie lata zmagiała się z chorobami, kilkakrotnie przebywając na leczeniu szpitalnym.

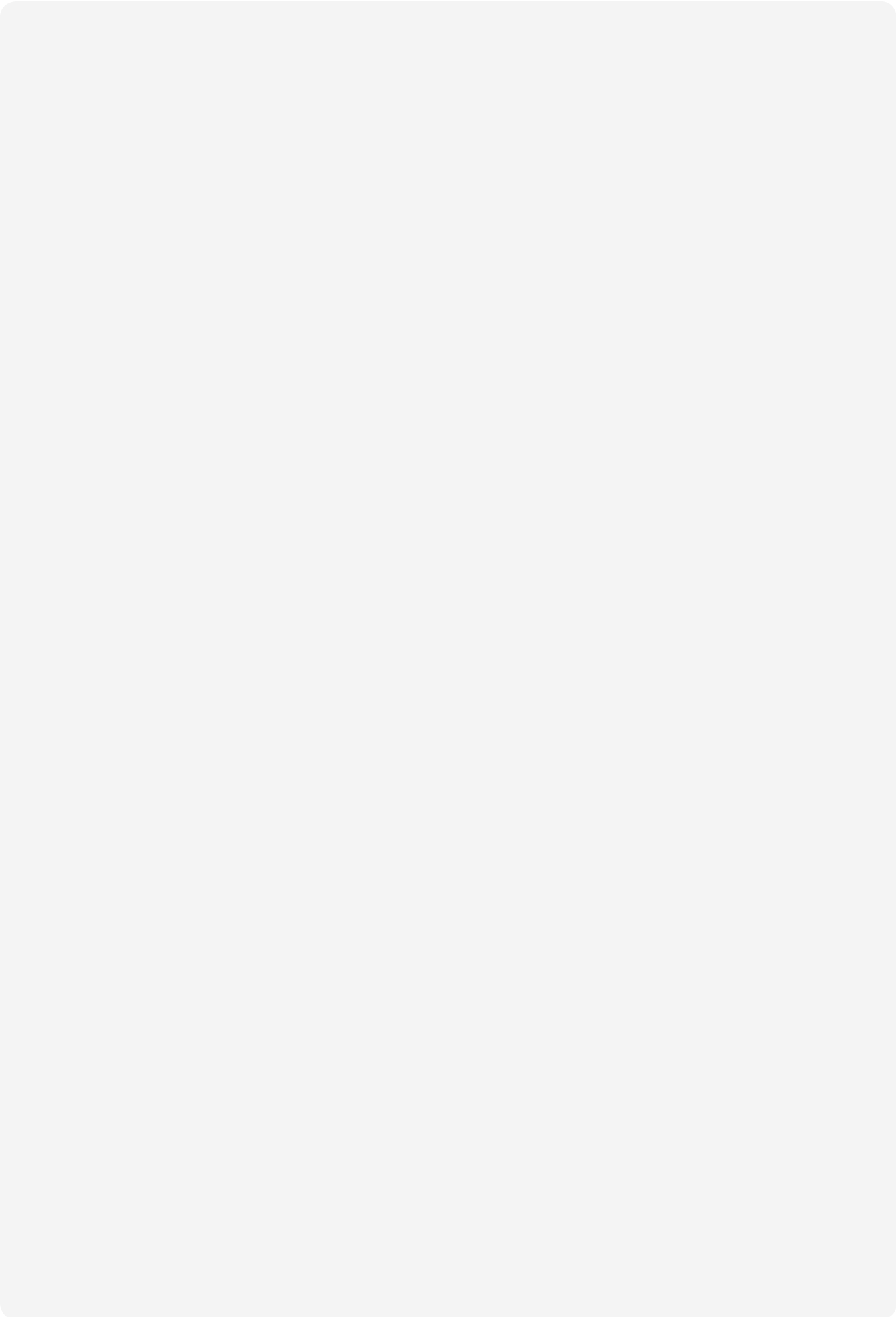
Zmarła nagle 11 kwietnia 2016 r. w wieku 78 lat. Pochowana została na Centralnym Cmentarzu Komunalnym w Gliwicach.

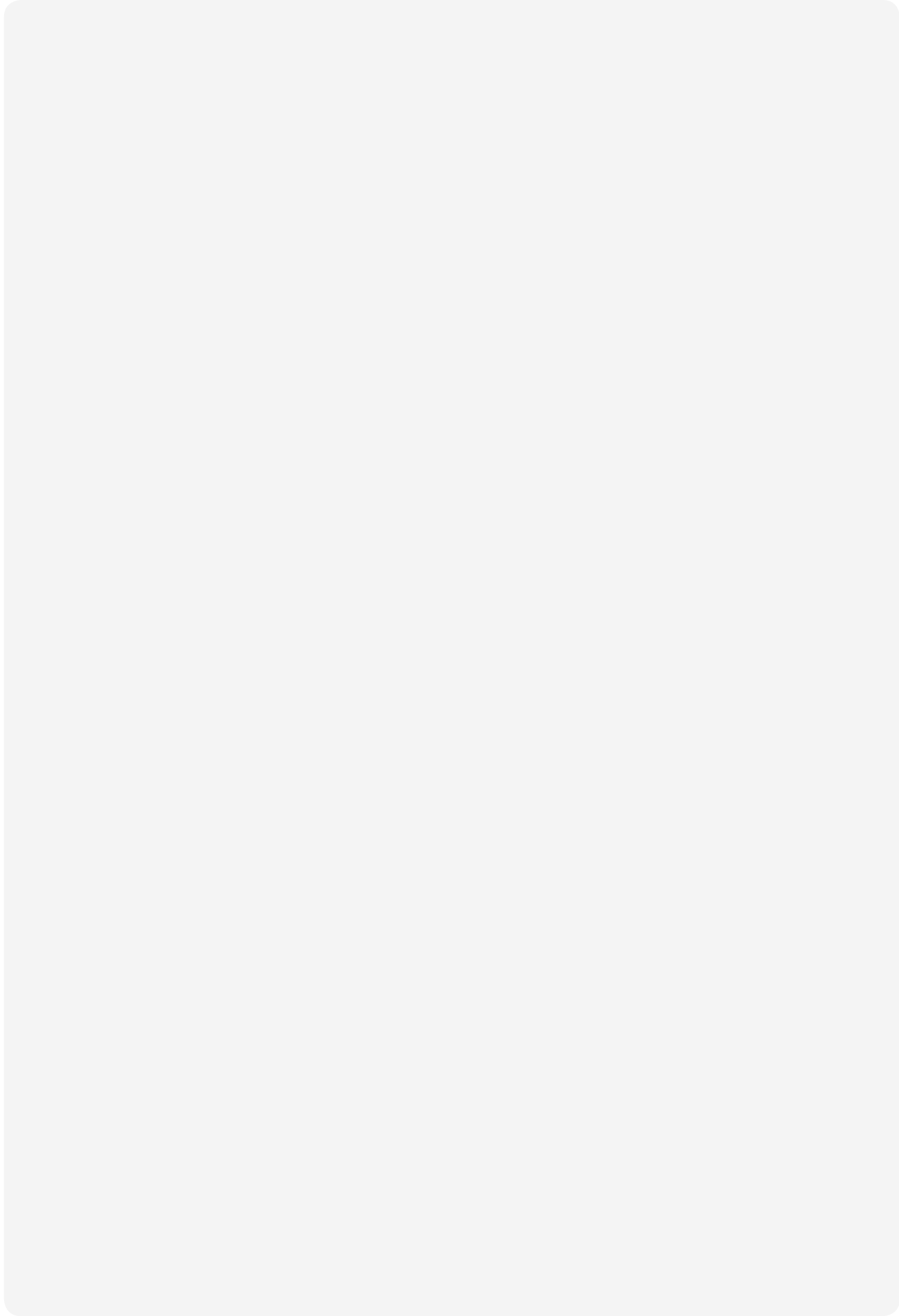
Na zawsze pozostanie w pamięci naszej i Jej wdzięcznych pacjentów.

Jerzy Biskup

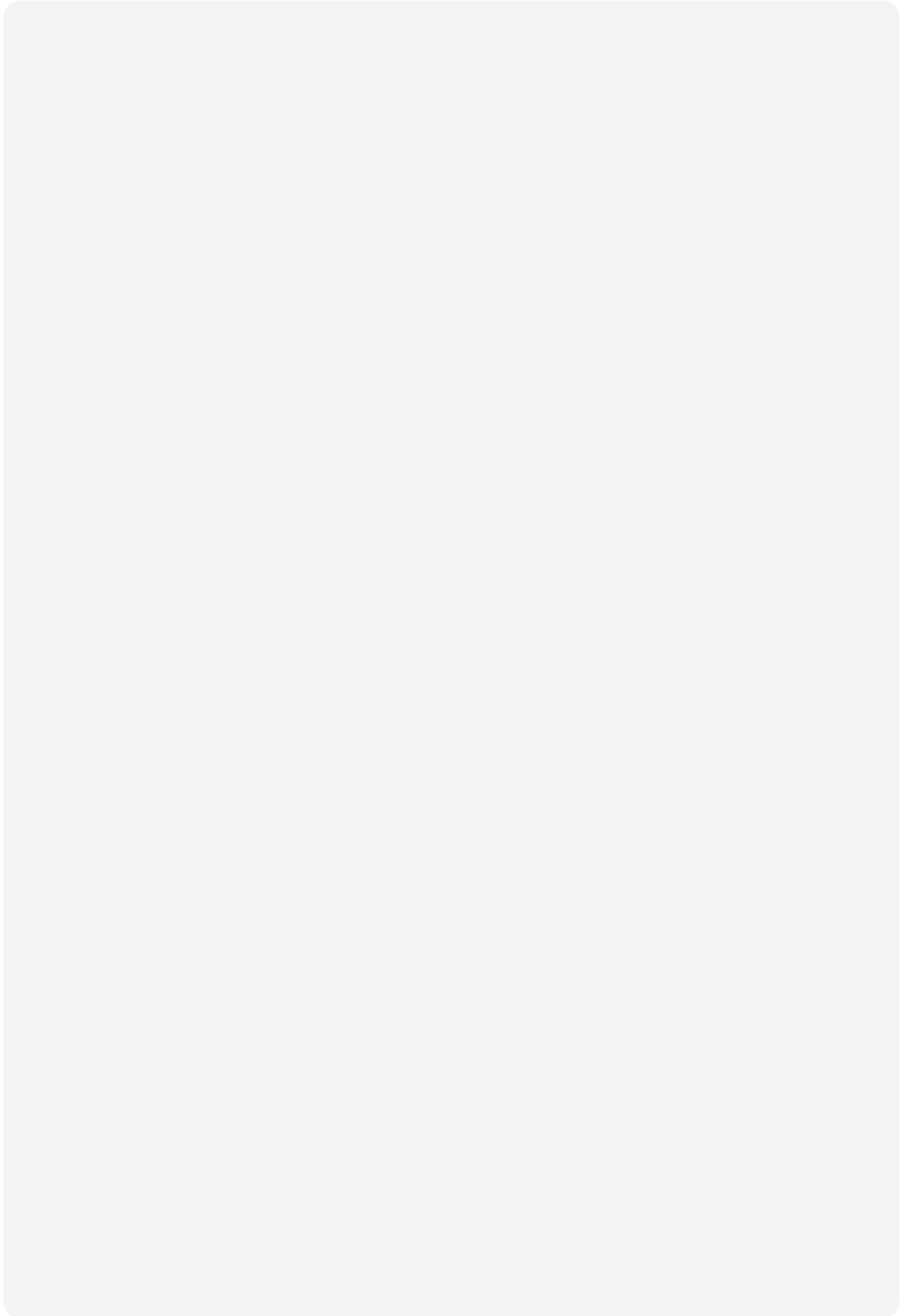
szukam pracy

Specjalista anestezjologii i intensywnej terapii oraz medycyny bólu podejmie pracę w transporcie medycznym, gabinecie stomatologicznym lub na bloku operacyjnym w ramach chirurgii jednego dnia.
Preferowane okolice Katowic;
tel. 501 221 637, e-mail: fdememas@gmail.com

Ginekolog poszukuje pracy w Katowicach, bądź okolicy;
tel. 603 919 813

Specjalista pediatra z doświadczeniem klinicznym szuka pracy w rejonie Bytomia, Zabrze, Gliwic; tel. 664 217 643

Warszawa
ul. Sobieskiego 102 a
pokoje dwu- i trzyosobowe

dla gości hotelowych
niezwiązanych
z samorządem lekarskim
120 zł za dobę

dla lekarzy ŚIL niezależających
z opłacaniem składek
zniżka 60 zł za dobę

dla lekarzy z innych izb i osób
związanych z samorządem
lekarskim
zniżka 40 zł za dobę

możliwość wystawienia faktury
dla podmiotu wykonującego
działalność leczniczą

Rezerwacje i opłaty w Śląskiej
Izbie Lekarskiej w Katowicach
przy ul. Grażyńskiego 49a
tel. 32 60 44 200; 32 60 44 254
fax. 32 60 44 257
pn., wt., czw. 8.00-16.00
śr. 8.00-17.00; pt. 8.00-15.00

Konto: 43 1020 2313 0000 3102 0020 0246

UWAGA:

Istnieje możliwość skorzystania
z noclegu
(w miarę wolnych miejsc)
z pominięciem
wcześniejszej rezerwacji.
tel. 22 851 45 79 (recepcja Hotelu)

Uprzejmie informujemy,
że recepcja Hotelu
jest czynna w godzinach
od 6.00 do 22.00.

Po godzinie 22.00
klucze można odebrać
w siedzibie Naczelnej Izby Lekarskiej
przy ul. Sobieskiego 110
za okazaniem
dowodu wpłaty.

Reklama w Pro Medico:

Wypełniony druk zlecenia ogłoszenia/reklamy lub dodatku w formie wkładki prosimy przesłać faksem 32 60 44 257 lub e-mailem (b.blecharz@izba-lekarska.org.pl), następnie przesłać pocztą oryginał zlecenia na adres Śląskiej Izby Lekarskiej.

W przypadku, gdy zleceniodawca chce otrzymać kopię zlecenia podpisaną przez reprezentantów ŚIL, prosimy przesłać pocztą dwa egzemplarze wypełnionego zlecenia. Zlecenia ogłoszenia/reklamy lub dodatku w formie wkładki można również dokonać osobiście w siedzibie ŚIL (VI piętro) w godzinach pracy Izby.

Warunkiem zamieszczenia reklamy/ogłoszenia w piśmie jest dokonanie przedpłaty i przesłanie dowodu wpłaty na nr faxu 32 60 44 257. Bezpлатnie zamieszczane są ogłoszenia lekarzy i lekarzy dentyistów poszukujących pracy. Szczegóły i formularze: http://www.izba-lekarska.org.pl/268-zlecenia_reklamy.

ProMedico

Wydawca: Śląska Izba Lekarska w Katowicach
Nakład 14 000 egzemplarzy. ISSN 1232-8693

Redaktor naczelny: Żywisław Mendel, zastępca redaktora naczelnego: Grażyna Ogródowska,
redaktor: Aleksandra Wiśniowska.

Adres redakcji: „Pro Medico”, ul. Grażyńskiego 49a, 40-126 Katowice, tel. 32 60 44 260, fax 32 60 44 257,

e-mail: biuletyn@izba-lekarska.org.pl; www.izba-lekarska.org.pl

Opracowanie graficzne, skład i korekta: Wydawnictwo KA, Tarnowskie Góry, ul. Opolska 23 c. Druk: Mikopol

Reklamy i ogłoszenia: Bogusława Blecharz. **Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń i reklam.**

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów. Data zamknięcia numeru: 16 sierpnia 2016 r.

Materiały prasowe do następnego numeru przyjmujemy do 7 września 2016 r., reklamy – do 6 września 2016 r.

Dla wszystkich lekarzy zrzeszonych w ŚIL w Katowicach pismo bezpłatne.

Okladka: fot.: Archiwum „Pro Medico”

